

1132 Budapest, Visegrádi u. 17.

Mobil: +36 – 70 – 931 – 97 - 12

E-mail: info@overtones.hu

OM azonosító: 102769

Helyi tanterve

Zeneművészeti ág

Klasszikus zene

2011/2012-es tanévtől felmenő rendszerben

felülvizsgálva: 2020.03.10.

**A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete
a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló
110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról**

- 2. §** A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 3. alcíme a következő 5/A. §-sal és 5/B. §-sal egészül ki: „5/A. §

Az oktatásért felelős miniszter kerettantervet, alapprogramot, irányelvet ad ki és tesz közzé.

- 7. §** (2) Hatályát veszti
a) az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

Az alapfokú művészeti iskolák **alapfokú művészetoktatás alapprogramjának** az 1. és 2. számú melléklet alapján kell, hogy elkészítsék és bevezessék pedagógiai programjukat.

- ✓ Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja (a továbbiakban: alapprogram) részét képező követelmények és tantervi programok tartalmazzák azokat a követelményszinteket és feltételeket, amelyet minden alapfokú művészeti iskolának teljesítenie, biztosítania kell.
- ✓ 2020. február 8-án hatályát veszttette az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet (a továbbiakban: Rendelet).
- ✓ A Rendelet 1. számú melléklete változatlan formában az alapprogram 1. melléklete, amely szerint – az az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosításáról szóló 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet hatályba lépését megelőzően – folytatott képzések felmenő rendszerben folytathatók, oly módon, hogy a tanulmányaikat már megkezdett tanulók azt legkésőbb a 2026/2027. tanévig be tudják fejezni.
- ✓ A Rendelet 2. számú melléklete változatlan formában jelen alapprogram 2. melléklete amelyet alkalmazni kell a 2011/2012. tanévben és az azt követően megkezdett képzésekre.
- ✓ Ha az alapfokú művészeti iskola nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók részére szervez iskolai oktatást, az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának alkalmazásában a „magyar”, illetve a „hazai” kifejezés alatt a „nemzetiségi”, illetve az „anyanemzeti” kifejezést kell érteni.
- ✓ A Rendelet Népművészet ágazat tantervi programja felmenő rendszerben, a 2021/2022-es tanévtől alkalmazható.

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja

A követelmény szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában

1. A közoktatásról szóló, többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: közoktatásról szóló törvény) 10. § (3) bekezdése kimondja, hogy a gyermeknek, tanulónak joga, hogy adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mértén tovább tanuljon, valamint tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében alapfokú művészetoktatásban vegyen részt. Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőkézségeket alapozza meg, illetve felkészít a szakirányú továbbtanulásra. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában.

2. A közoktatásról szóló törvény 8/B. § (5) bekezdésében foglaltak alapján az alapfokú művészetoktatási intézményekben folyó nevelő és oktató munka, illetve a helyi tanterv a művelődési és közoktatási miniszter által - művészeti áganként - kiadott alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épül.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye a művészeti-kulturális műveltség azon továbbépíthető alapjait tartalmazza, amelyeket ezekben az intézményekben elsajátíthat minden tanuló. A követelmény és a tantervi program szakít a központi tantervi szabályozás formájával, ehelyett alap a helyi tantervek, a tantárgyi programok kidolgozásához.

3. A követelmény a tartalmi szabályozást úgy valósítja meg, hogy az egységesítést szolgáló közös alapra az iskolák, a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége épülhessen.

Lehetőséget ad az iskolafenntartók, a szülők, a tanulók érdekeinek, a pedagógusok szakmai törekvéseinek érvényesítésére, valamint az adott körülmények, feltételek figyelembevételére. Lehetővé teszi, hogy az iskolák és a tanulók a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, sajátos szükségleteik, igényeik kielégítéséhez megfelelő idővel rendelkezzenek. E célok érdekében a tantervi program és óraterve az egységes követelményeket úgy állapítja meg, hogy azok teljesítéséhez - átlagos feltételek mellett - a jogszabályokban meghatározott képzési idő keretében lehetőség nyíljon kiegészítő tartalmak és követelmények meghatározására is.

4. A követelmény és tantervi program lehetővé teszi különböző tankönyvek, segédletek és taneszközök alkalmazását, illetve az iskolai pedagógiai programok és a helyi tantervek kidolgozását, ezeket a tartalmi szabályozás elengedhetetlen részeként kezeli.

Irányelvek

1. Az alapfokú művészetoktatási intézmény a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, valamint a színművészet és bábművészet területei iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, az alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja (a továbbiakban: követelmény és tantervi program) a speciális művészeti készségek és ismeretek fejlesztését képező tartalmakat és tudásszintet meghatározó alapdokumentum. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai iskolájában az alapvető nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek.

2. A követelmény és tantervi program határozza meg azon kötelező és alapvető tartalmakat, amelyek adott művészeti ágon belül az alapfokú művészetoktatási intézmények közötti átjárhatóságot biztosítják. Az egységesítést szolgáló közös alapra építhetik az alapfokú

művészetoktatási intézmények pedagógiai programjukat és tantervüket, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével fogalmazhatnak meg.

3. Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képességfejlesztésen van. A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene-, a tánc-, a képző- és iparművészeti, valamint a szín- és bábművészeti műveltség megalapozásához. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást, a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

4. A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

1. A művészeti tevékenység, mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés alapja a nemzeti és egyetemes kultúra és a mindennapi élet esztétikai jelentéssel bíró tartománya. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a színművészetben és bábművészetben ötvöződnek.

2. Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megőrkítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

3. A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményes szereplés összetevői.

4. A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarat, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

5. A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

Az alapfokú művészetoktatás követelményrendszerének értelmezése

1. E dokumentum a teljesítendő, elvárható követelmények tartalmát, mélységét az egyes szakaszok végére tervezi. A követelmények az alapfok és a továbbképző évfolyam befejezésére írják elő a tanulóktól elvárható alapvető tudást, ezzel lehetőséget kíván adni a tanulók tudásának elmélyüléséhez, az egyéni fejlődési különbségek, gyorsabb vagy lassúbb tanulási tempó figyelembevételéhez.

2. A követelmény és tantervi program a nélkülözhetetlen ismeretek megértésére, feldolgozására, rendszerezésére, kellő elsajátítására, s ezzel párhuzamosan azok alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetővé tevő jártasságait, készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni úgy, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg a követelményszinteket.

3. A követelmények meghatározásának célja az, hogy a különböző intézményekben azonosan érvényesüljenek az elvárások. A követelmények jelzik azokat a feladatokat és feltételeket, amelyeket minden alapfokú művészetoktatási intézménynek teljesítenie, biztosítania kell.

4. A követelmények az egyes tanszakokon az adott szakaszokban (alapfok, továbbképző) a tanulók elérendő tudását, készség szintjét határozzák meg.

5. A követelmény és tantervi program kötelező jellege azt jelenti, hogy a különböző helyi tantervekben olyan tananyagokat, tevékenységeket kell előtérbe állítani, amelyek megalapozzák az általános és részletes követelmények megvalósítását.

JAZZ - ZENE

AZ ALAPFOKÚ JAZZ-ZENE OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó jazz–zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók jazz–zenei képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes jazz kultúra, a hazai (jazz – zenei) hagyományok, az európai műveltség, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a jazz zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és a műfajhoz kapcsolódó speciális zenei tevékenységek tudatosítására.

A jazzoktatás a jazz műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, mely hatékonyan erősíti a személyes és szakmai kompetenciákat.

A jazzképzés megkezdése előtt legalább két évfolyam klasszikus előképzés ajánlott a választott hangszeren, de jobb, ha a tanuló a teljes alapfokot elvégzi a klasszikus zenei műfajban.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Fafűvős tanszak tantárgyai: jazz–fuvola, jazz–szaxofon

Rézfűvős tanszak tantárgyai: jazz–trombita, jazz–harsona

Billentyűs tanszak tantárgyai: jazz–zongora, zongora melléktárgy

Vonós tanszak tantárgyai: jazz–hegedű, jazz–bőgő

Pengetős tanszak tantárgyai: jazz–gitár, jazz–basszusgitár

Ütős tanszak tantárgya: jazz–dob

Vokális tanszak tantárgya: jazz–ének.

Zeneismeret tanszak tantárgyai: jazz–szolfézs, jazz–irodalom, jazz–elmélet

Kamarazene tanszak tantárgya: zenekari gyakorlat

Óraterv

Tantárgya	Évfolyamok					
	Alapfok					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1
Választható tantárgy	2	2	2	2	2	2
Összes óra	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Főtárgy (egyéni): hangszeres és vokális tanszak tantárgyai

Kötelező tantárgy (csoportos): jazz–szolfézs és jazz–irodalom az 1. és 2. alapfokú évfolyamon, jazz–elmélet 3–6. évfolyamban, zenekari gyakorlat 3–6. évfolyamban.

Választható tantárgy: zongora a 3–6. évfolyamban, második hangszer, jazz–ének, zenekari gyakorlat, valamint a klasszikus – zene, a népzene, az elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai.

A képzés évfolyamainak száma:

6 évfolyam: a hangszeres és vokális tantárgyaknál – a „B” tagozat a harmadik évfolyamtól ajánlott

4 évfolyam: jazz–elmélet, zenekari gyakorlat, zongora melléktárgy

2 évfolyam: jazz–szolfézs, jazz–irodalom

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x 30 perc egyéni, „B” tagozaton minimum 2 x 45 perc egyéni.

Kötelező tantárgy: minimum 1+1 x 45 perc (csoportos)

Választható tantárgy:

Csoportos foglalkozás: minimum 1 x 45 perc (Zenekari gyakorlat a minimum 2 fő).

Egyéni foglalkozás: minimum 1 x 30 perc

A jazz–zene oktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más zenei műfajok (klasszikus zene, népzene, elektroakusztikus–zene) valamint más művészeti ág (képző– és iparművészeti, táncművészeti, szín– és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A JAZZ–ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a jazz–zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

– Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a jazztanuláshoz szükséges kompetenciákat. Zenei előtanulmány ajánlott.

Szakmai kompetencia

- A zenei képességek és készségek fejlesztése hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység.
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
- A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.

Személyes kompetencia

– Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
- Esélyegyenlőség

Módszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- A jazz– és általános zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
- A jazz– és klasszikus zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a jazz történetének, stílusainak és a jazzirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.

- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetséggondozás.
- Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás
- A jazz–zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra

A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbíráható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga vizsga tantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok és jazz–ének főtárgy („A” és „B” tagozat): jazz–elmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és jazz–ének főtárgy („A” és „B” tagozat): jazz–elmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és jazz–ének főtárgy („A” és „B” tagozat): főtárgy

A vizsgák ideje:

Hangszeres főtárgyak és jazz–ének

Gyakorlati vizsga

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti tantárgyak

„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

BILLENTYŰS TANSZAK

JAZZ–ZONGORA

A jazz–zongora tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene főbb irányzatait;
- az irányzatok technikai, zeneelméleti alapelemeit;
- a különböző technikák jellegzetes játékmódját és variációs lehetőségeit;
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait;
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait;
- hallását;
- zenei memóriáját;
- muzikalitását, kreativitását, ritmusérzékét;
- előadói készségét, személyiségét, kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene iránti nyitottságot,;
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát;
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát;
- a rendszeres munka igényét;
- az önálló gondolkodás igényét;
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót

- az igényes munkára;
- a jazz és a kortárs zenei koncertek látogatására;
- az érzelmi nyitottságra, toleranciára.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására;
- a kreativitás megnyilvánulására;
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra;
- a továbbképző folytatására;
- a zenei életbe való bekapcsolódásra.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Dúr, összhangzatos és melodikus moll skála fokaira épülő hármashangzatok és fordításaik
- Legkisebb mozgás elve
- Moll szeptim, domináns szeptim, dúrmajor
- II–V–I
- Háromhangos akkord–felrakás (1, 3, 7. alaphang a basszusban, terc, szeptim a dallam és a basszus között a lehető legkisebb mozgás elve alapján kötve)
- Modális skálák
- Kvintkör
- Blues (dúr, moll)
- Skála és harmónia kapcsolata, dallam és harmónia kapcsolata
- Egyszerű jazzben használatos formák, szerkezetek. (AABA, ABAC, Blues stb.)
- A jazz alapvető frazeálásának megismerése. Szinkópálás, off–beat.
- Swing stílus alapjai
- Helyes gyakorlás megtanítása

Hangszerkezelés fejlesztése

- Megfelelő legato, non–legato, staccato játékmód kialakítása
- Skálajáték 2–4 oktávon keresztül, modális skálák is.
- Legegyszerűbb kadenciák I–V–I, I–IV–I, I–IV–V–I, mindhárom megfordításban, négy szólamban
- II–V–I kadenciák játszása háromhangos akkord–felrakással minden hangnemben

– Hármashangzatos, négyeshangzatos futamok

Improvizációs készség fejlesztése

- Adott ritmussal való rögtönzés megadott ütemhosszúságban.
- Adott hangközökkel és ritmusértékekkel való rögtönzés.
- Azonos alaphangra épülő modális skálákkal való szabad improvizáció különös tekintettel az azonos jellegű skálák változásaira. (eolból dór, dórból fríg stb.) Bal kézben orgonapontos basszusok vagy tiszta kvintek és ezekre kérdés–felelet a különböző skálákkal.
- Énekeltessük a tanult négyeshangzatokat és modális skálákat.

Ajánlott tananyag

Jamey Abersold: How to Play and Improvise Jazz

Oscar Peterson: Highlights Jazz Piano, Jazz Piano for the young Pianist

Chick Corea. Children's song

Gonda János: A rögtönzés világa

Mark Levin: Jazz Piano Book

Követelmények

Modális skálák

Kvintkör

Skála és harmónia kapcsolata, dallam és harmónia kapcsolata

Egyszerű jazzben használatos formák, szerkezetek. (AABA, ABAC, Blues stb.)

A jazz alapvető frazeálásának megismerése. Szinkópálás, off-beat.

Swing stílus alapjai

Skálajáték 2–4 oktávon keresztül, modális skálák is.

Legegyszerűbb kadenciák I–V–I, I–IV–I, I–IV–V–I, mindhárom megfordításban, négy szólamban

II–V–I kadenciák játszása háromhangos akkord–felrakással minden hangnemben

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd, melyben a tanult mozgásformák hallhatóak.
- Egy dúr és egy moll blues témájának bemutatása 3 hangos akkord–felrakással.
- Egy 32 ütemes szabad improvizáció modális skálákra és hangnemekre építve.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- A dúr, összhangzatos és melodikus moll skála fokaira épülő négyeshangzatok.
- Háromhangos akkordfelrakás az összes négyeshangzattal
- Melódia átírása, jazzes frazeálása
- Frázis, motívum fogalma
- A szerves építkezést elősegítő zenei elvek (fejlesztés, variálás, kontrasztálás, szekvencia, csúcspont előkészítése) bevezetése.

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése
- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan
- Portamento, marcato kézzjáték
- Kromatikus skála gyakorlatok

- Gördítő gyakorlatok (szext és oktávtremolo)
- Vibrato gyakorlatok és kettősfogás–skálák
- Triolás, tizenhatodos ritmusgyakorlatok
- Egyszerűbb transzkripciók előadása

Improvizációs készség fejlesztése

- Egyszerűbb témák leírása neves előadóktól és játszásuk felvételével együtt. Amennyiben a tanuló még nem képes önállóan leírni a hallott témát, akkor használhatunk mások által vagy a tanár által leírt anyagot. A lényeg a felvétellel való pontos, frazeálásában, ritmikájában azonos előadás.
- Blues improvizáció harmóniahangokkal (négyeshangzat) és modális skálával. Adott kettő, négy ütemes ritmusképletekkel, bal kézben terc–szeptim kísérettel.
- Téma írása bluesra adott hangokkal és skálákkal.
- Az átírt téma éneklése, saját kísérettel. (Éneklésnél nem a szép hangképzésre hanem a tisztaságra és a pontos ritmikára törekedjünk!)
- Egyszerű motívumok kapcsolása. Egy vagy több megadott motívum–maggal való építkezés.
- Rövid szóló írása adott harmóniasorra.
- Szabad improvizáció gyakorlása. Hangulatok, indulatok, karakterek keresése, eljátszása a hangszeren.

Ajánlott tananyag

Jamey Abersold: How to Play and Improvise Jazz

Joey DeFrancesco: Concepts for Improvisation

Oscar Peterson: Highlights Jazz Piano, Jazz Piano for the young Pianist

Chick Corea. Children's song

Gonda János: A rögtönzés világa

Mark Levin: Jazz Piano Book

Követelmények

Háromhangos akkordfelrakás az összes négyeshangzattal

Melódia átírása, jazzes frazeálása

Egyszerűbb transzkripciók előadása

Blues improvizáció harmóniahangokkal (négyeshangzat) és modális skálával.

Rövid szóló írása adott harmóniasorra.

Szabad improvizáció.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző stílusú sztenderd témájának előadása 3 hangos akkord–felrakással.
- Blues téma, rövid improvizáció játszása, terc–szeptim balkéz kísérettel.
- Kétkezes transzkripció előadása.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Sus és fríg akkord.
- Bud Powell voicing.
- Egyszerű kadenciális formák
- Blues skála
- Moll modulusok

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése
- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan
- Szeptim futam, oktáv
- Kéz–vibrato (gyors staccato–repeticio)
- Trillák, tremolo
- Egyszerűbb transzkripciók előadása
- Páratlan ritmusú (3/4, 5/4, 6/4, 7/4) ritmusgyakorlatok

Improvizációs készség fejlesztése

- Blues improvizáció harmóniahangokkal (négyeshangzat), blues skálával és modális skálával (skálákkal), bal kézben Bud Powell–voicing kísérettel. Szándékos a modális skála egyes és többes száma. Először csak egy (pl. F–blues – f dór) skálát játszassunk és csak lassan vezessük be a többit.
- Harmóniasorok átírása sus és fríg akkordok használatával. Egy sztenderd harmóniasorára 3–5 különböző variáció készítése.
- Minden tanult sztenderdre készíteni 2 és 3 hangos Bud Powell voicingot. A sus és fríg akkordokkal átharmonizált harmóniasorokra is.
- Témák variálása Bud Powell voicing kísérettel.
- Szóló írása adott eszközökkel, figyelve a motívikus építkezésre.
- Szabad improvizáció gyakorlása. Kisebb, nem zenei történetek elmesélése zenei eszközökkel.

Ajánlott tananyag

Mark Levin: Jazz Piano Book

Gonda János: A rögtönzés világa

Bill Evans: The Artistry Of Bill Evans, Piano Solos

The Bud Powell Collection

Bud Powell Classics

Joey DeFrancesco: Concepts for Improvisation

Követelmények

Egyszerű kadenciális formák

Blues skála

Szeptim futam, oktáv

Blues improvizáció harmóniahangokkal (négyeshangzat), blues skálával és modális bal kézben 2 és 3 hangos Bud Powell voicing készítése.

Témák variálása Bud Powell voicing kísérettel.

Szóló írása adott eszközökkel, figyelve a motívikus építkezésre.

Szabad improvizáció gyakorlása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott sztenderd témájának előadása 3 hangos akkord–felrakással, sus és fríg akkordok használatával.
- Blues téma, rövid improvizáció játssza Bud Powell–voicinggal.
- Kétkezes transzkripció előadása.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Kibővített harmóniák, összetett jazz–akkordok. Ezek 5–6 szólamú kétkezes megfogása.
- Négyszólamú balkéz harmóniák.
- A balkéz harmóniákból képzett négyszólamú harmóniák kíséretre. „Drop two”
- Diatonikus váltóhangok
- Horizontálás egyszerűbb harmóniasorokkal.

Hangszerkezelés fejlesztése

- az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése
- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- „Drop two” gyakorlatok négyeshangzatokkal és négyszólamú balkéz harmóniákkal.
- Kétkezes transzkripciók
- Váltakozó metrumú (3/4–4/4–3/4, 4/4–5/4 stb.) ritmusgyakorlatok

Improvizációs készség fejlesztése

- 2–4 ütemes ritmus patternekkal való improvizálás harmóniahangokkal (négyeshangzat) és diatonikus váltóhangokkal (a négyeshangzat hangjait körülírva) egyszerűbb jazzben használatos harmóniasorokra és bluesra. Minus–one–ra és önállóan Bud Powell voicing és négyszólamú balkéz harmónia kísérettel.
- Az előzőleg sus és fríg akkordokkal átharmonizált harmóniasorok harmóniáit kibővíteni összetett jazz–akkordokká.
- Akkordbontásos (kibővített harmóniák, balkéz harmóniák) rögtönzési gyakorlatok.
- A tanult darabok kétkezes kísérete.
- Szóló írása adott eszközökkel, figyelve a motívikus építkezésre.

Ajánlott tananyag

Mark Levin: Jazz Piano Book
 Bill Dobbins: The Contemporary Jazz Pianist
 Bill Evans: Plays
 Bill Evans Fake Book
 Dave Brubeck: Deluxe Piano Album
 Jack Reilly: The Harmony of Bill Evans
 Michel Petrucciani: Ten Transcription

Követelmények

Négyszólamú balkéz harmóniák.

A balkéz harmóniákból képzett négyszólamú harmóniák kíséretre. „Drop two”

Diatonikus váltóhangok

Kétkezes transzkripciók

2–4 ütemes ritmus patternekkal való improvizálás harmóniahangokkal (négyeshangzat) és diatonikus váltóhangokkal.

Akkordbontásos (kibővített harmóniák, balkéz harmóniák) rögtönzési gyakorlatok.

A tanult darabok kétkezes kísérete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző stílusú sztenderd témájának előadása kibővített harmóniákkal. Az egyik darabban egy–két periódus improvizáció a tanult módokon, Bud Powell voicing és négyszólamú balkéz harmóniákkal kísérvé.
- Egy kétkezes transzkripció előadása.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Rhythm Changes, szerkezete, harmóniaváza, variációi,
- Be–bop skálák
- 5–6 szólamú kétkezes kíséret
- Stride, boogie–woogie stílus megismerése

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése
- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- Gyakorlatok 5–6 szólamú szűkfekvésű akkordokkal
- Kétkezes transzkripciók
- Be–bop skála gyakorlatok
- Stride és boogie–woogie darabok játszása

Improvizációs készség fejlesztése

- Rhythm Changes játéka. Rögtönzés harmónia hangokkal, váltóhangokkal és blues skálával. Bal kézben Bud Powell voicing és balkéz harmónia.
- Felvételről leírt szólók játszása, felvétellel együtt és önállóan.
- A leírt szólókból motívumok megtanulása, beillesztése az önálló improvizációba.
- Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.

Ajánlott tananyag

Mark Levin: Jazz Piano Book

Gonda János: A rögtönzés világa

Bill Dobbins: The Contemporary Jazz Pianist

Michel Petrucciani: Ten Transcription

Tony Genge: The Jazz Piano Solos of Red Garland

Követelmények

Rhythm Changes, szerkezete, harmóniaváza, variációi,

Be–bop skálák

Kétkezes transzkripciók

Stride és boogie–woogie darabok játszása

Felvételről leírt szólók játszása, felvétellel együtt és önállóan.

Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző stílusú sztenderd előadása a tanult eszközök használatával. Intro – téma – improvizáció – téma – coda szerkezettel.
- Egy kétkezes transzkripció előadása.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Öt és hatszólamú block akkordok
- So What akkord

- Kuart akkordok kétkezes felrakása és használatuk bal kézben.
- Pentaton skálák
- Salsa és latin jazz, jazz–rock stílusok megismerése

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése
- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan
- Pentaton skálagyakorlatok
- Összetett jazz–akkordok fordításainak játéka szűkfekvésben és drop two felrakásban
- Kétkezes transzkripciók
- Különböző montuno patternek játszása
- „Szintetizátoros” legato játék gyakorlása

Improvizációs készség fejlesztése

- Sztenderd témák eljátszása So What– és kvart–akkordok használatával.
- Önálló szóló írása adott darabra, majd a szóló játszása block–akkordokkal. Szűkfekvésben és drop two felrakással.
- Modális és álló harmóniás sztenderdekre improvizálás pentaton skálákkal és modális skálákkal.
- Felvételről leírt szólók játszása, felvétellel együtt és önállóan.
- A leírt szólókból motívumok megtanulása, beillesztése az önálló improvizációba.
- Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.

Ajánlott tananyag

Mark Levin: Jazz Piano Book
 Gonda János: A rögtönzés világa
 Bill Dobbins: The Contemporary Jazz Pianist
 Tony Genge: The Jazz Piano Solos of Red Garland
 Bill Dobbins: The Chick Corea Classics
 McCoy Tyner: The McCoy Tyner Collection
 Ramon Ricker: Pentatonic Scales for Jazz Improvisation

Követelmények

Öt és hatszólamú block akkordok

So What akkord

Kuart akkordok kétkezes felrakása és használatuk bal kézben.

Salsa és latin jazz, jazz–rock stílusok megismerése

Sztenderd témák eljátszása So What– és kvart–akkordok használatával.

Önálló szóló írása adott darabra, a szóló játszása block–akkordokkal, szűkfekvésben és drop two felrakással.

A leírt szólókból motívumok megtanulása, beillesztése az önálló improvizációba.

- Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két önállóan a tanult módszerekkel kidolgozott sztenderd, improvizációval.
- Egy kétkezes transzkripció előadása.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Sus és fríg akkord.
- Bud Powell voicing.
- Egyszerű kadenciális formák
- Blues skála
- Moll modusok
- Kibővített harmóniak, összetett jazz–akkordok, ezek 5–6 szólamú kétkezes megfogása.
- Diatonikus váltóhangok

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése
- Etüd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan
- Szeptim futam, oktáv
- Kéz–vibrato (gyors staccato–repeticio)
- Trillák, tremolo
- Egyszerűbb transzkripciók előadása
- Páratlan ritmusú (3/4, 5/4, 6/4, 7/4) ritmusgyakorlatok
- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése magasabb igényvel.
- Váltakozó metrumú (3/4–4/4–3/4, 4/4–5/4 stb.)ritmusgyakorlatok

Improvizációs készség fejlesztése

- Blues improvizáció harmóniahangokkal (négyeshangzat), blues skálával és modális skálával (skálákkal), bal kézben Bud Powell–voicing kísérettel.
- Harmóniasorok átírása sus és fríg akkordok használatával. Egy sztenderd harmóniasorára 3–5 különböző variáció készítése.
- Minden tanult sztenderdre készíteni 2 és 3 hangos Bud Powell voicingot. A sus és fríg akkordokkal átharmonizált harmóniasorokra is.
- Témák variálása Bud Powell voicing kísérettel.
- Szóló írása adott eszközökkel, figyelve a motívikus építkezésre.
- Szabad improvizáció gyakorlása.
- 2–4 ütemes ritmus patternekkal való improvizálás harmóniahangokkal (négyeshangzat) és diatonikus váltóhangokkal (a négyeshangzat hangjait körülírva) egyszerűbb jazzben használatos harmóniasorokra és bluesra. Minus–one–ra és önállóan Bud Powell voicing és négyszólamú balkéz harmónia kísérettel.
- Az előzőleg sus és fríg akkordokkal átharmonizált harmóniasorok harmóniáit kibővíteni összetett jazz–akkordokká.

Ajánlott tananyag

Mark Levin: Jazz Piano Book,
Bill Dobbins: The Contemporary Jazz Pianist
Bill Evans: Plays,
Bill Evans Fake Book,
Dave Brubeck: Deluxe Piano Album
Jack Reilly: The Harmony of Bill Evans,
Michel Petrucciani: Ten Transcription

Követelmények

Egyszerű kadenciális formák

Blues skála

Szeptim futam, oktáv

Blues improvizáció harmóniahangokkal (négyeshangzat), blues skálával és modális bal kézben 2 és 3 hangos Bud Powell voicing készítése.

Témák variálása Bud Powell voicing kísérettel.

Szóló írása adott eszközökkel, figyelve a motívikus építkezésre.

Szabad improvizáció gyakorlása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző stílusú sztenderd témájának előadása kibővített harmóniákkal. Az egyik darabban egy-két periódus improvizáció a tanult módokon, Bud Powell voicing kísérettel.
- Egy kétkezes transzkripció előadása.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Kibővített harmóniák, összetett jazz-akkordok. Ezek 5–6 szólamú kétkezes megfogása.
- Négyszólamú balkéz harmóniák.
- A balkéz harmóniákból képzett négyszólamú harmóniák kíséretre. „Drop two”
- Diatonikus váltóhangok
- Horizontálás egyszerűbb harmóniasorokkal.
- Tritónuszos behelyettesítés
- Rhythm Changes, szerkezete, harmóniaváza, variációi,
- Be-bop skálák

Hangszerkezelés fejlesztése

- az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése
- Etüd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- „Drop two” gyakorlatok négyeshangzatokkal és négyszólamú balkéz harmóniákkal.
- Kétkezes transzkripciók
- Váltakozó metrumú (3/4–4/4–3/4, 4/4–5/4 stb.) ritmusgyakorlatok
- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése magasabb igénnyel.
- Gyakorlatok 5–6 szólamú szűkfekvésű akkordokkal
- Be-bop skála gyakorlatok

Improvizációs készség fejlesztése

- 2–4 ütemes ritmus patternekkal való improvizálás harmóniahangokkal (négyeshangzat) és diatonikus váltóhangokkal (a négyeshangzat hangjait körülírva) egyszerűbb jazzben használatos harmóniasorokra és bluesra. Minus-one-ra és önállóan Bud Powell voicing és négyszólamú balkéz harmónia kísérettel.
- Az előzőleg sus és fríg akkordokkal átharmonizált harmóniasorok harmóniáit kibővíteni összetett jazz-akkordokká.
- A tanult darabok kétkezes kísérete.
- A sus és fríg akkordokkal előzőleg átharmonizált sorok tritónuszos behelyettesítéseinek eljátszása.
- Rhythm Changes játéka. Rögtönzés harmónia hangokkal, váltóhangokkal és blues skálával. Bal kézben Bud Powell voicing és balkéz harmónia.

- Felvételről leírt szólók játszása, felvétellel együtt és önállóan.

Ajánlott tananyag

- Mark Levin: Jazz Piano Book
- Gonda János: A rögtönzés világa
- Bill Dobbins: The Contemporary Jazz Pianist
- Michel Petrucciani: Ten Transcriptions
- Tony Genge: The Jazz Piano Solos of Red Garland

Követelmények

- Négyszólamú balkéz harmóniák.
- A balkéz harmóniákból képzett négyszólamú harmóniák kíséretre. „Drop two”
- Diatonikus váltóhangok
- Kétkezes transzkripciók
- 2–4 ütemes ritmus patternekkel való improvizálás harmóniahangokkal (négyeshangzat) és diatonikus váltóhangokkal.
- Akkordbontásos (kibővített harmóniák, balkéz harmóniák) rögtönzési gyakorlatok.
- A tanult darabok kétkezes kísérete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző stílusú sztenderd előadása a tanult eszközök használatával. Intro – téma – improvizáció – téma – coda szerkezettel.
- Egy kétkezes transzkripció előadása.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Rhythm Changes, szerkezete, harmóniaváza, variációi,
- Be–bop skálák
- 5–6 szólamú kétkezes kíséret
- Stride, boogie–woogie stílus megismerése
- Öt és hatszólamú block–akkordok
- So What–akkord
- Kvart–akkordok kétkezes felrakása és használatuk bal kézben.
- Pentaton skálák

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése
- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- Gyakorlatok 5–6 szólamú szűkfekvésű akkordokkal
- Kétkezes transzkripciók
- Be–bop skála gyakorlatok
- Stride és boogie–woogie darabok játszása
- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése magasabb igénnyel.
- Pentaton skálagyakorlatok
- Összetett jazz–akkordok fordításainak játéka szűkfekvésben és drop two felrakásban.

Improvizációs készség fejlesztése

- Rhythm Changes játéka. Rögtönzés harmónia hangokkal, váltóhangokkal és blues skálával. Bal kézben Bud Powell voicing és balkéz harmónia.
- Felvételtől leírt szólók játszása, felvétellel együtt és önállóan.
- A leírt szólókból motívumok megtanulása, beillesztése az önálló improvizációba.
- Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.
- Sztenderd témák eljátszása So What– és kvart–akkordok használatával.
- Önálló szóló írása adott darabra, majd a szóló játszása block–akkordokkal. Szűkfekvésben és drop two felrakással.

Ajánlott tananyag

Mark Levin: Jazz Piano Book
Gonda János: A rögtönzés világa
Bill Dobbins: The Contemporary Jazz Pianist
Tony Genge: The Jazz Piano Solos of Red Garland
Bill Dobbins: The Chick Corea Classics
McCoy Tyner: The McCoy Tyner Collection
Ramon Ricker: Pentatonic Scales for Jazz Improvisation

Követelmények

Rhythm Changes, szerkezete, harmóniaváza, variációi,
Be–bop skálák
Kétkezes transzkripciók
Stride és boogie–woogie darabok játszása
Felvételtől leírt szólók játszása, felvétellel együtt és önállóan.
Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két önállóan a tanult módszerekkel kidolgozott sztenderd, improvizációval.
- Egy kétkezes transzkripció előadása.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Öt és hatszólamú block akkordok
- So What akkord
- Kvart akkordok kétkezes felrakása és használatuk bal kézben.
- Pentaton skálák
- Salsa és latin jazz, jazz–rock stílusok megismerése
- „Upper structures”
- Alterált pentaton skálák

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése
- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan
- Pentaton skálagyakorlatok
- Összetett jazz–akkordok fordításainak játéka szűkfekvésben és drop two felrakásban
- Kétkezes transzkripciók
- Különböző montuno patternek játszása

„Szintetizátoros” legato játék gyakorlása

- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése magasabb igénnyel.
- Alterált pentaton skála gyakorlatok

Improvizációs készség fejlesztése

- Sztenderd témák eljátszása So What– és kvart–akkordok használatával.
- Önálló szóló írása adott darabra, majd a szóló játszása block–akkordokkal. Szűkfekvésben és drop two felrakással.
- Modális és álló harmóniás sztenderdekre improvizálás pentaton skálákkal és modális skálákkal.
- Felvételtől leírt szólók játszása, felvétellel együtt és önállóan.
- Upper structures harmóniák bontásával való rögtönzés egyszerűbb harmóniasorokra, turn back patternekre.
- Alterált pentaton skálákkal improvizáció bluesra.
- Önálló szóló írása az adott skálák felhasználásával.
- A leírt szólókból motívumok megtanulása, beillesztése az önálló improvizációba.
- Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.

Ajánlott tananyag

Mark Levin: Jazz Piano Book

Gonda János: A rögtönzés világa

Bill Dobbins: The Contemporary Jazz Pianist

Tony Genge: The Jazz Piano Solos of Red Garland

Bill Dobbins: The Chick Corea Classics

McCoy Tyner: The McCoy Tyner Collection

Ramon Ricker: Pentatonic Scales for Jazz Improvisation

Követelmények

Öt és hatszólamú block akkordok

So What akkord

Kvart akkordok kétkezes felrakása és használatuk bal kézben.

Salsa és latin jazz, jazz–rock stílusok megismerése

Sztenderd témák eljátszása So What– és kvart–akkordok használatával.

Önálló szóló írása adott darabra, a szóló játszása block–akkordokkal, szűkfekvésben és drop two felrakással.

A leírt szólókból motívumok megtanulása, beillesztése az önálló improvizációba.

–Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két önállóan a tanult módszerekkel kidolgozott jazz–sztenderd, improvizációval.
- Egy kétkezes transzkripció előadása.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozaton

A tanuló

- ismerje a harmónia megfogások főbb formáit;
- ismerje a gyakoribb blues–sémákat, egyszerűbb blues–harmonizációkat, a II–V–I-es funkciós–improvizációs sémák főbb formáit;
- ismerje a különböző kíséresi módokat;

- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;
- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait;
- rendelkezzen megfelelő repertoárral 5–10 különböző karakterű jazz–sztenderd játéka kotta nélkül, különböző kíséresi formákkal, egyszerű improvizáció;
- ismerjen néhány dúr és moll bluest;
- képes legyen 2–3 leírt kíséretet és szólót az eredeti hangfelvétellel unisono eljátszani.

„B” tagozaton

Az „A” tagozat követelményein felül a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és a végzett anyag mennyiségének növelése (repertoár) az elvárás. Adott esetben a tanuló legyen alkalmas szakirányú tanulmányok folytatására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartama

Jazz–zongora főtárgy

„A” tagozaton minimum 10 perc;

„B” tagozaton minimum 15 perc.

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd vagy technikai jellegű mű előadása (Pl. Peterson –Etud, C.Corea –Children’s Song 6–20).
- Két különböző tempójú közismert jazz sztenderd előadása: téma– önálló improvizáció– kíséret.
- Öt sztenderdből álló repertoárból a vizsgabizottság által kiválasztott darab előadása egyszerű kísérettel és improvizációval.

A darabokat az etűd kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy technikai jellegű mű előadása (Pl. Bill Evans – The 70’s solo piano, The Artistry Of Bil Evans, Petrucciani – ten transcriptions, Defrancesco Book, Oscar Peterson – Jazz piano solo).
- Rögtönzés a vizsgán megadott kadenciális (II–V–I), vagy blues harmóniasorra.
- Tíz sztenderdből álló repertoárból a vizsgabizottság által kiválasztott darab előadása egyszerű kísérettel és improvizációval.

Az előadási darabokat az etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- Megfelelés az előírt követelményeknek,
- Technikai felkészültség,
- Hangszerhasználat, billentés
- Helyes ritmus és tempó,
- Előadásmód,
- A zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- Zenei memória,
- Alkalmazkodóképesség,

– Állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Rendszeresen hangolt zongora, lehetőség szerint két zongora.

Digitális zongora és/vagy egy minimum 51 billentyűs billentésérzékeny szintetizátor.

Metronom.

Hangrögzítésre és CD lejátszásra alkalmas audió eszköz.

FAFÚVÓS TANSZAK

JAZZ–SZAXOFON

A jazz–szaxofon tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a szaxofon történetét, irodalmát, a hangszer különböző változatait;
- a hangszer akusztikai sajátosságait, a helyes hangképzést;
- a jazz–szaxofonozás kiemelkedő muzikusait.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést, s az ehhez szükséges alapvető technikákat;
- tiszta intonációt;
- dinamikailag árnyalt, telt és kifejező szaxofon hangot.

Fordítson különös figyelmet

- a stílusos és igen ritmikus szóló játékra;
- az árnyalt frazeálásra, artikulációra;
- a virtuóz játéktechnikára való törekvésre;
- más hangszerrel való együtt játékra;
- a zenekari darabok karakterének elsajátítására;
- a megfelelő tempó és dinamika kialakítására;

Segítse készségfejlesztő improvizációs gyakorlatokkal a tanuló zenei fejlődését, különös tekintettel

- az öt- és hétfokú diatonikus skálákra, ezek moduszaira, s ezek hangkészletéből kialakított rögtönzésgyakorlatokra;
- a jazz alapvető akkordkészletének gyakorlására, valamint az akkordbontások gyakorlására;
- a dúr és moll bluesok játékára;
- a II–V–I funkciós–improvizációs séma differenciált gyakorlására.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- A szaxofon hangjának, szerkezetének megismertetése.
- A szaxofon összeszerelése, tokba helyezése megfelelő módon, a hangszer karbantartása.
- A nád helyes felhelyezése, kiválasztása, tárolása.
- A nyakló helyes használata.
- A szaxofoncsalád bemutatása.

- A rekeszlégzés fogalmának tisztázása.
- Zenei alapfogalmak: törzshangsor c1–c3–ig, módosított hangok (fisz, cisz, gisz, bé, esz).
- Előjegyzés. A kereszt, bé és feloldójel.
- Egész, fél, negyed, nyolcad érték és szünetjelek.
- A pont fogalma. Nyújtott és éles ritmus, szinkópa.
- A különböző jelzések elhelyezkedése a kottában.
- Legalapvetőbb tempó– és dinamikai jelzések.
- Violinkulcs, ismétlőjel, korona, záróvonal. 4/4–es és 3/4–es ütembeosztás.
- Hangközök.
- A dúr és moll skála. A vezetőhang fogalma.
- Zenehallgatás.

Hangszerkezelés fejlesztése

A helyes hangképzés gyakorlása

- Rekeszlégzés gyakorlása először hangszer nélkül, majd hangszerrel.
- A helyes hangindítás, a nyelv elhelyezkedésének tisztázása.
- A fogak helye a fúvókán.
- Az ajkak elhelyezkedése a fúvókán.
- A helyes, szájon keresztül történő levegővétel elsajátítása.
- Kitartott hangok gyakorlása, törekedve a lebegésmentességre.
- Tiszta intonációra való törekvés megfelelő gyakorlatokkal.
- A helyes gyakorlási módszer kialakítása.
- Törekvés a helyes test– és kéztartásra.
- Dúr és összhangzatos moll skálák 1#, 1b előjegyzésig.
- Etűdök, duók, egyszerű zongorakíséretes darabok.

Improvizációs készség fejlesztése

Már pár hang ismerete után lehet egyszerű improvizációs gyakorlatokat játszani

- Kérdés–felelet játék, ami a periódusérzet kialakítására is használható.
- Dinamikai különbségek megformálása.
- Egyszerű hallásfejlesztés rövid frázis eljátszásával, majd annak visszakérdezésével.
- Hangulat kifejezése hangszeres játékkal.
- Használhatjuk a befűjást hallásfejlesztésre (hosszú, kitartott hangok visszajátszása, kitartott hang dinamikai változásának visszajátszása).

Ajánlott tananyag

Perényi: Szaxofon–ABC vol. 1.

Perényi: 222 etűd szaxofonra

Saxophone Duos for Beginners

Michel Mériot : 25 Études Faciles Progressives et Variées

Guy Lacour: 56 études récréatives pour saxophone

Door Peter Wastall: Learn As You Play Saxofon

80 Graded Studies for Saxophone – Book One

Michiel Oldenkamp – Jaap Kastelein: Look, Listen & Learn vol. 1.

Eb hangolás

Bb hangolás

Solymosi–Bodnár: Előadási darabok altszaxofonra és zongorára I.

The Really Easy Sax Book

First Repertoire for Alto Saxophone Pirces

Követelmények

A hangszer helyes összeszerelése, karbantartása.

Helyes levegővétel, hangindítás. Viszonylag tiszta intonáció legalább az egyvonalas regiszterben.

Az ismert hangok és alapvető ritmusképletek biztonságos olvasása kottából.

Legyen tisztában a legalapvetőbb zenei fogalmakkal.

A tanuló legyen képes nagyon egyszerű dallamot memorizálni.

A törzshangsor ismerete c1–c3–ig, valamint a következő módosított hangok: fisz, cisz, gisz, bé, „automata” bé.

Dúr–moll skálák ismerete 1#, 1b–ig.

Legyen képes közepes tempóban két ütemet egy levegőre eljátszani.

Tudjon zongorával és másik hangszerrel együttműködni.

Legyen képes nagyon egyszerű dallamot kitalálni és azt eljátszani.

Legyen képes egy adott hangot hallás után a hangszerén megtalálni és visszajátszani.

Egyszerű etűdök, duók és előadási darabok előadása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül
- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab kotta nélkül (ennek karaktere lehetőleg különbözzön az etűdétől).

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Az enharmónia fogalmának tisztázása.
- A transzponálás fogalma.
- A háromféle moll ismerete, különbségeik megértése és játéka.
- A metrumismeret bővítése: 3/8, 6/8 és alla breve, váltakozó ütem.
- Tizenhatod érték és triola.
- A formai–szerkezeti alapfogalmak tisztázása.
- A zenei alapfogalmak bővítése (tempójelzés, dinamika, zenei kifejezések).
- Zenehallgatás.

Hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes tartás, légzés, befűvés, hangindítás tökéletesítése.
- Tiszta, stabil intonációra törekvés az egy– és kétvonalas regiszterben.
- Önálló hangolás gyakorlása.
- A szaxofon klasszikus hangterjedelmének (kis b–f#3–ig) ismerete a kromatikus hangokat is beleértve.
- Staccato, legato, tenuto játékmód fejlesztése.
- Dinamikailag árnyalt előadásmódra törekvés.
- A levegőbeosztás gyakorlása, tudatosítása.
- Dúr és moll skálák 3#, 3b–ig terc–skálával, hármashangzat futammal és bontással.
- A helyes gyakorlási módszer kialakítása.

Improvizációs készség fejlesztése

- Folytassuk az egyszerű, szabad improvizációt, a kérdezz–felelek séma gyakorlását, még mindig kíséret nélkül, de lehetőleg tempóban.
- Bővítsük a hangterjedelmet az improvizáció során használt hangok esetében is. Próbáljunk korlátokat szabni az improvizációban – egy adott skála vagy skálatöredék, egy

- hármashangzat, megadott ritmusok.
- Hallásfejlesztő gyakorlatoknál játszunk elő hangközöket, kérjük a ritmus pontos visszajátszását.
  - Próbálkozhatunk egy nagyon egyszerű akkord (hármashangzat, alap négyeshangzat) lejátszásával a zongorán, és a tanuló szabadon, ritmikai kötöttségek nélkül keresse meg a szerinte odaillő hangokat, majd a tanuló képességeihez mérten, próbáljuk meg a tempóban kísérést és játékot.

Ajánlott tananyag

Perényi: Szaxofon–ABC vol.1

Perényi: 222 etűd szaxofonra

Michel Mériot : 25 Études Faciles Progressives et Variées

Guy Lacour: 56 études récréatives pour saxophone

Door Peter Wastall: Learn As You Play Saxofon

Saxophone Music

80 Graded Studies for Saxophone – Book One

Michiel Oldenkamp, Jaap Kastelein: Look, Listen & Learn vol. 1

Eb hangolás

Bb hangolás

Michiel Oldenkamp, Jaap Kastelein: Eb hangolás

Bb hangolás

Solymos–Bodnár: Előadási darabok altszaxofonra és zongorára II.

Solymosi–Bodnár: Előadási darabok altszaxofonra és zongorára III.

Solostücke für den Unterricht

First Repertoire Pieces for Alto Saxophone

Követelmény

Helyes tartás, levegővétel, légzés, befűvés és hangindítás.

Viszonylag stabil hang, tiszta intonáció legalább c1–c3–ig.

Dúr és moll skálák ismerete 2#, 2b–ig.

Zenei alapfogalmak ismerete a szintnek megfelelően.

A tanuló legyen képes

- a hangszeret piano, mezzoforte és forte dinamikával megszólaltatni;
- a staccato, tenuto, marcato, legato játék bemutatására;
- egy közepes tempójú frázis egy levegővel való eljátszására;
- egy legalább négysoros etűd vagy darab memorizálására;
- 2–2 ütemes kérdés–felelet játékban „választ adni, kérdezni”;
- nagyon egyszerű (hang vagy ritmus) megkötéseket betartva önálló zenei mondatot előadni.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül
- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab kotta nélkül (ennek karaktere lehetőleg különbözzön az etűdétől).

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- A különböző hármashangzatok ismerete, azonos alapra építése.
- Alapvető jazz akkordok ismerete, jelölései: dúr major szeptim (C maj7), domináns szeptim

- (C7), dúr szext (C6), moll major szeptim (Cm maj7), moll szeptim (Cm7), moll szext (Cm6)
- A dúr és moll skála hangjaira épülő négyeshangzatok elméleti szinten.
  - Modális hangsorok ismerete elméleti szinten.
  - A pentaton skála ismerete.
  - A blues skála ismerete.
  - A triolás–szvinges frazeálás megismertetése, gyakorlása.
  - Legalapvetőbb jazz ritmusok frazeálása.
  - A horizontáció fogalma.
  - Az alapvető funkciók fogalma.
  - A legegyszerűbb sztenderd–forma (téma – improvizáció–téma) ismerete.
  - A jazz–sztenderdek általános lejegyzésének ismerete.
  - A memorizálás fejlesztése.
  - A transzkripció elkezdése: egyszerű dallamrészletek vagy egyszerű sztenderd témák lekottázása.
  - Zenehallgatás.

Hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés fejlesztése.
- Amennyiben a tanuló eddig a kezdő fúvókáját használta, a fejlődés érdekében mindenképp időszzerű egy nagyobb nyílású, jobb minőségű fúvóka beszerzése szaktanári segédlettel.
- A légzéstechnika fejlesztése.
- Az alsó és felső regiszter hangjainak stabil, tisztán intonált megszólaltatása, törekvés a regiszterek kiegyenlítésére.
- A hangindítások finomítása.
- A jazzes frazeálás gyakorlása.
- A vibrató képzése.
- A gyors játék fejlesztése.
- A lapról olvasás gyakorlása.
- Kromatikus skála az alap hangterjedelemben (kisb – f#’’’’).
- Folytassuk a klasszikus etűdök gyakorlását, melyek a bonyolultabb ritmikai elemek megismerését, a – technika és a lapról olvasási készség fejlesztését, valamint a zenei alapfogalmak bővítését szolgálják.
- Skálák 4#, 4b–ig jazzes frazírozással, akkordfutammal és akkordbontással, esetleg egyszerűbb szekvenciákkal kibővítve.
- Jazz etűdök tanulása.
- Előadási darabok (klasszikus és jazz). A jazz előadási darabok alatt a megkomponált (vagy téma–megkomponált szóló–téma), általában ritmus–szekció kísérettel (minus one), CD–vel kiadott, jazzes stílusú darabok értendők.
- Egyszerű sztenderd témák kísérettel.
- A tanultak folyamatos beépítése a napi gyakorlási rutinba.

Improvizációs készség fejlesztése

- kötött improvizáció bevezetése.
- a megtanult jazzakkordok, illetve skálák használata rögtönözésnél kíséret nélkül és kísérettel is (egy harmónia) tempóban.
- egy adott skálára játszott egyszerű harmóniasor (például pentaton vagy blues skála
- a horizontáció elmélete.

Ajánlott tananyag

Perényi: Szaxofon ABC 2

222 etűd szaxofonra
 80 Graded Studies for Saxophone – Book Two
 Repertoire for music schools
 H. Voxman and W.M. Gower: Advanced Method for Saxophone vol. 1.
 Michiel Oldenkamp, Jaap Kastelein: Look, Listen & Learn vol. 3
 Eb hangolás
 Bb hangolás
 Solymosi–Bodnár: Előadási darabok altszaxofonra és zongorára IV.
 Solostücke für den Unterricht
 First Repertoire Pieces for Alto Saxophone
 Mel Bay's Complete Jazz Sax Book
 James Rae: Progressive Jazz Studies – Easy Level
 Jamey Aebersold: How To Play Jazz and Improvise – Vol.1.
 Jamey Aebersold: Major and Minor Vol.24.
 Take The Lead – Szving (Faber Music)
 Real Book
 Jim Snidero: Easy Jazz Conception (Advance Music)

Követelmények

Jól intonált, megfelelően képzett, viszonylag kiegyenlített hang.

Dúr és moll skálák ismerete 4#, 4b-ig, jazzes frazírozással.

Alapvető jazz akkordok dúr major szeptim (C maj7), domináns szeptim (C7), dúr szext (C6), moll major szeptim (Cm maj7), 7moll szeptim (Cm7), moll szext (Cm6) és jelöléseinek ismerete.

A tanuló legyen képes

- a különböző artikulációt (staccato, tenuto, marcato) igénylő etűdök és darabok előadására gyorsabb tempóban is;
- közepes nehézségű darab előadására kísérettel;
- egyszerű téma előadására stílusos frazírozással, kísérettel;
- egyszerű jazz kompozíciót előadni téma–improvizáció–téma formában, kísérettel, egyszerű (akkordhangokból álló, vagy egy adott skálával történő) improvizációval.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Szabadon választott skála kotta nélkül
- Jazz etűd
- Jazz kompozíció téma–improvizáció–téma formában a minimális követelménynek megfelelően, kotta nélkül

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- A jazz akkordok ismeretének bővítése, ezek jelölései: félszűkített (Cm7b5), szűkített szeptim (Co7), – bővített szeptim (C+7), bővített major szeptim (C+maj7).
- A dúr fokaira épülő modális hangsorok ismerete, játéka.
- Az ismert akkordokhoz tartozó modális skálák.
- Az alapvető harmóniai funkciók érzékeltetése a rögtönzés során.
- A moduláció.
- II–V–I-es harmóniasor dúrban és mollban.
- A triolás–szvinges frazeálás gyakorlása.

- A jazz ritmusok frazeálásának továbbfejlesztése.
- A blues séma
- Transzkripciók.
- Zenehallgatás.

Hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés fejlesztése.
- A regiszterek kiegyenlítése.
- A hangindítások finomítása.
- A jazzes frazeálás gyakorlása.
- A gyors játék fejlesztése.
- Kromatikus skála kis bé – fisz3–ig
- Szekvenciák kis bé – fisz3–ig
- Jazz etűdök tanulása.
- Egyszerű transzkripciók játéka felvétellel együtt.

Improvizációs készség fejlesztése

- a motívum elindítása bármely akkordhangról, majd a különböző akkordok összefűzése.
- V–I–es, majd II–V–I–es harmóniasor a különböző funkcióit legjobban kifejező hangok és motívumokat megtalálása
- Az akkordok összekötése, diatonikus akkordhangokkal motívumok formálása.
- A téma – improvizáció – téma forma gyakorlása.
- Egyszerű modulációt tartalmazó harmóniasor választása.

Ajánlott tananyag

Perényi: Szaxofon ABC 2

Perényi: 222 etűd szaxofonra

80 Graded Studies for Saxophone – Book Two

Repertoire for music schools

H. Voxman and W.M. Gower: Advanced Method for Saxophone vol. 1.

Michiel Oldenkamp, Jaap Kastelein: Look, Listen & Learn vol. 3

Eb hangolás

Bb hangolás

Solymosi–Bodnár: Előadási darabok altszaxofonra és zongorára IV.

Solostücke für den Unterricht

First Repertoire Pieces for Alto Saxophone

Mel Bay's Complete Jazz Sax Book

James Rae: Progressive Jazz Studies – Easy Level

Jamey Aebersold: How To Play Jazz and Improvise – Vol.1.

Jamey Aebersold: Major and Minor Vol.24.

Take The Lead – Szving (Faber Music)

Real Book

Jim Snidero: Easy Jazz Conception (Advance Music)

Követelmények

Stabil, kiegyenlített, jól intonált hang.

A tanult jazz akkordok ismerete, játéka.

A legegyszerűbb akkordokhoz köthető modális skálák ismerete, játéka (II m7 –dór, V 7–mixolyd, I maj7–dúr).

Egyszerű jazz etűd stílusos játéka.

Egyszerű sztenderd téma stílusos előadása kísérettel.

Egyszerű téma– vagy transzkripció–részlet előadása felvétellel.

Egyszerű sztenderd vagy sztenderd jellegű kompozíció előadása stílusos frazírozással, funkció–, illetve modulációkövető improvizációval.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Szabadon választott skála kotta nélkül

– Jazz etűd

– Jazz kompozíció téma–improvizáció–téma formában a minimális követelménynek megfelelően, kotta nélkül

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

– A jazz akkordok ismeretének bővítése (9, 11, 13 és sus akkordok).

– A dúr és moll (összhangzatos és melodikus) skála hangjaira épülő négyeshangzatok.

– Modális hangsorok alkalmazásának bővítése.

– A triolás–szvinges frazeálás fejlesztése.

– A jazz ritmusok frazeálásának, olvasásának továbbfejlesztése.

– A I–VI–II–V–I–és III–VI–II–V–I–es turnback–ek

– Zenehallgatás.

Hangszerkezelés fejlesztése

– A hangképzés fejlesztése, felhangos gyakorlatok beillesztése a rutinba.

– Skálák 6#, 6b–ig jazzes frazírozással (futam és bontás).

– Dúr és moll II–V–I–es harmóniamenet játéka akkordbontással, fűzéssel.

– Turnbackek akkordbontással, fűzéssel.

– A hangszerkezelésben eddig tanultak továbbfejlesztése.

– Transzkripciók játéka felvétellel együtt.

– Sztenderdek

– A tanultak folyamatos beépítése a napi gyakorlási rutinba.

Improvizációs készség fejlesztése

– az eddig tanult akkordok, skálák biztonságos alkalmazása.

– A rögtönzés során a változatosabb ritmika alkalmazására.

– a különböző skálákban rejlő motivikus lehetőségeket (pentaton–szekvencia, blues–motívumok)

– motívumfejlesztő gyakorlatok.

– az alap négyeshangzat feletti hangok bevezetése (9, 11, 13).

– különböző tempójú és stílusú (szving, latin, rock) sztenderdek.

Ajánlott tananyag

James Rae: Progressive Jazz Studies – Intermediate Level

Lennie Niehaus: Basic Jazz Conception for Saxophone – Vol. 2.

Jim Snidero: Jazz Conception (Advance Music) – Eb hangolás No. 14720, Bb hangolás No. 14721

Fred Lipsius: Reading Key Jazz Rhythm (Advance Music)

Jamey Aebersold: How To Play Jazz and Improvise – Vol.1.

Jamey Aebersold: Nothing But Blues – Vol.2.

Jamey Aebersold: The II–V7–I progression, a New Approach to Jazz Improvisation Vol.3.
Bossa Novas by Antonio Carlos Jobim
Easy Jazz Duets for Alto 2 Saxophones
Take The Lead – Szving (Faber Music) Eb hangolásra: Bb hangolásra
Take the Lead – Jazz (Faber Music) Bb hangolásra
Real Book

Követelmények

Jól képzett, kiegyenlített hang.

Skálák 6#, 6b-ig jazzes frazírozással (futalék és bontás).

A tanult jazz akkordok ismerete, játéka.

Improvizáció dúr és moll II–V–I-es, illetve egyszerű harmóniamenetekre a funkciók, esetleges modulációk követésével különböző tempókban.

Egyszerű transzkripciók előadása felvétellel vagy kísérettel.

Egyszerű sztenderd vagy sztenderd jellegű kompozíció előadása stílusos frazírozással, funkció-, illetve modulációkövető improvizációval, többféle tempóban és stílusban.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül
- Egy jazz etűd vagy egyszerű transzkripció felvétellel
- Egy sztenderd vagy sztenderd jellegű kompozíció téma–improvizáció–téma formában a minimális követelménynek megfelelően, kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Az alteráció fogalma elméletben és gyakorlatban (legegyszerűbb alterációk 9b, 5+, 11#)
- A dúr, összhangzatos és melodikus moll fokaira épülő négyeshangzatok ismerete és játéka.
- Modális hangsorok, móduszok alkalmazásának bővítése.
- Improvizáció dúr és moll II–V–I-es harmóniasorra különböző hangnemekben.
- Improvizáció turnback–ekre különböző hangnemekben.
- A turnback–ek (Dom7–es) alterációi.
- Egyszerű transzkripciók készítése, elemzése.
- Zenehallgatás.

Hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés fejlesztése.
- Dúr és moll II–V–I harmóniasor akkordbontásos fűzése különböző hangnemekben.
- I–VI–II–V–I-es harmóniasor akkordbontásos fűzése különböző hangnemekben.
- Turnback–ek különböző hangnemekben használva a Dom7–es alterációkat.
- Szekvenciák különböző hangnemekben
- Jazz etűdök.
- Transzkripciók játéka felvétellel együtt.

Improvizációs készség fejlesztése

- a turnback–ek gyakorlással, a mellék– és váltódominánsokkal is több hangnemben
- az legegyszerűbb (9b, 5+, 11#) alterációkat is, valamint az ezeket magukba foglaló legjellegzetesebb motívumok használata.
- patternek (harmóniasémát kifejező egyszerű motívum), gyakorolása és használata az

- improvizáció során.
– saját motívumok, komponálása beillesztése a megfelelő helyre az improvizáció során.

Ajánlott tananyag

Lennie Niehaus: Basic Jazz Conception for Saxophone – Vol. 2.)
Lennie Niehaus: Concepts In Jazz
Jim Snidero: Jazz Conception (Advance Music) – Eb hangolás, Bb hangolás
Jamey Aebersold: How To Play Jazz and Improvise – Vol. 1.
Jamey Aebersold: Nothing But Blues – Vol. 2.
Jamey Aebersold: The II–V7–I progression, a New Approach to Jazz Improvisation Vol.3.
Jamey Aebersold: Maiden Voyage Vol.54.
Fred Lipsius: Reading Key Jazz Rhythm (Advance Music)
Take The Lead – Szving (Faber Music) Eb hangolásra:, Bb hangolásra
Take the Lead – Jaz z (Faber Music) Bb hangolásra:
Real Book

Követelmények

Skálák 7#, 7b-ig jazzes frazírozással (futam és bontás).

A tanuló legyen képes

- modális skálákat játszani azonos alaphangról;
- alapvető jazz akkordokat – dúr major szeptim (C maj7), domináns szeptim (C7), – dúr szext (C6), moll major szeptim (Cm maj7), moll szeptim (Cm7), moll szext (Cm6), félszűkített (Cm7b5), szűkített szeptim (Co7), bővített szeptim (C+7), bővített major szeptim (C+maj7) játszani azonos alaphangról;
- rögtönözni dúr és moll II–V–I-es sémára;
- rögtönözni különböző turnbackek-re;
- közepes nehézségű jazz etűdöt előadni;
- közepes nehézségű transzkripciót játszani felvétellel;
- egyszerű sztenderd vagy sztenderd jellegű kompozíció előadására stílusos frazírozással, különböző stílusú alagra, közepes tempóban motivikus, moduláció követő improvizációval.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Jazz etűd vagy egyszerű transzkripció felvétellel,
- Két eltérő karakterű sztenderd vagy sztenderd jellegű kompozíció téma–improvizáció–téma formában a minimális követelményeknek megfelelően, kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- A különböző hármashangzatok ismerete, azonos alagra építése.
- Alapvető jazz akkordok ismerete, jelölései: dúr major szeptim (C maj7), domináns szeptim (C7), dúr szext (C6), moll major szeptim (Cm maj7), moll szeptim (Cm7), moll szext (Cm6)
- A dúr és moll skála hangjaira épülő négyeshangzatok elméleti szinten.
- Modális hangsorok ismerete elméleti szinten.
- A pentaton skála ismerete.
- A blues skála ismerete.

- A triolás–szvinges frazeálás megismertetése, gyakorlása.
- Legalapvetőbb jazz ritmusok frazeálása.
- A periódus fogalma.
- A horizontáció fogalma.
- Az alapvető funkciók fogalma.
- A legegyszerűbb sztenderd–forma (téma – improvizáció–téma) ismerete.
- A jazz–sztenderdek általános lejegyzésének ismerete.
- A memorizálás fejlesztése.
- A segédfogások.
- A transzkripció elkezdése: egyszerű dallamrészletek vagy egyszerű sztenderd témák lekottázása.
- Zenehallgatás.

Hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés fejlesztése.
- Amennyiben a tanuló eddig a kezdő fúvókáját használta, a fejlődés érdekében mindenképp időszzerű egy nagyobb nyílású, jobb minőségű fúvóka beszerzése szaktanári segédlettel.
- A légzéstechnika fejlesztése.
- Az alsó és felső regiszter hangjainak stabil, tisztán intonált megszólaltatása, törekvés a regiszterek kiegyenlítésére.
- A hangindítások finomítása.
- A jazzes frazeálás gyakorlása.
- A vibráto képzése.
- A gyors játék fejlesztése.
- A lapról olvasás gyakorlása.
- Kromatikus skála az alap hangterjedelemben (kisb – f#’’’’).
- Folytassuk a klasszikus etűdök gyakorlását, melyek a bonyolultabb ritmikai elemek megismerését, a – technika és a lapról olvasási készség fejlesztését, valamint a zenei alapfogalmak bővítését szolgálják.
- Skálák 5#, 5b–ig jazzes frazírozással, akkordfutammal és akkordbontással, esetleg egyszerűbb szekvenciákkal kibővítve.
- Jazz etűdök tanulása.
- Előadási darabok (klasszikus és jazz). A jazz előadási darabok alatt a megkomponált (vagy téma–megkomponált szóló–téma), általában ritmus–szekció kísérettel (minus one), CD–vel kiadott, jazzes stílusú darabok értendők.
- Egyszerű sztenderd témák kísérettel.
- A tanultak folyamatos beépítése a napi gyakorlási rutinba.

Improvizációs készség fejlesztése

- kötött improvizáció bevezetése.
- a megtanult jazzakkordok, illetve skálák használata rögtönözésnél kíséret nélkül és kísérettel is (egy harmónia) tempóban.
- egy adott skálára játszott egyszerű harmóniasor (például pentaton vagy blues skála
- a horizontáció elmélete.

Ajánlott tananyag

Perényi: Szaxofon ABC 2

Perényi: 222 etűd szaxofonra

80 Graded Studies for Saxophone – Book Two

Repertoire for music schools

H. Voxman and WM. Gower: Advanced Method for Saxophone vol. 1.
 Michiel Oldenkamp, Jaap Kastelein: Look, Listen & Learn vol. 3
 Eb hangolás
 Bb hangolás
 Solymosi–Bodnár: Előadási darabok altszaxofonra és zongorára IV.
 Solostücke für den Unterricht
 First Repertoire Pieces for Alto Saxophone
 Mel Bay's Complete Jazz Sax Book
 James Rae: Progressive Jazz Studies – Easy Level
 Jamey Aebersold: How To Play Jazz and Improvise – Vol.1.
 Jamey Aebersold: Major and Minor Vol.24.
 Take The Lead – Szving (Faber Music)
 Real Book
 Jim Snidero: Easy Jazz Conception (Advance Music)
 Jim Snidero: Jazz Conception (Advance Music) – Eb hangolás

Követelmények

Jól intonált, megfelelően képzett, viszonylag kiegyenlített hang.

Dúr és moll skálák ismerete 5#, 5b-ig, jazzes frazírozással.

A különböző hármashangzatok ismerete, azonos alapra építése.

Alapvető jazz akkordok dúr major szeptim (C maj7), domináns szeptim (C7), dúr szext (C6), moll major szeptim (Cm maj7), 7moll szeptim (Cm7), moll szext (Cm6) és jelöléseinek ismerete.

A tanuló legyen képes

- közepes nehézségű etűdöket gyorsabb tempóban is eljátszani;
- a különböző artikulációt (staccato, tenuto, marcato) igénylő etűdök és darabok előadására gyorsabb tempóban is;
- közepes nehézségű darab előadására kísérettel;
- egyszerű frázisokat jazzes frazírozással előadni (nyolcadok szvinges–triolás frazírozással, szinkópa, – egyszerű motívumok, egyszerű sztenderd témák);
- egyszerű téma előadására stílusos frazírozással, kísérettel;
- nagyon egyszerű akkordsorból álló kíséretre az akkord hangjaival vagy egy megadott skálával rögtönözni;
- egyszerű jazz kompozíciót előadni téma–improvizáció–téma formában, kísérettel, egyszerű (akkordhangokból álló, vagy egy adott skálával történő) improvizációval.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála maximum 5#, 5b előjegyzésig, melyet a vizsgabizottság választ ki,
- egy jazz etűd,
- egy téma vagy nagyon egyszerű transzkripció kísérettel,
- egy jazz kompozíció téma–improvizáció–téma formában, a minimális követelménynek megfelelően, kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- A jazz akkordok ismeretének bővítése, ezek jelölései: félszűkített (Cm7b5), szűkített szeptim (Co7), – bővített szeptim (C+7), bővített major szeptim (C+maj7).
- A dúr skála hangjaira épülő négyeshangzatok.

- A dúr fokaira épülő modális hangsorok ismerete, játéka.
- Az ismert akkordokhoz tartozó modális skálák.
- Az alapvető harmóniai funkciók érzékeltetése a rögtönzés során.
- A moduláció.
- II–V–I-es harmóniasor dúrban és mollban.
- A triolás–szvinges frazeálás gyakorlása.
- Latin és jazz–rock stílusú témák előadása.
- A jazz ritmusok frazeálásának továbbfejlesztése.
- A memorizálás fejlesztése.
- A blues séma
- Transzkripciók.
- Zenehallgatás.

Hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés fejlesztése.
- A légzéstechnika továbbfejlesztése.
- A regiszterek kiegyenlítése.
- A hangindítások finomítása.
- A jazzes frazeálás gyakorlása.
- A vibrató képzése.
- A gyors játék fejlesztése.
- A lapról olvasás gyakorlása.
- Kromatikus skála kis bé – fisz3–ig
- Szekvenciák kis bé – fisz3–ig
- Folytassuk a klasszikus etűdök gyakorlását, melyek a bonyolultabb ritmikai elemek megismerését, a technika és a lapról olvasási készség fejlesztését, valamint a zenei alapfogalmak bővítését szolgálják.
- Dúr és moll skálák 7#, 7b–ig jazzes frazírozással, akkordfutammal és akkordbontással, egyszerűbb szekvenciákkal kibővítve.
- Jazz etűdök tanulása.
- Egyszerű transzkripciók játéka felvétellel együtt.
- A tanultak folyamatos beépítése a napi gyakorlási rutinba.

Improvizációs készség fejlesztése

- a motívum elindítása bármely akkordhangról, majd a különböző akkordok összefűzése.
- V–I-es, majd II–V–I-es harmóniasor a különböző funkcióit legjobban kifejező hangok és motívumokat megtalálása
- Improvizáció különböző modális skálák különböző fokokon álló harmóniáira.
- Adott patternek játéka egyszerű szekvenciális alapra.
- Az akkordok összekötése, diatonikus akkordhangokkal motívumok formálása.
- A téma – improvizáció – téma forma gyakorlása.
- Egyszerű modulációt tartalmazó harmóniasor választása.

Ajánlott tananyag

Perényi: Szaxofon ABC 2

Perényi: 222 etűd szaxofonra

80 Graded Studies for Saxophone – Book Two

Repertoire for music schools

H. Voxman and W.M. Gower: Advanced Method for Saxophone vol. 1.

Michiel Oldenkamp, Jaap Kastelein: Look, Listen & Learn vol. 3

Eb hangolás
Bb hangolás
Solymosi–Bodnár: Előadási darabok altszaxofonra és zongorára IV.
Solostücke für den Unterricht
First Repertoire Pieces for Alto Saxophone
Mel Bay's Complete Jazz Sax Book
James Rae: Progressive Jazz Studies – Easy Level
Jamey Aebersold: How To Play Jazz and Improvise – Vol.1.
Jamey Aebersold: Major and Minor Vol.24.
Take The Lead – Szving (Faber Music)
Real Book
Jim Snidero: Easy Jazz Conception (Advance Music)
Jamey Aebersold: Nothing But Blues – Vol.2.

Követelmények

Stabil, kiegyenlített, jól intonált hang.
Skálák 7#, 7b-ig jazzes frazírozással (futam és bontás).
Kromatikus skála kis bé – fisz3-ig
A tanult jazz akkordok ismerete, játéka.
A legegyszerűbb akkordokhoz köthető modális skálák ismerete, játéka (II m7 –dór, V 7–mixolyd, I maj7–dúr).
Egyszerű jazz etűd stílusos játéka.
Egyszerű sztenderd téma stílusos előadása kísérettel.
Improvizáció II–V–I-es, illetve egyszerű harmóniamenetekre a funkciók, esetleges modulációk követésével.
Improvizáció blues sémára.
Egyszerű téma- vagy transzkripció-részlet előadása felvétellel.
Egyszerű sztenderd vagy sztenderd jellegű kompozíció előadása stílusos frazírozással, funkció-, illetve modulációkövető improvizációval.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála 7#, 7b előjegyzésig,
- Egy, a dúr skála valamely fokára épülő modális skála,
- Rögtönzés dúr, moll II–V–I-es sémára 2#, 2b-ig, melyet a vizsgabizottság választ,
- Egy transzkripció,
- Két eltérő karakterű (eltérő stílus, metrum, tempó) sztenderd egyszerű improvizációval.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- A jazz akkordok ismeretének bővítése (9, 11, 13 és sus akkordok).
- Az alteráció fogalma elméletben.
- A dúr és moll (összhangzatos és melodikus) skála hangjaira épülő négyeshangzatok.
- A összhangzatos és melodikus moll móduszai.
- Modális hangsorok alkalmazásának bővítése.
- A triolás–szvinges frazeálás fejlesztése.
- A jazz ritmusok frazeálásának, olvasásának továbbfejlesztése.
- A I–VI–II–V–I-es és III–VI–II–V–I-es turnback-ek
- A memorizálás fejlesztése.

- Egyszerű transzkripciók elkészítése és elemzése.
- Zenehallgatás.

Hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés fejlesztése, felhangos gyakorlatok beillesztése a rutinba.
- Skálák 7#, 7b-ig jazzes frazírozással (futam és bontás).
- Dúr és moll II–V–I-es harmóniamenet játéka akkordbontással, fűzéssel.
- Turnbackek akkordbontással, fűzéssel.
- A hangszerkezelésben eddig tanultak továbbfejlesztése.
- Jazz etűdök játéka.
- Transzkripciók játéka felvétellel együtt.
- Sztenderdek
- A tanultak folyamatos beépítése a napi gyakorlási rutinba

Improvizációs készség fejlesztése

- az eddig tanult akkordok, skálák biztonságos alkalmazása.
- A rögtönzés során a változatosabb ritmika alkalmazására.
- Játsszuk több hangnemben a dúr, moll II–V–I-es harmóniasort, valamint turnback-eket.
- két hang összekötésének különböző lehetőségei (átmenőhang, kromatika).
- a különböző skálákban rejlő motivikus lehetőségeket (pentaton–szekvencia, blues–motívumok)
- motívumfejlesztő gyakorlatok.
- az alap négyeshangzat feletti hangok bevezetése (9, 11, 13).
- különböző tempójú és stílusú (szving, latin, rock) sztenderdek.
- fent említett eszközöket együttesen is alkalmazása a rögtönzés

Ajánlott tananyag

James Rae: Progressive Jazz Studies – Intermediate Level

Lennie Niehaus: Basic Jazz Conception for Saxophone – Vol. 2.

Jim Snidero: Jazz Conception (Advance Music) – Eb hangolás No. 14720, Bb hangolás No. 14721

Fred Lipsius: Reading Key Jazz Rhythm (Advance Music)

Jamey Aebersold: How To Play Jazz and Improvise – Vol.1.

Jamey Aebersold: Nothing But Blues – Vol.2.

Jamey Aebersold: The II–V7–I progression, a New Approach to Jazz Improvisation Vol.3.

Bossa Novas by Antonio Carlos Jobim

Easy Jazz Duets for Alto 2 Saxophones

Take The Lead – Szving (Faber Music) Eb hangolásra: Bb hangolásra

Take the Lead – Jazz (Faber Music) Bb hangolásra

Real Book

Jamey Aebersold: Tunarounds, Cycles & II/V/Is Vol. 16.

Lennie Niehaus: Concepts In Jazz

Követelmények

Jól képzett, kiegyenlített hang.

Skálák 7#, 7b-ig jazzes frazírozással (futam és bontás).

Kromatikus skála kis bé–fisz3-ig.

A tanult jazz akkordok ismerete, játéka.

A tananyagban szereplő akkordokhoz tartozó modális skálák ismerete, játéka.

Improvizáció dúr és moll II–V–I-es, illetve egyszerű harmóniamenetekre a funkciók, esetleges modulációk követésével különböző tempókban.

Egyszerű transzkripciók előadása felvétellel vagy kísérettel.

Improvizáció turnback-ekre.

Egyszerű sztenderd vagy sztenderd jellegű kompozíció előadása stílusos frazírozással, funkció, illetve modulációkövető improvizációval, többféle tempóban és stílusban.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála 7#, 7b előjegyzésig, melyet a vizsgabizottság választ.
- A dúr fokaira épülő modális skálák, melyekből a vizsgabizottság választ.
- Az összhangzatos és melodikus moll módusai.
- Rögtönzés dúr, moll II–V–I-es sémára 4#, 4b-ig, melyet a vizsgabizottság választ.
- Egy transzkripció felvétellel.
- Két eltérő karakterű sztenderd improvizációval, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Az alteráció fogalma elméletben és gyakorlatban (legegyszerűbb alterációk 9b, 5+, 11#)
- A dúr, összhangzatos és melodikus moll fokaira épülő négyeshangzatok ismerete és játéka.
- Modális hangsorok, móduszok alkalmazásának bővítése.
- Improvizáció dúr és moll II–V–I-es harmóniasorra különböző hangnemekben.
- Improvizáció turnback-ekre különböző hangnemekben.
- A turnback-ek (Dom7-es) alterációi.
- A jazz ritmusok frazeálásának, olvasásának továbbfejlesztése.
- A szving, latin és jazz-rock stílusú kompozíciók frazírozásának különbségei.
- A memorizálás fejlesztése.
- Egyszerű transzkripciók készítése, elemzése.
- Zenehallgatás.

Hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés fejlesztése.
- Skálák 7#, 7b-ig jazzes frazírozással (futam és bontás).
- Dúr és moll II–V–I harmóniasor akkordbontásos fűzése különböző hangnemekben.
- I–VI–II–V–I-es harmóniasor akkordbontásos fűzése különböző hangnemekben.
- Turnback-ek különböző hangnemekben használva a Dom7-es alterációkat.
- Szekvenciák különböző hangnemekben
- Modális skálák játéka azonos alaphangról.
- Jazz etűdök.
- Transzkripciók játéka felvétellel együtt.
- Sztenderdek.
- A tanultak folyamatos beépítése a napi gyakorlási rutinba

Improvizációs készség fejlesztése

- a turnback-ek gyakorlással, a mellék- és váltódominánsokkal is több hangnemben
- az legegyszerűbb (9b, 5+, 11#) alterációkat is, valamint az ezeket magukba foglaló legjellegzetesebb motívumok használata.
- patternek (harmóniasémát kifejező egyszerű motívum), gyakorolása és használata az improvizáció során.

– saját motívumok, komponálása beillesztése a megfelelő helyre az improvizáció során.

Ajánlott tananyag

Lennie Niehaus: Basic Jazz Conception for Saxophone – Vol. 2.)

Lennie Niehaus: Concepts In Jazz

Jim Snidero: Jazz Conception (Advance Music) – Eb hangolás, Bb hangolás

Jamey Aebersold: How To Play Jazz and Improvise – Vol. 1.

Jamey Aebersold: Nothing But Blues – Vol. 2.

Jamey Aebersold: The II–V7–I progression, a New Approach to Jazz Improvisation Vol.3.

Jamey Aebersold: Maiden Voyage Vol.54.

Fred Lipsius: Reading Key Jazz Rhythm (Advance Music)

Take The Lead – Szving (Faber Music) Eb hangolásra:, Bb hangolásra

Take the Lead – Jaz z (Faber Music) Bb hangolásra:

Real Book

Jamey Aebersold: Tunarounds, Cycles & II/V/Is Vol. 16.

Lennie Niehaus: Advanced Jazz Conception for Saxophone

Charlie Parker: Omnibook

Dexter Gordon: Jazz Saxophone Solos

Paul Desmond: Sztenderd Time

All That Jazz – solos for jazz alto sax

All That Jazz – solos for jazz tenor sax

Követelmények

Stabil, jól intonált, tiszta hang a hangszer klasszikus (kis b–f#3) hangterjedelmében.

Skálák 7#, 7b–ig jazzes frazírozással (futam és bontás).

Dúr és moll II–V–I harmóniasor akkordbontásos fűzése különböző hangnemekben.

A tanuló legyen képes

– modális skálákat eljátszani azonos alaphangról;

alapvető jazz akkordokat – dúr major szeptim (C maj7), domináns szeptim (C7), – dúr szext (C6), moll major szeptim (Cm maj7), moll szeptim (Cm7), moll szext (Cm6), félszűkített (Cm7b5), szűkített szeptim (Co7), bővített szeptim (C+7), bővített major szeptim (C+maj7)

lejátszani azonos alaphangról;

– rögtönözni dúr és moll II–V–I–es sémára;

– rögtönözni különböző turnbackek–re;

– használni a legegyszerűbb alterációkat az improvizáció során;

– közepes nehézségű jazz etűdöt előadni;

– közepes nehézségű transzkripciót lejátszani felvétellel;

– egyszerű sztenderd vagy sztenderd jellegű kompozíció előadására stílusos frazírozással, különböző stílusú alapra, közepes tempóban motivikus, moduláció követő improvizációval

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Dúr és moll skálák kis bé–fisz3 hangterjedelemben, jazzes frazírozással, hármashangzat – futam és –bontás.

– Az összhangzatos és melodikus moll móduszi.

– Egy transzkripció előadása felvétellel, lehet a tanuló által leírt.

Transzkripció, vagy használható bármely, a szaxofon hangterjedelmének megfelelő

hangszeres transzkripciókat tartalmazó kotta, amennyiben annak nehézségi foka megfelel a következő kiadványokban található példakénak (pl.: Jim Snidero – Jazz Conception, Charlie Parker – Omnibook).

– Rögtönzés a vizsgán megadott egyszerű (pl. II–V–I) kadenciális harmóniasorra.

- Két különböző karakterű jazz sztenderd előadása rögtönzéssel.
A transzkripció kivételével minden kotta nélkül játszandó.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozaton

A tanuló

- ismerje a szaxofon sajátosságait;
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, egyszerűbb blues-harmonizációkat, a II–V–I-es funkciós improvizációs sémák főbb formáit;
- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;
- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait;
- rendelkezzen megfelelő repertoárral 5–10 különböző karakterű jazz sztenderd játéka kotta nélkül, különböző kísérési formákkal, egyszerű improvizáció;
- ismerjen néhány dúr és moll blues-t;
- legyen képes 2–3 szólót az eredeti hangfelvétellel uniszónó eljátszani.
Alapvető jazz akkordok ismerete: dúr major szeptim (C maj7), domináns szeptim (C7), dúr szext (C6), moll major szeptim (Cm maj7), moll szeptim (Cm7), moll szext (Cm6), félszűkített (Cm7b5), szűkített szeptim (Co7), bővített szeptim (C+7), bővített major szeptim (C+maj7).

„B” tagozaton

Az „A” tagozat követelményein felül a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és a végzett anyag mennyiségének növelése (repertoár) az elvárás. A tanuló legyen alkalmas szakirányú tanulmányok folytatására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartama

Jazz-saxofon főtárgy

„A” tagozaton minimum 10 perc;

„B” tagozaton minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Dúr és moll skálák kis bé – fisz3 hangterjedelemben, jazzes frazírozással, hármashangzat-futam és –bontás; alapvető jazz akkordok négyeshangzat-futam és –bontás formában.
- Egy jazz etűd vagy egyszerű transzkripció – transzkripció esetében felvétellel – előadása; Lennie Niehaus: Basic Jazz Conception for Saxophone (Try Publishing Company), Jim Snidero: Jazz Conception (Advance Music) – Eb hangolás No. 14720, Bb hangolás No. 14721 nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű jazz sztenderd előadása rögtönzéssel, kotta nélkül.

„B” tagozat

- Dúr és moll skálák kis bé – fisz3 hangterjedelemben, jazzes frazírozással; hármashangzat-futam és –bontás; alapvető jazz akkordok négyeshangzat-futam és –bontás formában.
- Modális skálák; az összhangzatos és melodikus moll móduszai.

- Egy transzkripció előadása felvétellel együtt; Jim Snidero – Jazz Conception (Advance Music) – Eb hangolás No. 14720, Bb hangolás No. 14721, Charlie Parker – Omnibook (Atlantic Music Corporation), Dexter Gordon: Jazz Saxophone Solos (Hal Leonard), Paul Resmond: Sztenderd Time (Hal Leonard), All That Jazz – solos for jazz alto sax (Carl Fischer ATJ304), All That Jazz – solos for jazz tenor sax (Carl Fischer ATJ302) nehézségi szintjén.
  - Rögtönzés a vizsgán megadott egyszerű (pl. II–V–I) kadenciális harmóniasorra.
  - Két különböző karakterű jazz sztenderd előadása rögtönzéssel.
- A transzkripció kivételével, mindkét tagozaton, minden kotta nélkül játszandó.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- hangszerkezelés, tiszta intonáció
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- zenei memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű és állapotú hangszerek, tartozékokkal (nád, fúvóka)

Rendszeresen hangolt zongora, vagy elektromos zongora.

Nagyméretű falitükör.

Legalább egy darab állítható kottaállvány.

Metronom.

Hangrögzítésre és CD lejátszásra alkalmas audió eszköz.

PENGETŐS TANSZAK

JAZZ–GITÁR

A jazzgitár–tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a jazzgitár történetét, irodalmát, a hangszer különböző változatait;
- a hangszer akusztikai sajátosságait, a húrok elrendezését, az erősítő berendezés kezelését, a helyes hangzás beállítását;
- a jazz–gitározás kiemelkedő muzikusait;
- alakítson ki könnyed hangszerkezelést, s az ehhez szükséges alapvető pengetési technikákat;
- megfelelő jobb– és balkéz–technikát;
- dinamikailag árnyalt, telt és kifejező gitár hangot.

Fordítson különös figyelmet

- a stílusos és igen ritmikus kísérelő és szóló játékokra;
- az árnyalt frazeálásra, artikulációra;
- a harmóniák megszólaltatásának technikai elemeire;
- a virtuóz játéktechnikára való törekvésre;
- a zenekari darabok karakterének elsajátítására;
- a megfelelő tempó és dinamika kialakítására.

Segítse készségfejlesztő improvizációs gyakorlatokkal a tanuló zenei fejlődését, különös tekintettel

- az öt- és hétfokú diatonikus skálákra, ezek moduszaira, s ezek hangkészletéből kialakított rögtönzésgyakorlatokra;
- a különböző ritmikai függetlenítési gyakorlatokra;
- a jazz alapvető akkordkészletének gyakorlására, valamint az akkordbontások gyakorlására;
- a dúr és moll bluesok kíséretére, az egyszerű blues-sémák elsajátítására;
- a II–V–I funkciós-improvizációs séma differenciált gyakorlására;
- a különböző fogások, gyors figurák, basszusmenetek tudatosítására.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése

- Hangszertechnikai alapelemek elsajátítása (a megfelelő testtartás, bal és jobbkez-technika kialakítása, ezek szinkronizálása, ujjrendek, különböző pengetés típusok, akkordfogások stb.).
- Az elektromos gitár megszólaltatási jellegzetességei, az erősítő berendezés használata, a megfelelő pengetőhasználat.
- A zenei alapvetések (hangok, hangközök, tempó, ritmus) olvasása és hangszeres megszólaltatása.
- Etűdök és egyszerű előadási darabok játéka az első fekvésben.
- Megfelelő legato játéktechnika kialakítása.
- Alapvető akkordkészlet megismerése (hármashangzatok és fordításaik) és fogástechnikája az első fekvésben.
- Helyes gyakorlási metódus kialakítása.

Improvizációs készség fejlesztése

- Az egyenletes játék, a negyedes lüktetés megfelelő biztonságú kialakítása.
- Rögtönzési alapgyakorlatok adott hangközökkel és adott ritmusértékekkel (szekund, terc, kvart, kvint hangközökkel, egész, fél, negyed, nyolcad értékű hangokkal, majd pontozott és triolás ritmusban is).
- Zenei memóriafejlesztés (egy-, kettő-, illetve négyütemes egyszerű dallamok visszajátszása)

Ajánlott tananyag

Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Konzert Gitarre I.

William Leavitt: A Modern Method For Guitar I.

Pozsonyi: Jazzgitár-iskola

Real Book

Követelmények

A zenei alapvetések (hangok, hangközök, tempó, ritmus) olvasása és hangszeres megszólaltatása.

Megfelelő legato játéktechnika kialakítása.

Alapvető akkordkészlet megismerése (hármashangzatok és fordításaik) és fogástechnikája az első fekvésben.

Az egyenletes játék, a negyedes lüktetés megfelelő biztonságú kialakítása.

Rögtönzési alapgyakorlatok adott hangközökkel és adott ritmusértékekkel (szekund, terc, kvart, kvint hangközökkel, egész, fél, negyed, nyolcad értékű hangokkal, majd pontozott és triolás ritmusban is).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd a Walter Götze–féle gitáriskola első kötetéből (illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból)
- A tanév során tanult egyszerű előadási darab bemutatása és kísérete
- Önálló rögtönzés a tanult hangközökkel és ritmikai paraméterekkel a vizsgán megadott szempontok alapján

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése

- Skálajáték fekvésekben váltott pengetéssel, folyamatos egyenletes ritmusban
- A pentaton skálák megismerése, játéktechnikája különböző fekvésekben.
- Hármashangzatok és fordításaik a teljes fogólapon az első fekvésű alapakkordok szimmetrikus mozgatása segítségével.
- Egyszerű akkordok kíséretszerű játéka és ezek váltása egyenletes tempóban.

Improvizációs készség fejlesztése

- A közös játék alapjainak lerakása, a szóló és kíséret – skála és harmónia fogalma, viszonya.
- Egyszerű pentaton, illetve kis hangterjedelmű diatonikus dallamokkal való rögtönzés akkordkísérettel.
- A jól sikerült rögtönzések lejegyzése, transzponálása más hangnemekbe.

Ajánlott tananyag

Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Konzert Gitarre II.

William Leavitt: A Modern Method For Guitar I.

Pozsonyi: Jazzgitár–iskola

Real Book

Követelmények

A pentaton skálák megismerése, játéktechnikája különböző fekvésekben.

Hármashangzatok és fordításaik a teljes fogólapon az első fekvésű alapakkordok szimmetrikus mozgatása segítségével.

Egyszerű akkordok kíséretszerű játéka és ezek váltása egyenletes tempóban.

A közös játék alapjainak lerakása, a szóló és kíséret – skála és harmónia fogalma, viszonya.

Egyszerű pentaton, illetve kis hangterjedelmű diatonikus dallamokkal való rögtönzés akkordkísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd a Walter Götze–féle gitáriskola második kötetéből, vagy a William Leavitt–féle gitáriskola első kötetéből (különös tekintettel a duettekre), illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból.
- A tanév során tanult egyszerű előadási darab bemutatása és kísérete.
- Egyszerű improvizáció adott tonalitású pentaton, vagy diatón hangrendszerben kísérettel.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése

- Dúr és moll skálák játéka a teljes fogólapon egyenletes, váltott pengetéssel, különböző fekvésekben.
- Tonális etűdök fekvésváltásos technikával, különböző ujjrendi megoldásokkal.
- A négyeshangzat fogalma.
- A dúr skála fokaira épülő négyeshangzatok felépítése, alapvető megszólaltatása a gitáron akkordikus és arpeggio jelleggel.
- Egyszerű kadenciális formák harmóniai megoldásai a jazzben leggyakoribb három szeptimakkord (m7, dom7, maj7) használatával, egyenletes negyedes kísérettel.

Improvizációs készség fejlesztése

- Diatonikus improvizációs gyakorlatok különböző fekvésekben, adott tempóban.
- Felhívás–válasz jellegű motívumok rögtönzése pentaton, blues skála, illetve diatón hangkészletből.
- A zenei periódusérzék fejlesztése kétharmóniás, két– és négyütemes váltásban történő kíséretre, önálló dallamalkotással (Cmaj7 – Cmaj7 – Ebmaj7 – Ebmaj7).
- Ritmikai gyakorlatok, adott ritmusképlettel történő egyszerű dallami rögtönzések.

Ajánlott tananyag

Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Konzert Gitarre II.

William Leavitt: A Modern Method For Guitar I–II.

Joe Pass: On Guitar

Pozsonyi: Jazzgitár–iskola

Real Book

Követelmények

Tonális etűdök fekvésváltásos technikával, különböző ujjrendi megoldásokkal.

Egyszerű kadenciális formák harmóniai megoldásai a jazzben leggyakoribb három szeptimakkord (m7, dom7, maj7) használatával, egyenletes negyedes kísérettel.

Diatonikus improvizációs gyakorlatok különböző fekvésekben, adott tempóban.

A zenei periódusérzék fejlesztése kétharmóniás, két– és négyütemes váltásban történő kíséretre, önálló dallamalkotással (Cmaj7 – Cmaj7 – Ebmaj7 – Ebmaj7).

Ritmikai gyakorlatok, adott ritmusképlettel történő egyszerű dallami rögtönzések.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd a Walter Götze–féle gitáriskola második kötetéből, vagy a William Leavitt–féle gitáriskola első vagy második kötetéből, illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból.
- A tanév során tanult egyszerű előadási darab bemutatása és kísérete.
- Egyszerű improvizáció egy– vagy kétharmóniás kíséretre pentaton vagy diatón hangrendszerben.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése

- Etűdök fekvésben
- A dúr skála fokaira épülő négyeshangzatok felépítése, fordításai a gitáron, ezek játéka

- akkordikus és arpeggio jelleggel a teljes fogólapon
- A harmóniák megszólaltatásának technikai elemei
- A dúr skála fokaira épülő modális skálák, ezek játéka különböző fekvésekben
- Egyszerű kadenciális formák, patternek harmóniai megoldásai a jazzben leggyakoribb három szeptimakkord (m7, dom7, maj7) használatával különböző fekvésekben és hangnemekben egyenletes negyedes kísérettel
- A jazz ritmikai alapvetéseinek és frazírozási technikájának alkalmazása az önálló játékban

Improvizációs készség fejlesztése

- Egyszerű kadenciális zárlatok, patternek dallami és harmóniai megfogalmazása modális skálák és négyeshangzatok segítségével.
- Önálló komponálási gyakorlatok egyszerű harmóniamenetre, különböző ritmikai elemekkel.
- Egyszerű blues-játék pentaton, diatonikus, illetve blues skála használatával.
- A jazz ritmikai elemeinek tudatos használata, a szvinges játékmód kialakítása.

Ajánlott tananyag

Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Konzert Gitarre II.

William Leavitt: A Modern Method For Guitar I–II.

Joe Pass: On Guitar

The Frank Gambale Technique Book I–II.

Real Book

Követelmények

A dúr skála fokaira épülő négyeshangzatok felépítése, fordításai a gitáron, ezek játéka akkordikus és arpeggio jelleggel a teljes fogólapon

A jazz ritmikai alapvetéseinek és frazírozási technikájának alkalmazása az önálló játékban

Egyszerű kadenciális zárlatok, patternek dallami és harmóniai megfogalmazása modális skálák és négyeshangzatok segítségével.

Önálló komponálási gyakorlatok egyszerű harmóniamenetre, különböző ritmikai elemekkel.

Egyszerű blues-játék pentaton, diatonikus, illetve blues skála használatával.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd Walter Götze gitáriskolájának második kötetéből, vagy a William Leavitt-féle gitáriskola első vagy második kötetéből, illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból.
- A tanév során tanult egyszerű előadási darab bemutatása és kísérete.
- Egyszerű improvizáció adott kadenciális zárlatra.

5. évfolyam „A”tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése

Etűdök fekvésben

- Az összhangzatos és melodikus moll skála és fokaira épülő négyeshangzatok felépítése, fordításai a gitáron, ezek játéka akkordikus és arpeggio jelleggel a teljes fogólapon.
- A harmóniák megszólaltatásának technikai elemei.
- Az összhangzatos és melodikus moll skála fokairól indított modális skálák, ezek játéka különböző fekvésekben.
- A technikai elemek kibővítése: hammer-on, pull off, sweep, tapping és egyéb megszólaltatási lehetőségek a gitárjátékban.
- A latin jazz ritmikai elemeihez és a páratlan metrumokhoz kapcsolódó technikai gyakorlatok.

- Egyszerű improvizáció leírása, elemzése, játéka az eredeti felvétellel uniszónóban.

Improvizációs készség fejlesztése

- Egyszerű kadenciális zárlatok, patternek dallami és harmóniai megfogalmazása modális skálák és négyeshangzatok segítségével dúr és moll hangnemben egyaránt.
- Rögtönzésgyakorlatok adott egyszerű harmóniamenetre, különböző ritmikai elemekkel.
- Egyszerű sztenderd akkordmenetének tonális elemzése (horizontálás), majd erre önálló rögtönzés.
- Egyszerű sztenderd bemutatása akkord–dallam játékkal, a tanult négyeshangzatok felhasználásával.
- Repertoárbővítés, a jazz különböző stílusaiból vett sztenderdekkel.

Ajánlott tananyag

Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Konzert Gitarre II–III.

William Leavitt: A Modern Method For Guitar I–II.

Joe Pass: On Guitar

The Frank Gambale Technique Book I–II.

Real Book

Követelmények

Az összhangzatos és melodikus moll skála fokairól indított modális skálák, ezek játéka különböző fekvésekben.

A technikai elemek kibővítése: hammer–on, pull off, sweep, tapping és egyéb megszólaltatási lehetőségek a gitárjátékban.

A latin jazz ritmikai elemeihez és a páratlan metrumokhoz kapcsolódó technikai gyakorlatok.

Egyszerű kadenciális zárlatok, patternek dallami és harmóniai megfogalmazása modális skálák és négyeshangzatok segítségével dúr és moll hangnemben egyaránt.

Egyszerű sztenderd akkordmenetének tonális elemzése (horizontálás), majd erre önálló rögtönzés.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd Walter Götze gitáriskolájának harmadik kötetéből, vagy a William Leavitt–féle gitáriskola második kötetéből, illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból.
- A tanév során tanult egyszerű előadási darab bemutatása és kísérete, valamint rögtönzés az adott darabra.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése

- Etűdök, előadási darabok
- Az akkordállomány kiterjesztése Joe Pass: Chords című anyaga alapján
- Az összetett jazzakkordok csoportosítása, elemzése és fogástechnikája
- A skálajáték kiterjesztése, beleértve a modális skálákat is a gitár teljes hangterjedelmének megfelelően, folyamatos váltott pengetéssel, különbözően pozicionált fekvésváltásokkal.
- Transzkripció, és annak uniszónó játéka az eredeti felvétellel
- Repertoárbővítés a jazz különböző korszakaiból és stílusaiból

Improvizációs készség fejlesztése

- Az alteráció bevezetése, alterált hangok a törzsakkordban, alterált színező hangok, a modális skálák használata alterált akkordok dallami kifejezésére
- Horizontációs gyakorlatok egyszerűbb sztenderdekre
- A tanult sztenderdek transzponálása, témajátéka, kísérete, valamint rögtönzés az adott mű kielemezett harmóniasorára
- A blues-játék kadenciális lépésekkel való kibővítése és gyakorlati alkalmazása különböző dúr és moll blues témákra

Ajánlott tananyag

Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Konzert Gitarre II–III.

William Leavitt: A Modern Method For Guitar I–III.

Joe Pass: The Guitar Style

Joe Pass: On Guitar

Joe Pass: Solos

The Frank Gambale Technique Book I–II.

Real Book

Charlie Parker: Omnibook

Követelmények

Az összetett jazzakkordok csoportosítása, elemzése és fogástechnikája

A skálajáték kiterjesztése, beleértve a modális skálákat is a gitár teljes hangterjedelmének megfelelően, folyamatos váltott pengetéssel, különbözően pozícionált fekvésváltásokkal.

Transzkripció, és annak uniszónó játéka az eredeti felvétellel

Az alteráció bevezetése, alterált hangok a törzsakkordban, alterált színező hangok, a modális skálák használata alterált akkordok dallami kifejezésére

Horizontációs gyakorlatok egyszerűbb sztenderdekre

A blues-játék kadenciális lépésekkel való kibővítése és gyakorlati alkalmazása különböző dúr és moll blues témákra

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd Walter Götze gitáriskolájának harmadik kötetéből, vagy a William Leavitt-féle gitáriskola második kötetéből, illetve a Joe Pass életműből vagy ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból
- Egy szabadon választott jazz-sztenderd bemutatása akkordszólóval
- A tanév során tanult két sztenderd előadása téma, kíséret, valamint rögtönzés az adott darabra.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése

- A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése.
- A dúr skála fokaira épülő négyeshangzatok felépítése, fordításai, megszólaltatása a gitáron akkordikus és arpeggio jelleggel a teljes fogólapon.
- Egyszerű kadenciális formák harmóniai megoldásai a jazzben leggyakoribb három szeptimakkord (m7, dom7, maj7) használatával különböző fekvésekben, egyenletes negyedes kísérettel.

Improvizációs készség fejlesztése

- A funkciós gondolkodás bevezetése.
- A dúr skála fokaira épülő négyeshangzatok funkcionális csoportosítása.
- A dúr skála fokaira épülő modális skálák megismerése és használata.
- Skála és harmónia összefüggései.
- A fő kadenciális lépések harmóniai és dallami kifejezése.

Ajánlott tananyag

Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Konzert Gitarre II.

William Leavitt: A Modern Method For Guitar I–II.

Joe Pass: On Guitar

The Frank Gambale Technique Book I.

Real Book

Követelmények

A dúr skála fokaira épülő négyeshangzatok felépítése, fordításai, megszólaltatása a gitáron akkordikus és arpeggio jelleggel a teljes fogólapon.

Egyszerű kadenciális formák harmóniai megoldásai a jazzben leggyakoribb három szeptimakkord (m7, dom7, maj7) használatával különböző fekvésekben, egyenletes negyedes kísérettel.

A dúr skála fokaira épülő négyeshangzatok funkcionális csoportosítása.

A dúr skála fokaira épülő modális skálák megismerése és használata.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd Walter Götze gitáriskolájának második kötetéből, vagy a William Leavitt-féle gitáriskola első vagy második kötetéből, illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból.
  - A tanév során tanult egyszerű előadási darab bemutatása és kísérete.
- Egyszerű improvizáció adott kadenciális zárlatra.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése

A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése.

Az összhangzatos moll skála fokaira épülő négyeshangzatok felépítése, fordításai a gitáron, ezek játéka akkordikus és arpeggio jelleggel a teljes fogólapon.

Az összhangzatos moll skála fokairól indított modális skálák megismerése, játéka a teljes fogólapon.

Improvizációs készség fejlesztése

Egyszerű kadenciális moll-zárlatok, patternek dallami és harmóniai megfogalmazása modális skálák és négyeshangzatok segítségével.

Önálló komponálási gyakorlatok adott egyszerűbb, közismert sztenderd témákra, előbb etűdszerűen, nyolcados jelleggel, majd különböző ritmikai elemekkel is gazdagítva.

Ajánlott tananyag

Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Konzert Gitarre II–III.

William G. Leavitt: A Modern Method For Guitar I–II.

Joe Pass :On Guitar

The Frank Gambale Technique Book I–II., Real Book

Követelmények

Az összhangzatos moll skála fokairól indított modális skálák ismerete, játéka a teljes fogólapon. Egyszerű kadenciális moll-zárlatok, patternek dallami és harmóniai megfogalmazása modális skálák és négyeshangzatok segítségével.

Önálló komponálási gyakorlatok adott egyszerűbb, közismert sztenderd témákra, előbb etűdszerűen, nyolcados jelleggel, majd különböző ritmikai elemekkel is gazdagítva.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd Walter Götze gitáriskolájának második vagy harmadik kötetéből, vagy a William G. Leavitt-féle gitáriskola első vagy második kötetéből, illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból.
- A tanév során tanult egyszerű előadási darab bemutatása és kísérete, valamint az adott darabra önállóan komponált variációk bemutatása.
- Egyszerű improvizáció adott hangnemű dúr és moll zárlatra.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése

- A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése.
- Az akkordállomány kiterjesztése Joe Pass: Chords című anyaga alapján.
- Az összetett jazzakkordok csoportosítása, elemzése és fogástechnikája.
- Transzkripció, és annak uniszónó játéka az eredeti felvétellel.

Improvizációs készség fejlesztése

- Az alteráció bevezetése, alterált hangok a törzsakkordban, alterált színező hangok, a modális skálák használata alterált akkordok dallami kifejezésére.
- Horizontációs gyakorlatok egyszerűbb sztenderdekre.
- A blues-játék kadenciális lépésekkel való kibővítése.

Ajánlott tananyag

Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Konzert Gitarre II–III.

William G. Leavitt: A Modern Method For Guitar I–II.

Joe Pass: Chords

Joe Pass: On Guitar

The Frank Gambale Technique Book I–II.

Real Book

Követelmények

A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése.

Az összetett jazzakkordok csoportosítása, elemzése és fogástechnikája.

Transzkripció, és annak unisono játéka az eredeti felvétellel.

Az alteráció bevezetése, alterált hangok a törzsakkordban, alterált színező hangok, a modális skálák használata alterált akkordok dallami kifejezésére.

Horizontációs gyakorlatok egyszerűbb sztenderdekre.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd Walter Götze gitáriskolájának második vagy harmadik kötetéből, vagy a William G. Leavitt-féle gitáriskola első vagy második kötetéből, illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból.

- A tanév során tanult sztenderdek valamelyikének témajátéka és kísérete, valamint az adott előadási darabra önálló rögtönzés bemutatása.
- Téma harmonizáció bemutatása akkord–dallamos játékkal.
- Transzkripció bemutatása unisono az eredeti felvétellel.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése

- Az akkordállomány kiterjesztése Joe Pass: Chords című anyaga alapján
- Az összetett jazzakkordok csoportosítása, elemzése és fogástechnikája
- A skálajáték kiterjesztése, beleértve a modális skálákat is a gitár teljes hangterjedelmének megfelelően, folyamatos váltott pengetéssel, különbözően pozícionált fekvésváltásokkal.
- Transzkripció, és annak uniszónó játéka az eredeti felvétellel
- Repertoár bővítés a jazz különböző korszakaiból és stílusaiból
- A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése
- Alterált skálák, skálagyakorlatok, distancia skálák (egészhangú skála, fél–egész, egész–fél skála)
- Akkordfűzési gyakorlatok

Improvizációs készség fejlesztése

- Alterált skálák használata tipikus turnaround harmóniamenetekre különböző hangnemekben
- Harmóniafűzési gyakorlatok
- Zenei memóriafejlesztő gyakorlatok
- Horizontációs és improvizációs gyakorlatok egyszerűbb sztenderdekre
- Blues–játék különböző hangnemekben és harmonizációval

Ajánlott tananyag

Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Konzert Gitarre II–III.

William G. Leavitt: A Modern Method For Guitar I–III.

Joe Pass: Chords

Joe Pass: Guitar Style

Joe Pass: On Guitar

Joe Pass: Solos

The Frank Gambale Technique Book I–II.

Charlie Parker: Omnibook

Real Book

Követelmények

A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése

Akkordfűzési gyakorlatok

Alterált skálák használata tipikus turnaround harmóniamenetekre különböző hangnemekben

Harmóniafűzési gyakorlatok

Blues–játék különböző hangnemekben és harmonizációval

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd Walter Götze gitáriskolájának második vagy harmadik kötetéből, vagy a William G. Leavitt–féle gitáriskola második vagy harmadik kötetéből, illetve a Joe Pass életműből vagy ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból.
- Rögtönzés a beszámolón adott kadenciális harmóniasorra.

- Egy szabadon választott jazz–sztenderd témájának bemutatása akkordszólóval.
- Két különböző tempójú közismert jazz–sztenderd előadása: téma – önálló – improvizáció – kíséret.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozaton

A tanuló

- ismerje a harmóniamenetes kísérés főbb formáit;
- ismerje a gyakoribb blues–sémákat, egyszerűbb blues–harmonizációkat, a II–V–I-es funkciós–improvizációs séma főbb formáit;
- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;
- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus– és ritmikai gyakorlatait;
- rendelkezzen megfelelő repertoárral 5–10 különböző karakterű jazz–sztenderd játéka kotta nélkül, (különböző kíséresi formákkal, egyszerű improvizáció);
- ismerjen néhány dúr és moll bluest (különböző kíséresi módok, egyszerű improvizáció);
- képes legyen 2–3 leírt szólót az eredeti hangfelvétellel uniszónó eljátszani.

„B” tagozaton

Az „A” tagozat követelményein felül a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és a végzett anyag mennyiségének növelése (repertoár) az elvárás. Adott esetben a tanuló legyen alkalmas szakirányú tanulmányok folytatására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartama

Jazz–gitár főtárgy

„A” tagozaton minimum 10 perc;

„B” tagozaton minimum 15 perc.

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd vagy technikai jellegű mű előadása; Pozsonyi: Gitáriskola, Walter Götze–féle gitáriskola II–III., W. G. Leavitt: Modern Method for Guitar Berklee Series I–II., Joe Pass: The Guitar Style nehézségi szintjén.
- Egy szabadon választott jazz–sztenderd bemutatása akkordszólóval.
- Két különböző tempójú közismert jazz–sztenderd előadása: téma – önálló improvizáció – kíséret.

Az előadási darabokat – az etűd kivételével – lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy technikai jellegű mű előadása; Pozsonyi: Gitáriskola, Walter Götze–féle gitáriskola II–III.; W. G. Leavitt: Modern Method for Guitar Berklee Series I–II., W. G. Leavitt: Melodic Rhythms for Guitar, Joe Pass: Modern Method of Jazz Guitar, Joe Pass: The Guitar Style, Joe Pass: Solos nehézségi szintjén.
- Rögtönzés a vizsgán megadott kadenciális harmóniasorra, patternre.
- Egy szabadon választott jazz–sztenderd bemutatása akkordszólóval.

- Két különböző tempójú közismert jazz–sztenderd előadása: téma – önálló improvizáció – kíséret.
- Az előadási darabokat – az etűd kivételével – kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- Megfelelés az előírt követelményeknek
- Technikai felkészültség
- Hangszerkezelés, megfelelő pengetés
- Harmonizálás
- Artikulációk és díszítések alkalmazása
- Helyes ritmus és tempó
- Előadásmód
- A zenei stílus és az előírások megvalósítása
- Zenei memória
- Alkalmazkodóképesség
- Állóképesség

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű hangszer

Legalább egy darab állítható kottaállvány

Gitár erősítő

Metronóm

Hangrögzítésre és CD lejátszásra alkalmas audió eszköz.

JAZZ–BASSZUSGITÁR

Az alapfokú basszusgitár tanterv legfontosabb feladata az, hogy egy teljesen kezdő tanuló is a hatodik osztály végére megfelelő technikai felkészültségre, stílusismeretre, improvizációs készségre tegyen szert. Mivel minden tanuló eltérő képességgel rendelkezik, ezt különböző nehézségű és típusú feladatokkal lehet elérni.

Mivel a basszusgitárnak nincs klasszikus megfelelője, az ajánlott két évfolyamos előképzés más hangszeren is történhet

A basszusgitár–tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a basszusgitár történetét, irodalmát, a hangszer különböző változatait;
- a hangszer akusztikai sajátosságait, a húrok elrendezését, az erősítő berendezés kezelését, a helyes hangzás beállítását;
- a jazz–basszusgitározás kiemelkedő muzikusait;

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést, s az ehhez szükséges alapvető pengetési technikákat;
- megfelelő jobb– és balkéz–technikát;
- dinamikailag árnyalt, telt és kifejező basszusgitár hangot.

Fordítson különös figyelmet

- a stílusos és igen ritmikus kísérelő játékra;
- az árnyalt frazeálásra, artikulációra;

- a virtuóz játéktechnikára való törekvésre;
- a zenekari darabok karakterének elsajátítására;
- a megfelelő kíséző figurák (groove-ok) tanulására;
- a megfelelő tempó és dinamika kialakítására.

Segítse készségfejlesztő improvizációs gyakorlatokkal a tanuló zenei fejlődését, különös tekintettel

- az öt- és hétfokú diatonikus skálákra, ezek moduszaira, s ezek hangkészletéből kialakított rögtönzésgyakorlatokra;
- a különböző ritmikai függetlenítési gyakorlatokra;
- a jazz alapvető akkordkészletének gyakorlására, valamint az akkordbontások gyakorlására;
- a dúr és moll bluesok kíséretére, az egyszerű blues-sémák elsajátítására;
- az akkordfűzések egyszerű basszusvezetésére;
- a II–V–I funkciós-improvizációs séma differenciált gyakorlására;
- a különböző fogások, gyors figurák, basszusmenetek tudatosítására.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Ritmusgyakorlatok segítségével a ritmusértékek megtanulása
- A dúr és moll skálák ismerete
- Hármashangzatok ismerete.
- Blues kíséreték (I–IV–V)

Hangszerkezelés fejlesztése

- A basszusgitar felépítése, hangolása, helyes tartása, megszólaltatása. Az erősítő berendezés kezelése, a megfelelő hangzás beállítása.
- Jobbkéz-technika: a hangszer megszólaltatása – üreshúr-gyakorlatok, húrváltás variációk.
- Alapvető pengetési technika, egy, illetve két ujjal, először üres húrokon.
- Balkéz-technika: az üreshúr-gyakorlatokban a többi húr tompításának technikája, majd az első pozíció kéztartásának elsajátítása (négyujjas technika).
- A két kéz összehangolása skálák segítségével.
- Egyszerűbb groove-ok játéka tetszőleges felvétellel.

Ajánlott tananyag

Rufus Reid: The Evolving Bassist

Jaco Pastorius: Modern Electric Bass

Chuck Rainey: The Complete Electric Bass Player (I.)

Követelmények

Az első pozíciónak megfelelő kéztartás elsajátítása.

Alapvető pengetési technika kialakítása.

Blues kíséreték (I–IV–V)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Dúr és moll skálák játéka egy oktávon bármely fekvésben.
- Hármashangzatok játéka alaphelyzetben.

- I–IV–V–ös blues kíséret egyszerűbb hangnemekben (C, F, Bb, G)

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Hármashangzatok kis és nagy bontásokban.
- Négyeshangzatok ismerete.
- Lapról olvasás gyakorlása

Hangszerkezelés fejlesztése

- A jobb kéz tónus- és ritmuskészségének továbbfejlesztése fekvésváltási és haránt- gyakorlatok segítségével. A váltott ujjas pengetés fejlesztése ritmusvibrató gyakorlatokkal.
- Skálák 2 oktávon, különböző skálagyakorlatok, pentatonok.
- Blues ismerete jazzben használt harmóniákkal egyszerűbb hangnemekben (C, F, Bb, G)
- Transzkripció készítése blues kíséretről, egyszerűbb számok groove-jairól.
- Bossa nova kíséret ismerete, játéka sztenderdek segítségével.
- Egyszerűbb groove-ok játéka tetszőleges felvétellel.

Ajánlott tananyag

Rufus Reid: The Evolving Bassist

Jaco Pastorius: Modern Electric Bass

Chuck Rainey: The Complete Electric Bass Player (I.)

Követelmények

Hármashangzatok bontása, a blues ismerete jazzben használt harmóniákkal. Jobb kéz tónus- és ritmuskészségének továbbfejlesztése

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Dúr és moll skálák 2 oktávon, tetszőleges skálagyakorlat
- Négyeshangzat bontások alaphelyzetben.
- Tetszőleges jazz, blues játéka (téma, kíséret)
- Tetszőleges bossa nova játéka (téma, kíséret)

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Hármashangzatok és négyeshangzatok kis és nagy bontása.
- Négyeshangzatok egy-, illetve kétütemes bontása a kvartkör irányában.
- Dúr és moll skála különböző fokaira épülő skálák ismerete és gyakorlása.
- Lapról olvasás gyakorlása

Hangszerkezelés fejlesztése

- A két kéz technikájának továbbfejlesztése az előző évi szempontok alapján a gyorsabb tempó, az intenzívebb lüktetés és a markánsabb tónus igényével
- Szving kíséret ismerete. Először 1–3-as kíséret, majd walking bass játék.
- Basszusvezetési technikák ismerete
- Egyszerű basszusok alkalmazásával
- Harmóniabontásokkal

- Kromatikus hangokkal
- Ezek gyakorlata sztenderdek segítségével
- Transzkripció készítése különböző stílusú kíséretekről (bossa nova, szving).
- Sztenderd témák ismerete, játéka
- Különböző stílusokban a téma frazírozása (szvinges, nyolcados)
- Egyszerűbb groove-ok játéka tetszőleges felvétellel.

Ajánlott tananyag

Ed Friedland: Building Walking Bass Lines

Rufus Reid: The Evolving Bassist

Jaco Pastorius: Modern Electric Bass

John Patitucci: Electric Bass

Chuck Rainey: The Complete Electric Bass Player (I.)

Jamey Aebersold: A New Approach to Jazz Improvisation (I–III, valamint a többi beszerezhető kötet – music minus one jellegű kiadvány)

Real Book (kifejezetten jazz–sztenderdeket tartalmazó gyűjtemény ajánlott).

Követelmények

Transzkripció készítése különböző stílusú kíséretekről. A két kéz technikai továbbfejlesztése

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skálagyakorlatok
- Hármás– és négyeshangzat bontások
- Tetszőleges transzkripció walking bass kíséretre, bossa nova kíséretre
- Tetszőleges sztenderd játéka téma, kíséret

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- A dúr és moll skála különböző fokaira épülő négyeshangzatok ismerete és gyakorlása.
- Egész–fél, fél–egész skála ismerete. Ezekre skálagyakorlatok.
- A kísérés improvizációjának elmélete, majd gyakorlati alkalmazása.
- Lapról olvasás gyakorlása

Hangszerkezelés fejlesztése

- Basszusvezetés: egyszerű akkordok fűzése harmóniabontással két–, négy–, nyolc– és tizenkét ütemes hosszúságban, adott akkordjelzések alapján.
- Basszusvezetés a pentaton és a diatonikus hangrendszer felhasználásával, majd pedig harmóniabontásos alapon.
- Bonyolultabb sztenderd–ek, bebop számok témáinak játéka.
- Pentaton és blues–skálákkal való rögtönzésgyakorlatok.
- Improvizációs skálák ismerete, gyakorlása egyszerűbb sztenderd–ek segítségével.
- Transzkripció készítése egyszerűbb szólókról
- A „slap–technika” bevezetése és gyakorlása, előbb üres húrokon.
- Balladajáték.
- Repertoár bővítése különböző tempójú és stílusú sztenderd–ek ismeretével.

Ajánlott tananyag

Ed Friedland: Building Walking Bass Lines

Jaco Pastorius: Modern Electric Bass
John Patitucci: Electric Bass
Rufus Reid: The Evolving Bassist
Jaco Pastorius: Modern Electric Bass
Chuck Rainey: The Complete Electric Bass Player (I.)
Jamey Aebersold: A New Approach to Jazz Improvisation (I–III, valamint a többi beszerezhető kötet – music minus one jellegű kiadvány)
Real Book (kifejezetten jazz–sztenderdeket tartalmazó gyűjtemény ajánlott).

Követelmények

Transzkripció készítése egyszerűbb szólókról, pentaton és blues–skálákkal való rögtönzésgyakorlatok. Basszusvezetés 8 ütemes hosszúságban.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skálagyakorlatok
- Harmóniabontások bemutatása
- Tetszőleges bebop téma játéka, kísérete (lehetőleg Charlie Parker)
- Transzkripció játéka tetszőleges felvétellel
- Moll blues kíséret

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Modern blues kör ismerete, játéka
- Lapról olvasás gyakorlása
- Az összetett jazzakkordok ismerete és alkalmazása (alterációk, per–akkordok).

Hangszerkezelés fejlesztése

- Egyszerű, nem modulatorikus sztenderdek elsajátítása – a walking bass játék fejlesztése.
- Basszusvezetés: egyszerű akkordok fűzése harmóniabontással két-, négy-, nyolc- és tizenkét ütemes hosszúságban, adott akkordjelzések alapján. Kadenciális rögtönzésgyakorlatok.
- Hangfelvételtől leírt transzkripciók (kíséret és szóló) elemzése és a felvétellel való uniszónó önálló szólók komponálása.
- Repertoár bővítése különböző tempójú és stílusú sztenderdek ismeretével.
- Slap technika gyakorlása oktató anyagok segítségével.
- Groove-ok gyakorlása felvétellel, oktató anyagokkal különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag

Ed Friedland: Building Walking Bass Lines
Rufus Reid: The Evolving Bassist
Jaco Pastorius: Modern Electric Bass
John Patitucci: Electric Bass
Jamey Aebersold: A New Approach to Jazz Improvisation (valamennyi beszerezhető kötet)
Tony Oppenheim: Slap it
Chuck Sher: The Improviser's Bass Method
Chuck Rainey: The Complete Electric Bass Player
Róbert Lindmaier: Funky Fingers

Követelmények

Egyszerű sztenderdek elsajátítása. Basszusvezetés: egyszerű akkordok fűzése harmóniabontással. Slap technika.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skálagyakorlatok
- Modern blues kíséret
- Tetszőleges bebop téma játéka, kísérete, megírt szólóval
- Slap technikai gyakorlat bemutatása
- Felvétellel leírt groove bemutatása

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Négyeshangzatok egy-, illetve kétütemes bontása a kvartkör irányában.
- Kadenciális rögtönzésgyakorlatok
- Dúr, az összhangzatos és a melodikus moll skála fokaira épülő diatonikus szeptimakkordok ismerete és gyakorlása.
- Harmóniai patternek gyűjtése, memorizálása és alkalmazása
- Rögtönzésgyakorlatok.
- Lapról olvasás gyakorlása

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző évfolyamok technikai anyagának továbbfejlesztése.
- Üveghangok megszólaltatása. Dupla fogások.
- Gyors figurák, basszusmenetek fejlesztése és tudatosítása.
- Poliritmikus, aszimmetrikus hangsúly-gyakorlatok.
- Slap technika gyakorlása oktató anyagok segítségével, transzkripció készítése
- Repertoár bővítése különböző tempójú és stílusú sztenderdek ismeretével.

Ajánlott tananyag

Ed Friedland: Building Walking Bass Lines

Rufus Reid: The Evolving Bassist

Jaco Pastorius: Modern Electric Bass

John Patitucci: Electric Bass

Jamey Aebersold: A New Approach to Jazz Improvisation (valamennyi beszerezhető kötet)

Tony Oppenheim: Slap it

Chuck Sher: The Improviser's Bass Method

Chuck Rainey: The Complete Electric Bass Player

Róbert Lindmaier: Funky Fingers

Követelmények

Kadenciák rögtönzése. Slap technika. Technika fejlesztése (üveghangok, dupla fogások)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Dúr és moll skálák 2 oktávon
- Hármashangzatok kis és nagy bontása
- Négyeshangzat bontások
- Egyszerűbb groove-ok előadása szabadon választott felvétellel.

- Blues kíséret (szving, 6/8-os) különböző hangnemekben: C, F, Bb, Eb, G
- Két különböző lüktetésű (szving, bossa nova) jazz–sztenderd előadása (téma, kíséret)
- Transzkripció: szabadon választott jazz–sztenderd kíséret

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Hármashangzatos és négyeshangzatos kis és nagy bontása.
- Négyeshangzatos egy-, illetve kétütemes bontása a kvarttkör irányában.
- Dúr és moll skála különböző fokaira épülő skálák ismerete és gyakorlása.
- Lapról olvasás gyakorlása
- Diatonikus improvizációs gyakorlatok
- Rögtönzés pentaton skála hangkészletéből
- Egyszerűbb dallamalkotás, ezek kigyakorlása

Hangszerkezelés fejlesztése

- Periódus érzék fejlesztése egy- vagy kétharmóniás kísérettel
- Improvizációs készségfejlesztés
- Transzkripció készítése

Ajánlott tananyag

Ed Friedland: Building Walking Bass Lines

Rufus Reid: The Evolving Bassist

Jaco Pastorius: Modern Electric Bass

John Patitucci: Electric Bass

Jamey Aebersold: A New Approach to Jazz Improvisation (valamennyi beszerezhető kötet)

Tony Oppenheim: Slap it

Chuck Sher: The Improviser's Bass Method

Chuck Rainey: The Complete Electric Bass Player

Róbert Lindmaier: Funky Fingers

Követelmények

Rögtönzés pentaton skála hangkészletéből. Egy vagy két harmóniás kíséret egy periódusnyi hangterjedelemben.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skálagyakorlatok
- Hármashangzatos és négyeshangzatos bontások
- Tetszőleges transzkripció walking bass kíséretre, bossa nova kíséretre
- Tetszőleges sztenderd játéka (téma, kíséret)
- Szóló improvizáció egy, vagy kétharmóniás kíséretre
- Improvizációs készségfejlesztés

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- A dúr és moll skála különböző fokaira épülő négyeshangzatok ismerete és gyakorlása.
- Egész–fél, fél–egész skála ismerete. Ezekre skálagyakorlatok.
- A kísérés improvizációjának elmélete, majd gyakorlati alkalmazása.
- Lapról olvasás gyakorlása
- rögtönzés blues skála hangkészletéből
- egyszerű kadenciális zárlatokra pattern gyakorlatok
- diatonikus improvizációs gyakorlatok minden hangnemben

Hangszerkezelés fejlesztése

- A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése.
- Technikai gyakorlat: Charlie Parker: Omnibook
- Improvizációs készségfejlesztés: a kromatika használata, gyakorlatok kromatikus körülírásokra oktatóanyagok segítségével

Ajánlott tananyag

Ed Friedland: Building Walking Bass Lines

Rufus Reid: The Evolving Bassist

Jaco Pastorius: Modern Electric Bass

John Patitucci: Electric Bass

Jamey Aebersold: A New Approach to Jazz Improvisation (valamennyi beszerezhető kötet)

Tony Oppenheim: Slap it

Chuck Sher: The Improviser's Bass Method

Chuck Rainey: The Complete Electric Bass Player

Róbert Lindmaier: Funky Fingers

Követelmények

Rögtönzés a blues skála készletéből.

Hangminőség iránti igény, és ehhez megfelelő technikai készség.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skálagyakorlatok
- Modern blues kíséret
- Tetszőleges bebop téma játéka, kísérete, megírt szólóval
- Slap technikai gyakorlat bemutatása
- Felvétellel leírt groove bemutatás

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Modern blues kör ismerete, játéka
- Lapról olvasás gyakorlása
- Az összetett jazzakkordok ismerete és alkalmazása (alterációk, per–akkordok).
- Improvizációs készségfejlesztés
- Latin alapritmusokkal való ismerkedés, ezek gyakorlása megfelelő oktatóanyagokkal
- Gyakorlatok különböző hangrendszerekből történő átmenetekre egyszerű sztenderdek akkordmenetének tonális elemzése (horizontálás), ezekre önálló rögtönzés.

Hangszerkezelés fejlesztése

- A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése.

- Technikai gyakorlat: Charlie Parker: Omnibook
- Sztenderdek transzponálási gyakorlata
- Gyakorlatok kadenciális zárlatokra, önálló dallamalkotás, rögtönzés
- Transzkripció készítése blues szólóról

Ajánlott tananyag

Ed Friedland: Building Walking Bass Lines

Rufus Reid: The Evolving Bassist

Jaco Pastorius: Modern Electric Bass

John Patitucci: Electric Bass

Jamey Aebersold: A New Approach to Jazz Improvisation (valamennyi beszerezhető kötet)

Tony Oppenheim: Slap it

Chuck Sher: The Improviser's Bass Method

Chuck Rainey: The Complete Electric Bass Player

Róbert Lindmaier: Funky Fingers

Követelmények

Transzkripció készítése blues szólóról.

Latin alapritmusok ismerete.

Technikai állóképesség

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skálagyakorlatok
- Modern blues kíséret
- Tetszőleges bebop téma játéka, kísérete, megírt szólóval
- Slap technikai gyakorlat bemutatása
- Leírt groove bemutatása felvétellel
- Egy blues szóló transzkripciójának eljátszása felvétellel

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Négyeshangzatok egy-, illetve kétütemes bontása a kvartkör irányában.
- Kadenciális rögtönzésgyakorlatok
- Dúr, az összhangzatos és a melodikus moll skála fokaira épülő diatonikus szeptimakkordok ismerete és gyakorlása.
- Harmóniai patternek gyűjtése, memorizálása és alkalmazása
- Rögtönzésgyakorlatok.
- Lapról olvasás gyakorlása
- Alteráció bevezetése
- Fél–egész, egész–fél skála
- Alterált skálák használata turnaround harmóniamenetekre
- Latin alapritmusokkal való ismerkedés, ezek gyakorlása megfelelő oktatóanyagokkal

Hangszerkezelés fejlesztése

- Sztenderdek transzponálási gyakorlata
- A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése.
- Technikai gyakorlat: Charlie Parker: Omnibook
- Improvizációs készségfejlesztés: horizontációs gyakorlatok egyszerűbb sztenderdekre

Ajánlott tananyag

Ed Friedland: Building Walking Bass Lines

Rufus Reid: The Evolving Bassist

Jaco Pastorius: Modern Electric Bass

John Patitucci: Electric Bass

Jamey Aebersold: A New Approach to Jazz Improvisation (valamennyi beszerezhető kötet)

Tony Oppenheim: Slap it

Chuck Sher: The Improviser's Bass Method

Chuck Rainey: The Complete Electric Bass Player

Róbert Lindmaier: Funky Fingers

Követelmények

Horizontációs gyakorlat.

Alterált skálák használata turnaround harmóniamenetekre.

Improvizáció egyszerű sztenderdekre.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Dúr és moll skálák 2 oktávon

– Hármashangzatok kis és nagy bontása

– Négyeshangzat bontások

– Modális skálák

– Egyszerűbb groove-ok előadása szabadon választott felvétellel.

– Blues kíséret (szving, 6/8-os) különböző hangnemekben: C, F, Bb, Eb, G

– Két különböző lüktetésű (szving, bossa nova) jazz-sztenderd előadása (téma, kíséret, szóló)

– Transzkripció: szabadon választott jazz-sztenderd kíséret és szóló

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló

– ismerje a harmóniamenetes kísérés főbb formáit;

– ismerje a gyakoribb blues-sémákat, egyszerűbb blues-harmonizációkat, a II–V–I-es funkciós improvizációs séma főbb formáit;

– ismerje a jellegzetes basszusmeneteket és basszus alapritmikákat;

– ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;

– ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait;

– rendelkezzen megfelelő repertoárral 5–10 különböző karakterű jazz sztenderd játéka kotta nélkül, különböző kíséresi formákkal, egyszerű improvizáció);

– ismerjen néhány dúr és moll bluest (különböző kíséresi módok, egyszerű improvizáció);

– képes legyen 2–3 leírt kíséretet és szólót az eredeti hangfelvétellel uniszónó eljátszani.

„B” tagozaton

Az „A” tagozat követelményein felül a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és a végzett anyag mennyiségének növelése (repertoár) az elvárás. A tanuló legyen alkalmas szakirányú tanulmányok folytatására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből

A vizsga tantárgyai és időtartama

jazz–basszusgitár főtárgy

„A” tagozaton minimum 10 perc;

„B” tagozaton minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Dúr és moll skálák 2 oktávon
- Hármashangzatok kis és nagy bontása
- Négyeshangzat bontások
- Egyszerűbb groove-ok előadása szabadon választott felvétellel.
- Blues kíséret (szving, 6/8-os) különböző hangnemekben: C, F, Bb, Eb, G
- 2 különböző löktetésű (szving, bossa nova) jazz–sztenderd előadása (téma, kíséret)
- Transzkripció: szabadon választott jazz–sztenderd kíséret

„B” tagozat

- Dúr és moll skálák 2 oktávon
- Hármashangzatok kis és nagy bontása
- Négyeshangzat bontások
- Modális skálák
- Egyszerűbb groove-ok előadása szabadon választott felvétellel.
- Blues kíséret (szving, 6/8-os) különböző hangnemekben: C, F, Bb, Eb, G
- 2 különböző löktetésű (szving, bossa nova) jazz–sztenderd előadása (téma, kíséret, szóló)
- Transzkripció: szabadon választott jazz–sztenderd kíséret és szóló

A vizsga értékelése

- Megfelelés az előírt követelményeknek
- Technikai felkészültség
- Hangszerkezelés
- Artikulációk és díszítések alkalmazása
- Helyes ritmus és tempó
- Előadásmód
- A zenei stílus és az előírások megvalósítása
- Memória
- Alkalmazkodóképesség
- Állóképesség

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Legalább egy darab állítható kottaállvány

Basszusgitár erősítő

Metronóm

Hangrögzítésre és CD lejátszásra alkalmas audió eszköz.

VONÓS TANSZAK

JAZZ–BŐGŐ

A jazzbőgő tanulását – a hangszer adottságai miatt – csak a megfelelő testi fejlettség elérésével, más hangszerekhez képest viszonylag későn lehet elkezdni.
Az egyéb hangszeres előtanulmány nem feltétel, de ajánlott.

A jazzbőgő–tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a nagybőgő történetét, irodalmát, a hangszer különböző változatait;
- a hangszer akusztikai sajátosságait, a húrok elrendezését, az erősítő berendezés kezelését, a helyes hangzás beállítását;
- a jazz–bőgőzés kiemelkedő muzsikusait.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést, s az ehhez szükséges alapvető pengetési technikákat;
- megfelelő jobb– és balkéz–technikát;
- dinamikailag árnyalt, telt és kifejező basszusgitár hangot.

Fordítson különös figyelmet

- a hangindításra, tónusra;
- a stílusos és igen ritmikus kíséző játékra;
- az árnyalt frazeálásra, artikulációra;
- a virtuóz játéktechnikára való törekvésre;
- a zenekari darabok karakterének elsajátítására;
- a megfelelő kíséző figurák (groove–ok) tanulására;
- a megfelelő tempó és dinamika kialakítására.

Segítse készségfejlesztő improvizációs gyakorlatokkal a tanuló zenei fejlődését, különös tekintettel

- az öt– és hétfokú diatonikus skálákra, ezek moduszaira, s ezek hangkészletéből kialakított rögtönzésgyakorlatokra;
- a különböző ritmikai függetlenítési gyakorlatokra;
- a jazz alapvető akkordkészletének gyakorlására, valamint az akkordbontások gyakorlására;
- a dúr és moll bluesok kíséretére, az egyszerű blues–sémák elsajátítására;
- az akkordfűzések egyszerű basszusvezetésére;
- a II–V–I funkciós–improvizációs séma differenciált gyakorlására;
- a különböző fogások, gyors figurák, basszusmenetek tudatosítására.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer részeinek ismertetése.
- Test– és hangszertartás.

Jobbkéz–technika fejlesztése

- I. pizzicato mód.
- Üres húr–gyakorlatok, illetve húr váltás–variációk.

Balkéz–technika fejlesztése:

- Előgyakorlatok az ujjak könnyed, de erőteljes használatához, erőteljes, laza lefogás, "kopogós" legato játék, szabályos balkar– és kéztartás.
- Helyes ujjtávolság (kis szekund az 1., 2., és 2., 4., nagy szekund az 1., 4. ujj között).
- A két kéz összehangolása: a fél fekvés majd I. fekvés – a fekvésváltás gyakorlása, beidegzése, majd fekvésenként ennek fokozatos folytatása a II. fekvésig.

Improvizációs készség fejlesztése

- Alapvető jazzakkordok.
- Ritmikai alapelvek – two beat, four beat, fill in, különböző metrumokban.
- A kísérés improvizációjának elmélete, majd alapvető, egyszerű gyakorlati alkalmazása.
- Egyszerű basszusok alkalmazása akkordjelzések alapján.
- Tradicionális blues, különböző hangnemekbe transzponálva
- Harmóniabontások (hármás– és négyeshangzatok)

Ajánlott tananyag

Montág Lajos: Bőgőiskola I.

Franz Simandl: Kontrabass Schule I–II.

William Curtis: A modern method for string bass (üreshúr–variációk, fél és 1. fekvés stb., a 34. oldalig)

Bob Haggart: Bass Method

Oscar Pettiford – Eric Moseholm: Jazz Bass Facing (etűdök a kvintkörön át, szekvenciák, kromatika)

Ed Friedland : Bass Method 1.

U.ő.: Building Walking bass lines

Rufus Reid: The Evolving bassist (üreshúr–gyakorlatok)

Jamey Aebersold: Nothin' but blues (Vol. 2.) – a hangzó anyag alkalmazása egyszerű basszusok játékosával, az akkordjelzések alapján.

A továbbiakban valamennyi hangszeriskola szabadon használható a tanár megítélése szerint, a javasolt darabok mellett.

Követelmények

Az összes dúr és moll skála, kromatikus skála lassú tempóban a 2. fekvésig, az I. pizzicato móddal.

Gyakorlatok, etűdök, pizzicato játékkal.

Tradicionalis blues és transzpozíciói (technikai, harmóniabontásai és periódusgyakorlat).

Jazzakkordok ismerete és bontásai.

Egyszerű basszusok alkalmazása akkordjelzések alapján.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Dúr és moll skálák játéka II. fekvésig
- Hármás és négyeshangzatok bontása
- Egy moll és egy dúr blues kísérete

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok:

Hangszerkezelés fejlesztése

Jobbkéz–technika fejlesztése

- II. pizzicato mód (egyujjas – külön a mutató, illetve középső ujjal) a gyorsabb technika számára.
- Kisebb–nagyobb ujjfelület használata.

Balkéz–technika fejlesztése

- Továbbfejlesztés a IV. fekvésig a korábbi szempontok szerint.
- További kéz– és ujjerősítő gyakorlatok, a kar holsúlyának kihasználása.
- Fekvésváltás, húrútváltás, intervallumok növekvő sorrendben.
- Skálák, kromatikus skálák, hármashangzatok, etűdök, gyakorlatok a fentiek elsajátítására.

Improvizációs készség fejlesztése

- A kísérés improvizációjának további tanulmányozása, gyakorlása (a korábbi szempontok szerint).
- Harmóniabontások, szekvenciák a IV. fekvésig.
- Basszusvezetés: egyszerű basszusok alkalmazása, vezetése.
- Kromatikus, dupla kromatikus, domináns, diatonikus vezetések.
- Basszusvezetés harmóniabontással. (Egy– és két ütemes hosszúságban.)
- Különböző dúr és moll blues–sémák.
- Egyszerű periódusgyakorlatok.

Ajánlott tananyag

Montág Lajos: Bőgőiskola II.

Franz Simandl: Kontrabass Schule III.

William Curtis: A modern method for string bass

Bob Haggart: Bass Method

Oscar Petiford – Eric Moseholm: Jazz Bass Facing

Rufus Reid: The Evolving bassist

John Fischer: Anleitung zur improvisation für bass (Jazz–Studio)

Ed Friedland: Building walking bass lines

Követelmények

Az összes dúr és moll skála, kromatikus skála, a 4. fekvésig I. illetve II. pizzicato móddal váltakozva, több tempóban.

Gyakorlatok, etűdök pizzicato játékkal.

Harmóniaszekvenciák a kvintkörön át két– és egytaktusos bontással (kottából improvizálva).

Basszusvezetés egyszerű és harmóniabontásos alapon.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Db–, D–, Eb–, E–moll fejből, ujjrenddel, továbbá kromatikus skálák a IV. fekvésig.
- Két gyakorlat, etűdök pizzicato játékmóddal.
- Harmóniaszekvenciák (egy–és kétütemes hosszúságban).
- Blues–sémák, patternek, turnbackek egyszerű és harmóniabontásos basszusvezetéssel.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszerkezelés fejlesztése

Jobbkéz–technika fejlesztése

- III. pizzicato mód (váltott ujjas, azaz a mutató– és a középső ujj felváltva játszik).
- Az ujjak helyezése, támasztás az alsó húrra (kivéve az E–húron való játéknál).
- Húrváltás – ujjrendi szempontok.
- A háromféle pizzicato mód váltott alkalmazása különböző tempókban.
- A jobb kéz tónus– és ritmuskészségének további fejlesztése (Rufus Reid: Üreshúr–variációk).

Balkéz technika fejlesztése

- Továbbfejlesztés a VI. fekvésig a korábbi szempontok szerint.
- A szabályos balkéz–tartás állandó ellenőrzése, a „kopogós” technika fejlesztése.
- Legato fekvés– és húrváltás.
- Dúr és moll skálák
- Hármashangzatok kis és nagy felbontása.
- Harmónia– és dallam–szekvenciák.
- Modális skálák, gyakorlatok.
- Egyhúros skálák.
- Funkciós fogalmak.
- Hangköz–skálák (terc, kvart, kvint stb.)
- Ügyességi, fekvésváltási gyakorlatok.
- Kottaolvasás – a lapról olvasás fejlesztése.
- Tempó, ritmus, frazírozás, függetlenítés, dinamika gyakorlása skálák, etűdök, darabok segítségével.

Improvizációs készség fejlesztése

- A kísérés improvizációjának további tanulmányozása, gyakorlása a korábbi és újabb szempontok és módok szerint.
- Basszusvezetés – walking bass egyszerű basszusok alkalmazásával (alap, kvint, esetleg terc), harmóniabontással (harmóniahangokkal, illetve a harmónia teljes bontásával), diatónikus skálahangokkal (átmenő–, váltóhangok, előzés stb.), kromatikával, blues–hangokkal (kromatikus átmenőhang, felső, alsó váltóhang stb)
- Kadenciális gyakorlatok: IIm7–V7–maj7 (vagy 6); II7–V7–Imaj7 (vagy 6); IVm7–V7–Imaj7 (6); IVmaj7 (6)–V7–Imaj7 (6); IIm7b5–V7b9–Immaj7 (6); IIm7b5–V7b9–Imaj7 (6) stb.
- Patternek és turnbackek: VI–II–V–I; III–VI–II–V–I; III–bIII–II–bII–I; I–VIIm7b5–III7–VI; I–Vm7–I7–IV stb.

A szóló improvizáció alapjainak megismerése, a dallami gondolkodás fejlesztése.

Improvizációs elmélet, gyakorlat:

- egy adott hanggal való rögtönzés
- adott hangközzel való rögtönzés
- a pentaton dallamvilág bevezetése,
- a négyütemes periódusban való gondolkodás fejlesztése, a kontrasztelv bevezetése.
- blues–forma, periódustagolás
- blues–hangok, blues–skála

Ajánlott tananyag

William Curtis: A modern method for string bass

Bob Haggart: Bass Method

Rufus Reid: The Evolving bassist

John Fischer: Anleitung zur improvisation für bass (Jazz–Studio)

Jamey Aebersold: The II – V – I Progression (Vol. 3.) – valamint a sorozat többi kötete.

Chuck Sher: The improvisor's bass method

Ed Friedland : Bass Improvization

Mike Richmond: Modern walking bass technique

Ray Brown: Bass method (hangköz–skálák)

Követelmények

Az összes skála és hármashangzatok helyes ujjrenddel való biztos tudása a VI. fekvésig, Hangköz–skálák.

Kísérés és szóló improvizáció (blues) a fentiek szerint.

Ed Friedland : Bass Improvization 3 – 10. gyak.

Modern walking bass technique (F–dúr) „A” gyakorlat.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két oktávós hármashangzatbontások (kis és nagy felbontás) bemutatása helyes ujjrenddel.

– Skálák – a háromféle pizzicato móddal.

– Hangköz–skálák legalább egy hangnemben két oktávon keresztül.

– Egy blues (Blue Monk , Straight no chaser, stb.) téma, kíséret, szóló előadása.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszerkezelés fejlesztése

– Továbbfejlesztés a VII. fekvésig a korábbi szempontok szerint.

– Egészhangú skálák.

– Fél–egész skála.

– „Ritmusvariációs” kromatikus skála.

– Tempó tartási, függetlenítési gyakorlat egy, majd két oktávon belül (duola–triolaváltás oktávós, majd együtemes periodikával – fél, szimpla, dupla, tripla stb. tempókban gyorsítva, majd lassítva.

– Pontozott ritmus és szinkópa kettős értelmezése és gyakorlata, átkötött hang.

– Frazírozás – alapgyakorlatok skálák, etűdök által, szimmetrikus, majd aszimmetrikus hangsúlygyakorlatok.

– Speciális basszus alapritmikák, ritmusképletek (szving, afro–amerikai, latin, rock stb).

Improvizációs készség fejlesztése

– Az előző évi anyag továbbfejlesztése.

– Stílustanulmányok: kísérés, szóló, combo. Kiemelkedő muzsikusok játékának megfigyelése, tanulmányozása.

– A hallgatott anyag lejegyzése, utánjátszása a jazz improvizációs nyelvezetének elsajátítása érdekében.

– Repertoár–tanulás és bővítés – jazz–sztenderdek, bluesok.

Ajánlott tananyag

Ed Friedland : Bass Improvization

Modern walking bass technique
Berkes B. stílusanulmánya
Rufus Reid: The Evolving bassist
John Goldsby: Jazz Bass Book
Chuck Sher: The improvisor's bass method
Ed Friedland: Bass Improvization
Mike Richmond: Modern walking bass technique

Követelmények

Skálák, hármashangzatok, harmóniabontások nagyobb tempókban.

Gyakorlatok, etűdök.

Ritmusvariációs skála, hangköz-skálák.

Kísérés és szóló improvizáció a megadott szempontok szerint.

.Pettiford – E.Moseholm-iskola: az összes etűd, darab.

John Goldsby: Jazz Bass Book – dom7 blues etűd

Berkes B. stílusanulmánya Kozma: Autumn leaves című dalára (téma és improvizációs minta).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– John Goldsby: Jazz Bass Book – dom7 blues etűd

– Autumn leaves

– Egy szabadon választott jazzdarab előadása (formai, technikai, stilisztikai kidolgozottsággal)

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszerkezelés fejlesztése

Hüvelykujj-fekvések elsajátítása C-ig. Szűk- és tágfekvés gyakorlása skálák, harmóniabontások, szekvenciák, etűdök segítségével. Hangközök növekvő, csökkenő nagyságban, haránt-, illetve hosszanti irányban, legato, staccato, tremolo, repetíció, glissando, tompítás – dempfelés, kötések (két, három vagy több hanggal), balkéz-pizzicato, arpeggio, dupla-, triplafogások, akkordok, üveghangok.

Improvizációs készség fejlesztése

– Stílusanulmányok: kísérés, szóló, combo, big band játék.

– Melodikus bass line alkotása – nem alaphangindítással.

– A walking bass ritmikái dúsítása: skippek, ghost skippek, szinkópált ritmusok,

– Húzott-kötött hangok, balkéz elpengetések, triolák.

– A vertikális és horizontális improvizáció.

– Latin, afro-kubán ritmusok.

– Repertoártanulás és bővítés – jazz-sztenderdek, bluesok.

Ajánlott tananyag

J. Aebersold: The Bass tradition

Mike Richmond: Modern walking bass technique

Ed Friedland: Expanding walking bass lines

John Goldsby: Jazz Bass Book

Ed Friedland: Bass Improvization

O. Stagnaro – C. Sher: The latin bass book

Chuck Sher: The improvisor's bass method

Követelmények

Skálák, harmóniak bontása nagyobb tempókban.

Walking bass-játék ritmikai és melódiai bővítéssel.

Paul Chambers: Blue spring – transzkripció

Mike Richmond: Modern walking bass technique (A-tól E-ig – F-dúr)

Ed Friedland: Expanding walking bass lines

John Goldsby: Jazz Bass Book (64–70. fejezet)

Ed Friedland: Bass Improvization (14. track-ig)

O. Stagnaro – C. Sher: The latin bass book (2–4. gyakorlat)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– C-dúr skála két oktávon keresztül.

– Hármashangzatok és hangköz-skálák.

– Paul Chambers: Blue spring – transzkripció

– John Goldsby: Jazz Bass Book – Autumn leaves (kíséret, szóló)

– Alterált dom7 blues etűd

– O. Stagnaro – C. Sher: The latin bass book (4. gyakorlat)

– Két különböző stílusú (szving, latin) darab előadása (téma, kíséret, szóló)

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszerkezelés fejlesztése

– Hüvelykujj-fekvések elsajátítása (G-ig)

– Legato, staccato, tremolo, repetíció, glissando, tompítás – dempfelés, kötések (két, három vagy több hanggal), balkéz-pizzicato, arpeggio, dupla-, triplafogások, akkordok, üveghangok.

Improvizációs készség fejlesztése

– Klasszikus trió játék.

– Duó játék – ellenpontozás, ellenmozgások alkalmazása.

– A tempó és harmónia érzékeltetése (kettősfogások, akkordok, stb.) szóló játék közben.

– Intro és coda szerkesztése.

– Latin ritmusvariációk

– Tizenhatodos lüktetés (jazz-rock, funky stb.)

– Gridék tanulmányozása és alkalmazása.

– Modális improvizáció.

– Szólójáték, parafrázis.

Ajánlott tananyag

O. Stagnaro – C. Sher: The latin bass book.

Mike Richmond: Modern walking bass technique

Ed Friedland: Expanding walking bass lines

John Goldsby: Jazz Bass Book

Ed Friedland: Bass Improvization

J. Aebersold: Bass Tradition

Chuck Sher: The improvisor's bass method

Követelmények

Trió és duó (szóló) játék.

O. Stagnaro – C. Sher: The latin bass book (5–10. gyakorlat)
Mike Richmond: Modern walking bass technique (F gyakorlat – F–dúr)
Ed Friedland: Expending walking bass lines
John Goldsby: Jazz Bass Book (71–72. fejezet)
Ed Friedland: Bass Improvization (39. track–ig)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- G–dúr skála három oktávon keresztül.
- Egy szabadon választott sztenderd bemutatása szólóban (intro, téma, szóló, coda)
- O. Stagnaro – C. Sher: The latin bass book (6. gyakorlat)
- John Goldsby : Jazz Bass Book – Perdido vagy So what szóló
- Két különböző stílusú (szving, latin) darab előadása (téma, kíséret, szóló)

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszerkezelés fejlesztése

- Jobbkéz–technika: III. pizzicato mód (váltott ujjas – a mutató– és a középsőujj váltva).
- Húrváltás – ujjrendi szempontok.
- A háromféle pizzicato mód váltott alkalmazása különböző tempókban.
- A jobb kéz tónus– és ritmuskészségének további fejlesztése (Rufus Reid: Üreshúr–variációk).
- Balkéz–technika: továbbfejlesztés a VII. fekvésig a korábbi szempontok szerint.
- A szabályos balkéz–tartás állandó ellenőrzése, a „kopogós” technika fejlesztése.
- Legato fekvés– és húrváltás.
- Dúr és moll skálák.
- Hármashangzatok kis és nagy felbontása.
- Harmónia– és dallam–szekvenciák.
- Modális skálák, gyakorlatok.
- Egyhúros skálák.
- Egészhangú skálák.
- Fél–egész skála.
- Hangköz–skálák (terc, kvart, kvint stb.)
- Ügyességi, fekvésváltási gyakorlatok.
- Kottaolvasás – a lapról olvasás fejlesztése.
- Tempó, ritmus, frazírozás, függetlenítés, dinamika gyakorlása, skálák, etűdök, darabok segítségével.
- Pontozott ritmus és szinkópa kettős értelmezése és gyakorlata, átkötött hang.
- Frazírozás – alapgyakorlatok, skálák, etűdök által, szimmetrikus, majd aszimmetrikus hangsúlygyakorlatok.

Improvizációs készség fejlesztése

- A kíséret improvizációjának további tanulmányozása, gyakorlása a korábbi és újabb szempontok és módok szerint.
- Basszusvezetés – walking bass egyszerű basszusok alkalmazásával (alap, kvint, esetleg terc), harmóniabontással (harmóniahangokkal, illetve a harmónia teljes bontásával), diatonikus skálahangokkal (átmenő–, váltóhangok, előzés stb.), kromatikával, blues–hangokkal (kromatikus átmenőhang, felső, alsó váltóhang stb.), ellenponttal, ritmikai differenciálással (díszítő, színező elemek).

- Mindezek külön-külön, majd együttesen az eddig tanult sémákkal, valamint az egyszerűbb funkciós sorokról fokozatosan áttérve a bonyolultabbakra, jazz–sztenderdek játsszása.
- Kadenciális gyakorlatok: IIm7–V7–Imaj7 (vagy 6); II7–V7–Imaj7 (vagy 6); IVm7–V7–Imaj7 (6); IVmaj7 (6)–V7–Imaj7 (6); IIm7b5–V7b9–Immaj7 (6); IIm7b5–V7b9–Imaj7 (6) stb.
- Patternek és turnbackek: VI–II–V–I; III–VI–II–V–I; III–bIII–II–bII–I; I–VIIIm7b5–III7–VI; I–Vm7–I7–IV stb.
- Speciális basszusmenetek, alapritmusok, ostinatók megismerése, elsajátítása.
- Hallásgyakorlatok a harmónia-, funkció- és periódusérzék fejlesztésére.
- A szóló improvizáció alapjainak megismerése, a dallami gondolkodás fejlesztése.

Improvizációs elmélet, gyakorlat:

- egy adott hanggal való rögtönzés;
- adott hangközzel való rögtönzés;
- a pentaton dallamvilág bevezetése;
- a négyütemes periódusban való gondolkodás fejlesztése, a kontrasztelv bevezetése;
- blues–forma, periódustagolás;
- blues–hangok, blues–skála;
- kadenciális gyakorlatok;
- ritmus, frazírozás, függetlenítés, súlykérdések, a szünet szerepe, a dinamika alkalmazása, ritmikai képletek eltolásos gyakorlata;
- patternek, turnbackek, majd sztenderdek, repertoár gyűjtése.

Ajánlott tananyag

William Curtis: A modern method for string bass

Bob Haggart: Bass Method

Rufus Reid: The Evolving bassist

John Fischer: Anleitung zur improvisation für bass (Jazz–Studio)

Jamey Aebersold: The II – V – I Progression (Vol. 3.) – valamint a sorozat többi beszerezhető kötete.

Jamey Aebersold Music minus one sorozatának valamennyi beszerezhető kötete, elsősorban az 1–3 kötet.

Chuck Sher: The improvisor’s bass method

Ed Friedland: Bass Improvization

Mike Richmond: Modern walking bass technique

Ray Brown: Bass method (hangköz–skálák)

Követelmények

Az összes skála és hármashangzat helyes ujjrenddel való biztos tudása a VII. fekvésig.

Hangköz–skálák.

Kísérés és szóló improvizáció (blues) a fentiek szerint.

Latin ritmus–ostinatók és – variációk.

Ed Friedland: Bass Improvization 3–10. gyakorlat

Modern walking bass technique (F–dúr) („A–C” gyakorlat)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két oktávós hármashangzatbontások (kis és nagy felbontás) bemutatása helyes ujjrenddel.
- Skálák – a háromféle pizzicato móddal.
- Hangköz–skálák legalább egy hangnemben két oktávon keresztül.
- Egy dúr és egy moll blues (téma, kíséret, szóló előadása).

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző évi szempontok szerinti továbbfejlesztés.
- Hüvelykujjfekvések elsajátítása (C-ig) szűk- és tágfekvés gyakorlása, skálák, harmóniabontások, szekvenciák, etűdök segítségével.
- Hangközök növekvő, csökkenő nagyságban, haránt-, illetve hosszanti irányban.
- „Ritmusvariációs” kromatikus skála.
- Tempó tartási, függetlenítési gyakorlat egy, majd két oktávon belül (duola-triolaváltás oktávós, majd együtemes periodikával – fél, szimpla, dupla, tripla stb. tempókban gyorsítva, majd lassítva).
- Speciális basszus alapritmikák, ritmusképletek (szving, afro-amerikai, latin, rock).

Improvizációs készség fejlesztése

- Az előző évi anyag továbbfejlesztése.
- Stílustanulmányok: kísérés, szóló, combo.
- Kiemelkedő muzsikuskok játékának megfigyelése, tanulmányozása.
- A hallgatott anyag lejegyzése, utánjátszása a jazz improvizációs nyelvezetének elsajátítása érdekében.
- Repertoártanulás és bővítés – jazz-sztenderdek, bluesok.

Ajánlott tananyag

Lásd a III. évfolyam felhasználható anyagát

Berkes B. stílustanulmánya

Rufus Reid: The Evolving bassist

John Godsby: Jazz Bass Book

Chuck Sher: The improvisor's bass method

Ed Friedland: Bass Improvization

Mike Richmond: Modern walking bass technique

Követelmények

Skálák, hármashangzatok, harmóniabontások nagyobb tempókban.

Hüvelyk- fekvéses skálák, gyakorlatok, etűdök.

Ritmusvariációs skála, hangköz-skálák.

Kísérés és szóló improvizáció a megadott szempontok szerint.

John Goldsby: Jazz Bass Book (dom7 blues etűd)

Berkes B. stílustanulmánya Kozma: Autumn leaves (téma és improvizációs minta).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- C-dúr skála két oktávon keresztül (hármashangzataik és hangköz-skáláik).
- John Goldsby: Jazz Bass Book – dom7 blues etűd, Autumn leaves.
- Egy szabadon választott jazzdarab szólisztikus előadása (formai, technikai, stilisztikai kidolgozottsággal).

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszerkezelés fejlesztése

- Hüvelykujj- fekvések elsajátítása (G-ig).

- Legato, staccato, tremolo, repetíció, glissando, tompítás, dempfelés, kötések (két, három vagy több hanggal).
- Balkéz–pizzicato
- Arpeggio, dupla–, triplafogások, akkordok, üveghangok.

Improvizációs készség fejlesztése

- Stílustanulmányok: kísérés, szóló, combo, big band–játék.
- Melodikus bass line alkotása – nem alaphang indítással.
- A walking bass ritmikái dúsítása: skippek, ghost skippek, szinkópált ritmusok, húzott–kötött hangok, balkéz elpengetések, triolák.
- A vertikális és horizontális improvizáció.
- Latin, afro–kubán ritmusok.
- A hallgatott anyag lejegyzése, utánjátszása a jazz improvizációs nyelvezetének elsajátítása érdekében.
- Alterált skálák és akkordok.

Ajánlott tananyag

J. Aebersold: The Bass tradition
 Mike Richmond: Modern walking bass technique
 Ed Friedland: Expending walking bass lines
 John Goldsby: Jazz Bass Book
 Ed Friedland: Bass Improvization
 O. Stagnaro – C. Sher: The latin bass book
 Chuck Sher: The improvizor's bass method

Követelmények

Skálák, harmóniak bontása nagyobb tempókban.
 Walking bass–játék ritmikai és melódiai bővítéssel.
 10 számos repertoár
 Paul Chambers: Blue spring – transzkripció
 Mike Richmond: Modern walking bass technique (A–tól E–ig – F–dúr)
 Ed Friedland: Expending walking bass lines
 John Goldsby: Jazz Bass Book (64–70. fejezet)
 Ed Friedland : Bass Improvization (14. track–ig)
 O. Stagnaro – C. Sher: The latin bass book (2–6. gyakorlat)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- C–dúr skála két oktávon keresztül, vagy G–dúr három oktávon keresztül, hármashangzataik és hangköz–skáláik.
- Paul Chambers: Blue spring – transzkripció
- John Goldsby: Jazz Bass Book – Autumn leaves (kíséret, szóló)
- Alterált dom7 blues etűd
- O. Stagnaro – C. Sher: The latin bass book (6. gyakorlat)
- Három különböző stílusú (szving, latin, ballada) darab előadása (téma, kíséret, szóló)

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszerkezelés fejlesztése

- Legato, staccato, tremolo, repetíció, glissando

- Tompítás – dempfelés, kötések (két, három vagy több hanggal), balkéz–pizzicato
- Arpeggio, dupla-, triplafogások, akkordok, üveghangok

Improvizációs készség fejlesztése

- Klasszikus trió játék
- Duó játék – ellenpontozás, ellenmozgások alkalmazása
- A tempó és harmónia egyedüli érzékeltetése (kettősfogások, akkordok, stb.)
- Intro és coda szerkesztése
- Latin ritmus–ostinatók
- Aszimmetrikus metrumok (3/4; 5/4; 7/8; 9/8 stb.)
- Tizenhatodos lüktetés (jazz–rock, funky stb.)
- Gridék tanulmányozása és alkalmazása
- Modális improvizáció
- Szólójáték, parafrázis

Ajánlott tananyag

O. Stagnaro – C. Sher: The latin bass book.
 Mike Richmond: Modern walking bass technique
 Ed Friedland: Expending walking bass lines
 John Goldsby: Jazz Bass Book
 Ed Friedland: Bass Improvization
 J. Aebersold: Bass Tradition
 Chuck Sher: The improvisator's bass method

Követelmények

Trió és duó és szóló játék

15 számos repertoár

O. Stagnaro – C. Sher: The latin bass book (5–10. gyakorlat)
 Mike Richmond: Modern walking bass technique (F gyakorlat – F–dúr)
 Ed Friedland: Expending walking bass lines
 John Goldsby: Jazz Bass Book (71–72. fejezet)
 Ed Friedland: Bass Improvization (39. track–ig)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott sztenderd bemutatása szólóban (intro, téma, szóló, coda)
- O. Stagnaro – C. Sher: The latin bass book – 6.gyakorlat
- John Goldsby: Jazz Bass Book – Perdido, So what vagy All the things you are szóló
- Három különböző stílusú (szving, latin, páratlan) darab előadása (téma, kíséret, szóló)

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozaton

A tanuló

- ismerje a harmóniamenetes kísérés főbb formáit;
- ismerje a gyakoribb blues–sémákat, egyszerűbb blues–harmonizációkat, a II–V–I–es funkciós–improvizációs séma főbb formáit;
- ismerje a jellegzetes basszusmeneteket és basszus alapritmikákat;
- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;
- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus– és ritmikai gyakorlatait;
- rendelkezzen megfelelő repertoárral 5–10 különböző karakterű jazz–sztenderd játéka kotta

- nélkül, különböző kísérési formákkal, egyszerű improvizáció);
- ismerjen néhány dúr és moll bluest (különböző kísérési módok, egyszerű improvizáció);
- képes legyen 2–3 leírt kíséretet és szólót az eredeti hangfelvétellel uniszónóban eljátszani.

„B” tagozaton

Az „A” tagozat követelményein felül a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és a végzett anyag mennyiségének növelése (repertoár) az elvárás. A tanuló legyen alkalmas szakirányú tanulmányok folytatására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartama

Jazz–basszusgitár főtárgy

„A” tagozaton minimum 10 perc;

„B” tagozaton minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Dúr és moll skálák a VI. fekvésig
- Hármashangzatok kis és nagy bontása (VI. fekvés)
- Négyeshangzat bontások
- Modális skálák
- Blues kíséret egyszerű hangnemekben: C, F, Bb, Eb, G
- Két különböző lüktetésű (szving, latin) jazz–sztenderd előadása (téma, kíséret)
- Transzkripció: szabadon választott jazz–sztenderd kíséret

„B” tagozat

- Dúr és moll skálák a VII. fekvésig
- Hármashangzatok kis és nagy bontása (VII. fekvés)
- Négyeshangzat bontások
- Modális skálák
- Blues kíséret (szving, 6/8–os) bármilyen hangnemekben.
- Kísérés a II–V–I funkciós–kadenciális sémára
- Három különböző lüktetésű (szving, latin, ballada stb.) jazz–sztenderd előadása (téma, kíséret, szóló)
- Transzkripció: szabadon választott jazz–sztenderd kíséret és szóló

A vizsga értékelése

- Megfelelés az előírt követelményeknek
- Technikai felkészültség
- Helyes jobb– és balkéz–technika
- Helyes vonókezelés
- Tiszta intonáció
- Helyes ritmus és tempó
- Előadásmód
- A zenei stílus és az előírások megvalósítása
- Zenei memória

- Alkalmazkodóképesség
- Állóképesség

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű és mennyiségű Esz–menzúrás bőgő és tartozékok

Mp3 és CD lejátszó berendezés, valamint akusztikus vagy húr pick–up, basszuserősítő és hangfal

Music minus one–típusú felvételek

ÜTŐ TANSZAK

JAZZ–DOB

A tantárgy oktatásának célja, hogy a jazz mint önálló zenei nyelv eszközeinek, szabályainak megismerésével, hangszerkezelési és technikai eszközeivel, a tanult zenei ismeretek során előforduló különböző játékmódok, mozgásformák megismerésével, improvizációs készségfejlesztéssel a dob természetes kezelését, gyakorlatban való alkalmazását elérje.

A jazz–dob tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene főbb irányzatait;
- az irányzatok technikai, zeneelméleti alapelemeit;
- a különböző technikák jellegzetes játékmódját és variációs lehetőségeit;
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait;
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait;
- hallását;
- zenei memóriáját;
- muzikalitását, kreativitását, ritmusérzékét;
- előadói készségét, személyiségét, kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene iránti nyitottságot;
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát;
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát;
- a rendszeres munka igényét;
- az önálló gondolkodás igényét;
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót

- az igényes munkára;
- a jazz és a kortárs zenei koncertek látogatására;
- az érzelmi nyitottságra, toleranciára.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására;
- a kreativitás megnyilvánulására;

– az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra;
- a továbbképző folytatására;
- a zenei életbe való bekapcsolódásra.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Verőfogás, kéztartás, testtartás
- Ütéstechnika: csuklómozgás (teljes ütés, leütés, felütés, kicsi ütés)
- Csuklómozgással dinamikai és hangsúlyozási gyakorlatok
- Alap kisdob gyakorlatok (egész, fél, negyed, nyolcad, triola és tizenhatod)
- Alap kézrend gyakorlatok: váltott, dupla, single paradiddle
- A jazz tányérjáték mozgása és ritmizálása
- Alap jazz–kíséret: ride– pergő, ride– lábdob függetlenítése (negyedhangokkal)
- Lábtechnika: fektetett és emelt sarok
- Tamokon való mozgások (egyenes és körirányú)

Improvizációs készség fejlesztése

- A kisdobgyakorlatokban található motívumokkal való improvizáció, kettő és négyütemes válaszoltatás
- Memória fejlesztés (kétütemes motívum visszadobolása)
- Jazz–kíséret improvizációja (negyedhangokkal) zenei alapra
- Improvizáció tamokon

Ajánlott tananyag

Dave Vose: The Reading Drummer (vagy hasonló kisdob kotta)

Ted Reed: Syncopation

Gary Chaffee: Rhythm & Meter Patterns

Uó.: Sticking Patterns

Nesztor Iván: Ritmusjáték és jazzdobolás

Követelmények

Biztos, jó megütés, szép hangzás a dobokon.

Széles dinamikai játék.

Hallható különbség a hangsúlyos és hangsúlytalan hangok játékánál.

Szvingesen lüktető tányérjáték.

Egységes dinamikájú és összerendezett ritmizálású jazz–kíséret.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kisdob gyakorlat
- Hangsúlyozási gyakorlat
- Jazz–kíséret gyakorlat

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Ütéstechika: ujjmozgás (francia és német fogás)
- Kisdobgyakorlatok: 3/8, 6/8, 9/8, 12/8-os metrumok
- Tremoló és előke gyakorlatok
Gyakorlatok Ted Reed Syncopation kottája alapján
- Nyolcadosan és trioláisan az alapdallam
- Pergőn hangsúlyozva
- Tamokon a hangsúlyok szétszétva
- Kisdob– nagydob szétszétásban
- Jazz–kíséretben a dallam először pergőn, majd nagydobon
- Rock–kíséretben a lábdob játssza a dallamot (egy és kétütemenként).

Improvizációs készség fejlesztése

- A szinkópa motívumokkal két– és négyütemes válaszolgtás.
- Két– és négyütem visszajátszása (memóriafejlesztés).
- Dobokon a szinkópa ritmusokkal improvizálni.
- Jazz–kíséret improvizáció zenei alapra.
- Rock–kíséret improvizáció zenei alapra.

Ajánlott tananyag

Dave Vose: The Reading Drummer (vagy hasonló kisdob kotta)

Ted Reed: Syncopation

Steve Davis: The Ultimate Play Along For Jazz Drummers

Gary Chaffee: Technique Patterns

Nesztor Iván: Ritmusjáték És Jazzdobolás

Követelmények

Az ujjmozgás automatizálódjon

Magabiztos kottaolvasás elsajátítása

A kíséret egységes dinamikával szólaljon meg, és ritmikailag összerendezett legyen.

A söprűzésnél a két kéz játéka összerendezett legyen.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kisdob gyakorlat
- Szinkópák hangsúlyozva tamokon
- Nyolc ütemes jazz–kíséret
- 2–3 egy ütemes rock kíséret

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Ütéstechika: Moeller–technika négyes, hármas és kettes ütésekkel
- Kisdob gyakorlatok: sextola és harmincketted
- Rudiments gyakorlatok
- Szinkópa gyakorlatok roll technikával.
- Jazz–kíséret: kisdob–nagydob szinkópa–szétszétásban

- Rock–kíséret: tizenhatodos lábdob osztással
- Latin–kíséret: bossa nova
- Söprűzési alapok (körirányú és egyenes vonalú)

Improvizációs készség fejlesztése

- Rudiments gyakorlatokkal improvizálni
- Szinkópás jazz–kíséretet improvizálni zenei alapra
- Tizenhatodos rock–kíséret zenei alapra
- Bossa nova kíséret zenei alapra

Ajánlott tananyag

Dave Vose: The Reading Drummer (vagy hasoló kisdob kotta)

Ted Reed: Syncopation

Joe Morello: Master Studies

Alan Dawson: The Drummer's Complete Vocabulary

Steve Davis: The Ultimate Play Along For Jazz Drummers

Fred Dinkins: It's About Time

Nesztor Iván: Ritmusjáték És Jazzdobolás

Követelmények

A Moeller–technika harmonikus mozgássá alakuljon.

A rudimentseket elnevezésük szerint kell tudni játszani.

A jazz–kíséret egységes dinamikájú és összerendezett ritmizálású legyen.

A rock kíséreteket többféle cinkisérettel kell tudni játszani.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kisdob gyakorlat
- Jazz–kíséret zenei alapra
- Rock kíséret zenei alapra
- Bossa nova kíséret zenei alapra

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Ütéstechnika: a csukló az ujjak és a Moeller–mozgások összeharmonizálása
- Kisdob gyakorlat: rudimental ritual
- Jazz–kíséret a szinkópa ritmusokat a lábcin játssza
- Jazz–kíséret szünetes triolák kisdobon, majd nagydobon
- Rock–kíséret tempó tartási gyakorlatok
- Sorvégi díszítések
- Latin kíséret: szamba alapok
- Szólózás: két– és négyütemes gyakorlatok
- Söprűzés: jobb kéz szinkópa dallam, bal kéz kör illetve egyenes vonalú mozgás

Improvizációs készségfejlesztés

- Jazz–kíséret lábcinnel szinkópa ritmizációt improvizálni
- Jazz–kíséret szünetes triolákkal improvizálni
- Rock–kíséret tempó–tartás zenei alapra
- Rock–kíséret díszítési gyakorlat zenére

– Szambát zenei alapra játszani

Ajánlott tananyag

Joe Morello: Master Studies

Alan Dawson: The Drummer's Complete Vocabulary

Nesztor Iván: Ritmusjáték és Jazzdobolás

Követelmények

A rudimental rituale–t egy tempóban megállás nélkül kell játszani

A lábcin függetlenítés dinamikailag és ritmikailag összerendezett legyen

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy oldal a rudimental rituale–ből

– Egy jazz–kíséret zenei alapra

– Egy rock–kíséret zenei alapra

– Szamba–játék zenei alapra

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

– Push pull technika

– Rudiments szólók

– Jazz–kíséret: a szünet és teljes triolák kisdob– nagydob osztásban

– Jazz–kíséret: transzkripciók játéka

– Rock kíséret: a lineáris játékmód

– Latin kíséret: 6/8 afro–cuban, songo, rumba

Improvizációs készség fejlesztése

– 4, 8 és 12 ütemes szólózás zenei alapra

– Rudiments szólók motívumaival való improvizáció kisdob majd nagydob felszereléseken

– Jazz–kíséret triolás improvizáció zenei alapra

– Rock–kíséret lineáris kíséret motívumok zenei alapra

– Latin–kíséret zenei alapra

Ajánlott tananyag

Charley Wilcoxon: Modern Rudimental Swing Solos

Gary Chaffee: Time Functioning Patterns

Steve Daves: Masters of Time

Kim Plainfield: Advanced Concepts

Steve Houghton: Essential Styles 1–2

Nesztor Iván: Ritmusjáték és Jazzdobolás

Követelmények

Kíséret és szóló transzkripciók készítése szabadon választott zenékről

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy rudiments szóló

– Egy transzkripció játéka zenei alapra

– 2–3 egy vagy kétütemes lineáris kíséret

- Egy választott latin kíséret

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Rudiments szólók
- Jazz–kíséret: transzkripciók játéka
- 3/4– es kíséret és szólózás
- Up tempo gyakorlatok ütővel és seprűvel
- Latin–kíséret: Mozambique, Guaguanco, Mambo
- Szólózás: 4, 8, 12 és 16 ütemes transzkripciók játéka

Improvizáció és készségfejlesztés

- Rudiments szóló motívumaival való improvizáció kisdobon, majd dobfelszerelésen
- Transzkripciók játéka zenei alapra
- Up tempo kíséret zenei alapra
- Latin kíséret zenei alapra
- 4, 8, 12 és 16 ütemes improvizáció zenei alapra

Ajánlott tananyag

Charley Wilcoxon: Modern Rudimental Swing Solos

Steve Davis: Masters of Time

Steve Houghton: Essential Styles 1–2

Steve Davis: The Ultimate Play Along For Jazz Drummers

Colin Bailey: Drum Solos

Nesztor Iván: Ritmusjáték és Jazzdobolás

Követelmények

Kíséret és szóló transzkripciók készítése szabadon választott zenékről

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy rudiments szóló
- Egy transzkripció zenei alapra
- Egy latin kíséret zenei alapra
- 4, 8, 12 és 16 ütemes szóló kottából majd improvizálva zenei alapra

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Ütéstechnika: Moeller–technika négyes, hármas és kettes ütésekkel
- Kisdob gyakorlatok: sextola és harmincketted
- Rudiments gyakorlatok
- Szinkópa gyakorlatok roll technikával.
- Jazz–kíséret: kisdob–nagydob szinkópa–szétosztásban
- Rock–kíséret: tizenhatodos lábdob osztással
- Latin–kíséret: bossa nova

- Söprűzési alapok (körirányú és egyenes vonalú)
Nyolcadok 3, 5 és 7-es elosztása
- váltott kézzel hangsúlyozva;
- kézrendekkel hangsúlyozva;
- kisdob– nagydob elosztása;
- teljes dobfelszerelésen elosztva.

Improvizációs készség fejlesztése

- 3, 5 és 7-es osztásokkal teljes dobfelszerelésen
- improvizálni zenei alapra
- osztásokat variálva improvizálni zenei alapra

Ajánlott tananyag

Gary Chaffee: Sticking Patterns

Követelmény

4, 8, 12 és 16 ütemes nyolcados szólók komponálása
Különböző ütéstechnikák

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kisdob gyakorlat
- Jazz–kíséret zenei alapra
- Rock kíséret zenei alapra
- Bossa nova kíséret zenei alapra
- 5, 12 vagy 16 ütemes nyolcados improvizáció az osztásokkal

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Ütéstechnika: a csukló az ujjak és a Moeller–mozgások összeharmonizálása
- Kisdob gyakorlat: rudimental ritual
- Jazz–kíséret a szinkópa ritmusokat a lábcin játssza
- Jazz–kíséret szünetes triolák kisdobon, majd nagydobon
- Rock–kíséret tempó tartási gyakorlatok
- Sorvégi díszítések
- Latin kíséret: szamba alapok
- Szólózás: két– és négyütemes gyakorlatok
- Söprűzés: jobb kéz szinkópa dallam, bal kéz kör illetve egyenes vonalú mozgás
A triolák 4, 5 és 7-es elosztása
- váltott kézzel hangsúlyozva;
- kézrendekkel hangsúlyozva;
- kisdob– nagydob elosztásba;
- teljes dobfelszerelésen elosztva.

Improvizációs készség fejlesztése

- A 4, 5 és 7-es osztásokkal teljes dobfelszerelésen
- improvizálni zenei alapra
- az osztásokat variálva improvizálni zenei alapra

Ajánlott tananyag
Gary Chaffee: Sticking Patterns

Követelmények

4, 8, 12 és 16 ütemes szólók komponálása
Különbféle kíséret (jazz, latin, szamba, rock)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy oldal a rudimental rituale-ból
- Egy jazz-kíséret zenei alapra
- Egy rock-kíséret zenei alapra
- Szamba-játék zenei alapra
- 5, 12 vagy 16 ütemes triolás improvizáció az osztásokkal

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Push pull technika
- Rudiments szólók
- Jazz-kíséret: a szünet és teljes triolák kisdob–nagydob osztásban
- Jazz-kíséret: transzkripciók játéka
- Rock kíséret: a lineáris játékmód
- Latin kíséret: 6/8 afro-cuban, songo, rumba

Zenei ismeretek fejlesztése

A tizenhatodok 3, 5 és 7-es elosztása

- váltott kézzel hangsúlyozva;
- kézrendekkel hangsúlyozva;
- kisdob–nagydob elosztása;
- teljes dobfelszerelésen elosztva.

Improvizációs készség fejlesztése

A 3, 5 és 7-es osztásokkal teljes dobfelszerelésen

- improvizálni zenei alapra;
- az osztásokat variálva improvizálni zenei alapra.

Ajánlott tananyag

Gary Chaffee: Sticking Patterns

Követelmény

4, 8, 12 és 16 ütemes tizenhatodos szólók komponálása.
Teljes dobfelszerelésen elosztott játék, rudiments szólók

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy rudiments szóló
- Egy transzkripció játéka zenei alapra
- 2–3 egy vagy kétütemes lineáris kíséret
- Egy választott latin kíséret
- 5, 12 vagy 16 ütemes tizenhatodos improvizáció az osztásokkal

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Rudiments szólók
- A rudimental ritual–t memorizálva játszani
- Arrange gyakorlatok: kísérettel és szólózással
- Jazz–kíséret: transzkripciók játéka
- 3/4– es kíséret és szólózás
- Jazz–kíséret 5/4– ben
- Up tempo gyakorlatok ütővel és seprűvel
- Latin–kíséret: Mozambique, Guaguanco, Mambo
- Szólózás 5/4– ben
- Szólózás: 4, 8, 12 és 16 ütemes transzkripciók játéka
- Szabad szóló–szerkesztés

Improvizáció és készségfejlesztés

Arrange gyakorlatok zenei alapra: kísérettel és szólózással

- 5/4–es kíséret zenei alapra
- 5/4–es szólózás zenei alapra

Ajánlott tananyag

Steve Houghton: Essential Styles 1–2

Steve Houghton: The Drumset Soloist

Követelmények

4, 8, 12 és 16 ütemes arrange–gyakorlatok komponálása és játéka

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- kisdobon egy–két oldal a rudimental rituale–ból fejből játszva, majd utána hasonló motívumokkal improvizálni
- jazz–kíséret zenei alapra kottából és erre improvizálni
- latin kíséret zenei alapra kottából és erre improvizálni
- egy szabad dobszólo

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozaton

A tanuló

- ismerje a különböző stílusok legfőbb jellemzőit;
- ismerje a gyakoribb blues–sémákat, a jazzben használt zenei formákat, szerkezeteket;
- ismerje a különböző kíséresi módokat;
- ismerje a különböző arrange dobolás jellegzetességeit;
- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus– és ritmikai gyakorlatait;
- rendelkezzen megfelelő repertoárral 5–10 különböző karakterű jazz standard játéka kotta nélkül, különböző kíséresi formákkal, egyszerű improvizáció;
- ismerjen néhány dúr és moll bluest;
- képes legyen 2–3 leírt kíséretet és szólót az eredeti hangfelvétellel uniszónó eljátszani;

„B” tagozaton

Az „A” tagozat követelményein felül a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és a végzett anyag mennyiségének növelése (repertoár) az elvárás. Adott esetben a tanuló legyen alkalmas szakirányú tanulmányok folytatására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Jazz–dob főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Kisdobon egy rudiments gyakorlat (Pl. C. Wilcoxin: Rudimental Swing Solos)
- Egy–egy szving és latin (samba, bossa nova) kíséret zenei alapra (Pl. Steve Houghton: Essential Styles, John Riley: The Art of bop drumming).
- 4, 8, 12 és 16 ütemes szólók kottából majd improvizálva zenei alapra (Pl. S. Houghton: The Drumset Soloist, Terry O'Mahoney: Motivic Drumset Soloing).

„B” tagozat

- Kisdobon 1–2 oldal a Rudimental Ritual–ból (folyamatosan játszva) majd az adott motívumokkal improvizálni. (Alan Dawson: The Drummer's complete Vocabulary)
- Szving és latin stílusban leírt majd szabad kíséret zenei alapra (Pl. S. Davis: Masters of Time).
- Különböző stílusú leírt és szabad szólók zenei alapra (Pl. Colin Bailey: Drum Solos, S. Houghton: The Drumset Soloist).
- Egy szabad dobszó (különböző stílusok, tempók, és metrum modulációk).

A vizsga értékelése

- Megfelelés az előírt követelményeknek
- Technikai felkészültség
- Hangszerhasználat
- Helyes ritmus és tempó
- Előadásmód
- A zenei stílus és az előírások megvalósítása
- Zenei memória
- Alkalmazkodóképesség
- Állóképesség

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Legalább egy dob felszerelés (pergő, lábdob, oldal tam, két felső tam, lábcin, kísérő tányérok)

Rendszeresen hangolt zongora vagy elektromos zongora

Legalább egy darab állítható kottaállvány

Hangolókulcs

Metronóm

Hangrögzítésre és CD lejátszásra alkalmas audió eszköz.

ZENEISMERET TANSZAK

JAZZ–SZOLFÉZS

A jazz–szolfézs egyik fontos feladata megértetni a tanulókkal, hogy a tantárgy, a jazz alapvetően improvizatív műfaj. Az improvizáció többek között egy adott zenei témára, hangulatra való rögtönzés. Leginkább a beszédhez hasonlíthatjuk; mielőtt kimondunk egy mondatot előtte átgondoljuk. Így van ez a zenében is, illetve ez a cél az improvizációban is. Zenei gondolataink nem szavakban fogalmazódnak meg, hanem hangokban, ritmusokban, harmóniakban. A cél, hogy a magunkban hallott zenei gondolatokat felismerjük, hangszerünkön megformáljuk, előadjuk.

A jazz–szolfézs tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene főbb irányzatait;
- az irányzatok technikai, zeneelméleti alapelemeit;
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait;
- a jazz és a klasszikus zene közötti formai, harmóniai, dallami és ritmikai különbségeket;
- a jazz ritmikai és dallam–frazírozási világát.

Fejlessze a tanuló

- hallását;
- zenei memóriáját;
- muzikalitását, kreativitását, ritmusérzékét;
- előadói készségét, személyiségét, kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene iránti nyitottságot;
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát;
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát;
- a rendszeres munka igényét;
- az önálló gondolkodás igényét.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Afrikai népdalok, afro–amerikai darabok (munkadalok, balladák, spirituálék, folklór–bluesok).
- Egyszerű 4, 8, 12 ütemes, hangnemi kitérés nélküli témák. Periódusgyakorlatok.
- Szemelvények a hangszerkíséretes afrikai és afro–amerikai népdalirodalomból.
- Dominánsseptim az I., IV. és V. fokon.
- Egyszerűbb népdalok, blues témák éneklése zongorakísérettel.
- Visszhangjáték 2, 4 ütemes ritmusokkal és dallamokkal.
- Felhívás–válasz gyakorlatok 2, 4 ütemes pentaton motívumokkal és ritmusokkal.
- Egy adott motívum vagy témafej improvizatív folytatása, kiegészítése.
- Megadott fél periódus rögtönzése.

Formaérvék fejlesztése

- Arányok, szimmetriák megfigyelése a népzenei anyagban, hallás után. 8, 12, 16 ütemes témák.
- Bluesforma, formai és funkciós struktúra, 12 ütemes blues–periódus.

Ritmusérvék fejlesztése

- Az énekelt és meghallgatott zenei anyagból adódó ritmikai problémák.
- Egyszerű aszimmetrikus ritmusok és metrumok bevezetése.
- A triola gyakorlása két lüktetés ellenében.
- Egy adott ritmus szvinges hangsúlyozása és frazírozása.
- Egy adott ritmus alternatíváinak rögtönzése.

Hallás fejlesztése

- Az S D T zárlat; a három funkció előfordulási helyei a bluesban.
- 12 ütemes blues témák és a hozzá tartozó basszusmenetek szétválasztása külön–külön és együtt, szolmizálva.
- Pentaton skálák és azok moduszai ritmusokhoz kötve, frazírozva, külön kiemelve a lá– és dó–pentaton sorokat.
- Blues–hangok, mint a díszítés elemei.

Zenei olvasás fejlesztése

- Megegyezik a klasszikus szolfézs anyagával.

Zenei írás fejlesztése

- A zenei anyagnak megfelelő, egyszerű, egyszólamú motívumok (blues–témák, afro–amerikai dalok stb.) lejegyzése hallás után.

Ajánlott tananyag

Gonda János: A rögtönzés világa

Mark Levin: Jazz Theory

Követelmények

2–3 afrikai vagy afro–amerikai népdal éneklése.

2–3 egyszerű – inkább folklór, mint jazz jellegű – bluestéma éneklése.

Dallam– és ritmusírás a megfelelő zenei anyag szintjén.

Lapról éneklés frazírozással.

A tanult periódusok biztos felismerése.

Rögtönzésgyakorlatok; felhívás–válasz, dallamkiegészítés, –folytatás. A lá– és dó–pentatónia biztos ismerete, éneklése, írása; a két moduson alapuló rögtönzésgyakorlatok.

Zenei szakkifejezések, az ismeretanyaghoz kapcsolódva.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egyszerű 8, 12 ütemes dallam lejegyzése hallás után.
- Egyszerű 8 ütemes ritmus lejegyzése.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Sztenderdek elsajátítása; előbb egyszerűbb, nem modulatorikus darabok, majd bonyolultabb

- szerkezetű jazz–sztenderdek. Egyszerű aszimmetrikus ritmusok bevezetése.
- Ismerkedés a jazz irodalmával: a tanítás anyagául részben felhasználhatók közismert témák.
- A dúr skála fokaira épülő diatonikus négyeshangzatok; maj7, m7, dom7, m7b5.

Formaérvék fejlesztése

- Arányok, szimmetriák megfigyelése a népzenei anyagban, hallás után.
- 8, 12, 16 ütemes periódusok elemzése kottából is.
- Ismertebb sztenderdek formai elemzése hallás után.

Ritmusérvék fejlesztése

- Az énekelt és meghallgatott zenei anyagból adódó ritmikai problémák.
- Egyszerű aszimmetrikus ritmusok és metrumok gyakorlása, 3/4, 6/8; ezeknek megfelelő periódusgyakorlatok.
- A szving és szvinges frazírozás; hangsúlygyakorlatok, frazírozási gyakorlatok, a beates lüktetés és az off beat-es hangsúlyozás kapcsolata. Egy adott ritmus szvinges hangsúlyozása és frazírozása.

Hallás fejlesztése

- A tonális és funkciós érvék fejlesztése. S – D – T zárlat és D – S – T zárlat; kadenciális gyakorlatok.
- Valamennyi hangköz szolmizált és betűneves éneklése föl– és lefelé. Dúrban a skála fokaira épülő hármasok alaphelyzetben, valamint a dominánsseptim. Mindennek éneklése szolmizálva és betűnevekkel, meghallgatása zongoráról.
- Kétszólamú éneklés; basszusmenet és téma. Felhívás–válasz gyakorlatok, Dallamfolytatásos és kiegészítéses improvizációs gyakorlatok. Visszhangjáték ritmusokkal, dallamokkal az osztály képességei szerint.
- Megadott fél vagy egész periódushoz fél vagy egész periódus rögtönzése.

Zenei olvasás fejlesztése

A zenei anyagnak megfelelően.

Zenei írás fejlesztése

- Egyszerű blues hangos blues–témák vagy motívumok lejegyzése hallás után.
- Egyszerű kétszólamú írás: basszusmenet és egyszólamú téma.
- Könnyű kétszólamú téma leírása hallás után.

Ajánlott tananyag

Gonda János: A rögtönzés világa

Mark Levin: Jazz Theory

Követelmények

2–3 blues–téma éneklése

3–4 egyszerű jazz–sztenderd éneklése

Dallam– és ritmusírás a megfelelő zenei anyag szintjén.

Lapról éneklés (rövidebb dalok, blues–témák stb.) frazírozással.

A sztenderd– és a blues–periódusok biztos felismerése.

Zenei anyag lejegyzése felvételtől.

Diktálás minden órán.

Ismeretlen dallam néma áttekintése után, emlékezetből való újraéneklése. Vázlatos lejegyzés egyszeri hallás után, pontos lejegyzés négy–ötzöri hallás után, frazírozási jelekkel ellátva.

Egyszerűbb ritmus leírása részekre tagoltan, többszöri hallás után,
Zenei szakkifejezések, az ismeretanyaghoz kapcsolódóan.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egyszerű 8, 12 ütemes dallam lejegyzése hallás után.
- Egyszerű 12 ütemes ritmus lejegyzése.
- Hármás, négyeshangzatok hallás utáni felismerése
- Modális skálák hallás utáni felismerése

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene főbb irányzatait;
- a jazz és a klasszikus zene közötti formai, harmóniai, dallami és ritmikai különbségeket;
- a jazz ritmikai és dallam frazírozási világát;
- a modális skálákat;
- a pentaton skálákat és modulusaikat;
- jazzben használt periódusokat és formai szerkezeteket;
- a dúr skála fokaira épülő hármás– és négyeshangzatokat.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Rendszeresen hangolt zongora vagy elektromos zongora

Metronóm

CD lejátszó, esetleg egy lemezjátszó készülék, és egy ötvonalas tábla

A közös elemzésekhez, horizontáláshoz és transzkripcióhoz a jazzirodalom tanításánál használt lemez-, kazettatár és CD-tár.

JAZZ-IRODALOM

A tantárgy általános céljai, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a jazz eredetét;
- fejlődéstörténetét;
- főbb stílusait;
- meghatározó előadóit, együtteseit;
- a jazzben használatos fontosabb zenei szakkifejezéseket.

A képzés végén legyen képes

- egy jazz kompozíció formai és szerkezeti elemzésére;
- egy hangfelvétel stílusbeli meghatározására.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek átadása

Az afrikai népzeneről a swing-korszakig

- Néhány afrikai néger folklór-felvétel bemutatása.
- Afro-amerikai kultúra, afro-amerikai zene. Munkadalok, balladák, vallásos zenei formák, folklór-bluesok. Ragtime.

- A blues kialakulása, country blues.
- Archaikus jazz, New Orleans története. Indulózene – fúvóegyüttesek.
- A blues további fejlődése, hatása a jazz későbbi stílusaira – rhythm & blues, soul, funk, rap.
- Joe King Olivér, Jelly Roll Morton és Louis Armstrong. (Armstrong pályája 1928–ig.)
- Chicagói jazz – dixieland.
- Átmenet a swing-korszakba, a fúvóskórusok megjelenése.
- Korai néger big band jazz – Fletcher Henderson.
- A harmincas évek néger big bandjei.
- Fehér swingzene – Bix Beiderbecke, Tommy Dorsey, Benny Goodman.
- Duke Ellington munkássága.
- Kansas City Jazz – Count Basie, Lester Young.
- A korszak kiemelkedő szólistái és kiségyütteseik – Art Tatum, Lionel Hampton, Coleman Hawkins, Billie Holiday, Benny Goodman (kiségyütteseik), Lester Young (modern törekvések).
- Progresszív jazz; új irányzatok a nagyzenekari jazzben – Stan Kenton.

Ajánlott tananyag

Pernye András: A jazz
 LeRoi Jones: A blues népe
 Paul Oliver: A blues története
 Duke Ellington: Mindenem a muzsika
 Róbert Goffin: Armstrong
 Michael Jacobs: Fejezetek a jazz történetéből
 Kerekes György: Jazzportrék
 Carl Wodiek: Charlie Parker
 Lewis Porter: John Coltrane
 Miles. Önéletrajz
 Guinness. Jazz–zenészek lexilona
 Gonda János: Mi a jazz?
 Simon Géza Gábor: Magyar jazzlemezek
 Turi Gábor: Azt mondom: jazz

Követelmények

A tanévben bemutatott zenei illusztrációk stílusának, a legmeghatározóbb felvételek előadójának felismerése, ezek elemzése, a fontosabb stílusjegyek kiemelése.

A tanult stílusok korszakok – archaikus jazz, New Orleans-i jazz, chicagói jazz, korai swing stílus, big band jazz a swing-korszakban, kiségyüttesek a swing-korszakban, irányzatok és ismerete. A híres együttesekkel és szólistákkal kapcsolatos néhány igen fontos adat ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Az év anyagából összefoglaló kérdések, hangzó zene alapján felismerése a tanultaknak. A vizsga írásbeli, vagy szóbeli formában történhet

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek átadása

A jazz modern korszaka. A bebop-tól napjainkig

- A bebop stílus – Charlie Parker, Dizzy Gillespie, Thelonious Monk
- Cool jazz – Lennie Tristano, Lee Konitz, Miles Davis 1949–50, Gerry Mulligan

- West coast jazz
- Klasszicista jazz
- Dave Brubeck
- Modern Jazz Quartet
- Hard bop – Art Blakey, Horace Silver
- Miles Davis 1955–69
- John Coltrane 1965–ig
- Charlie Mingus
- Avantgárd jazz, free jazz: Ornette Coleman, Cecil Taylor, John Coltrane (1965–67), Art Ensemble of – Chicago,
- Elektronikus jazz, jazz–rock fusion: Miles Davis, Weather Report, Herbie Hancock, Chick Corea, Pat – Metheny
- Klasszicista törekvések: Keith Jarrett, Chick Corea, Brad Mehldau
- Európai jazz: Django Reinhard, Stephan Grapelli, Jan Garbarek, John Surman, Zbigniew Namysłowski, Jiri Stivin stb.
- Magyar jazz

Ajánlott tananyag

Pernye András: A jazz

LeRoi Jones: A blues népe

Paul Oliver: A blues története

Duke Ellington: Mindenem a muzsika

Róbert Goffin: Armstrong

Michael Jacobs: Fejezetek a jazz történetéből

Kerekes György: Jazzportrék

Carl Wodieck: Charlie Parker

Lewis Porter: John Coltrane

Miles. Önéletrajz

Guinness. Jazz–zenészek lexilona

Gonda János: Mi a jazz?

Simon Géza Gábor: Magyar jazzlemezek

Turi Gábor: Azt mondom: jazz

The Smithsonian Collection of Classic Jazz (külön melléklettel, a lemezeken szereplő felvételek elemzésével – Smithsonian Institution, Washington D. C.)

Gonda János: A populáris zene antológiája (3 hangkazetta 150 felvételrészlettel – tanári segédkönyv a felvételek forrásanyagával és elemzésével)

Gonda János: Dzsesszencia

A jazz története (12 részes amerikai sorozat)

Követelmények

A tanévben bemutatott zenei illusztrációk stílusának, a legmeghatározóbb felvételek előadójának felismerése, ezek elemzése, a fontosabb stílusjegyek kiemelése.

A tanult stílusorszakok – modern jazz kezdete: bebop, cool, klasszicista jazz, jazz–rock – irányzatok ismerete. A híres együttesekkel és szólistákkal kapcsolatos néhány igen fontos adat ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Az év anyagából összefoglaló kérdések, hangzó zene alapján felismerése a tanultaknak. A vizsga írásbeli, vagy szóbeli formában történhet

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló

- ismerje a tanult stíluskorszakokat, irányzatokat;
- ismerje a tanult zenei formákat;
- ismerje a jelentős együtteseket és szólólistákat és a velük kapcsolatos fontosabb adatokat.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Egy jó minőségű magnetofon és szükség szerint egy hagyományos lemezjátszó és CD berendezés – sztereó lehallgatási lehetőséggel

Videó-, és DVD lejátszó.

JAZZ–ELMÉLET

A jazz–elmélet a jazz oktatás harmadik évfolyamától belépő elméleti tantárgy, amely az első két évfolyamban oktatott jazz–szolfézs elvégzését feltételezi, illetve elvárja. A tantárgy céljai és feladatai hasonlóak a jazz–szolfézs tantárgyéval.

A jazz–elmélet tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a jazz sajátos dallami, harmóniai, ritmikai és formai jelenségeit;
- a jazz kapcsolatát más zenei műfajokkal;
- a rögtönzés belső rendezőelveit;
- a moduláló jazz–sztenderdeket;
- a blues–akkordsorokat, kadenciális akkordsorokat;
- a jazz akkordok fordításait.

Fejlessze a tanuló

- hallását;
- zenei memóriáját;
- muzikalitását, kreativitását, ritmusérzékét;
- előadói készségét, személyiségét, kapcsolatteremtő képességét.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Vertikális és lineáris koncepció a jazzben.
- Pentatónia az afro–amerikai folklórban, a klasszikus jazzben. és a mai stílusokban.
- Diatonikus hangrendszerek; dúr, összhangzatos és melodikus moll.
- A pentatónia és diatónia közti áthidalások; a jazz intonációs sajátosságai: blues–hang, dirty tones stb.
- A diatonikus hangrendszer moduszai – modális skálák, ezek szerepe a jazzben.
- Tonalitás és funkció; fő– és mellékfunkciók a klasszikus zenében és a jazzben.
- A blues mint funkciós váz; bluesforma, blues–periódus.
- Dúr és moll hangsorok 3# és 3b előjegyzésig.
- II–V–I

Akkordtan fejlesztése

- A diatonikus skálák fokaira épülő akkordok – a diatonikus akkordkészlet bevezetése.
- A jazz alap akkordállománya: a jazzben gyakran használatos négyeshangzatok.
- A jazz akkordjelzés-rendje, az akkordjelzések különböző formái, típusai. Szeptim-akkordok jelzés-lehetőségei.

A rögtönzés belső rendezőelvei

- Naturális előadásmód a népzeneben: improvizatív jelleg, ösztönös variálás és rögtönzés a folklórban.
- Az improvizáció fejlődéstörténete; a variatív és improvizatív formák a klasszikus zenében, rögtönzés az afro-amerikai folklórban és a jazz különböző korszakaiban.
- Kadenciális, diatonikus, patternek.
- A jazzimprovizáció másfajta – nem harmóniai – kötöttségei: periódus, motivikus organizáció, tonális centrum, tematikus kapcsolódások, tempó, metrum stb.

Jazz-standardek tonális-funkciós elemzése, a horizontáció bevezetése

- A tonális-funkciós elemzés szükségszerűsége.
- A modulatorikus sztenderdek hangnemváltásai.
- A harmóniak összevonásának technikája – tonális tömbök.
- Egyes akkordok megfelelő skáláinak kikeresése, az improvizációs skálák alkalmazása a gyakorlatban.
- Horizontáció a gyakorlatban: a felvételek közös elemzése, a sztenderdek harmóniameneteinek törvényszerűségei.

A formaérzék fejlesztése

- Blues- és sztenderdformák, ezek elemzése

Ritmusérzék fejlesztése

- Ritmusdiktálás (pl. egy dallam vagy téma ritmusa).

Hallás fejlesztése

- A diatonikus skálák fokaira épülő hármások éneklése, felismerése, leírása.
- Skálák éneklése írása többszöri hallás után.

Zenei olvasás fejlesztése

- Könnyebb szving-gyakorlatok lapról olvasva.
- Háromszólamú akkordsorok olvasása hangzókkal.

Zenei írás fejlesztése

- Egyszerű témák írása.
- Kiegészítő gyakorlatok írásban, az osztály képzettségétől függően.

Ajánlott tananyag

Gonda János: A rögtönzés világa II – A jazz-improvizáció elmélete és gyakorlata

Mark Levine: Jazz Theory

Lendvai Ernő: Bartók és Kodály harmóniavilága

John Mehegan: Jazz Improvisation I–IV.

Jerry Coker: Improvising Jazz

Jerry Coker: The Jazz Idiom

Követelmények

A tanév során bevezetett jazzelméleti alapfogalmak ismerete; e fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.

A különböző hangrendszerek, skálák, modusok ismerete. Valamennyi tanult harmónia ismerete, írásban való szerkesztése.

Improvizációs játékelvek, a belső kötöttségek ismerete.

Horizontációs készség: egyszerűbb sztenderd jellemző harmóniai részleteinek (II–V–I) horizontálása.

Egyszerűbb ritmikai gyakorlatok, jazz–sztenderdek.

Dallam– és ritmusírás a megfelelő zenei anyag szintjén.

Egy–két jazzdarab meghallgatása és formai elemzése.

Zenei szakkifejezések az ismeretanyaghoz kapcsolódóan.

A jazzelmélet–órán tanult anyag feldolgozása a gyakorlatban.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Ismeretlen téma vagy dallam lejegyzése, a hangnem, ütemszám és szerkezet megállapítása után.
- Lapról éneklés, az adott zenei anyag alapján.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Az akkordjelzéses rendszerek újabb fajtái. A jazz–szextakkordok jelzés–lehetőségei.
- A szerkezetileg állandó összetett jazzakkordok (dúr és moll 69, 76, b10) bevezetése.
- A törzsakkordok és az összetett jazzakkordok funkciós jellege.
- Improvizációs rendezőelvek a modern jazzben; harmóniasoron és funkciós vázon alapuló rögtönzéstechika.
- Alterált és kromatikus patternek.
- A jazz–improvizáció másfajta – nem harmóniai – kötöttségei: periódus, motivikus organizáció, tonális centrum, tematikus kapcsolódások, tempó, metrum stb.
- A modulatorikus sztenderdek hangnemváltásai.
- Egyes akkordok megfelelő skáláinak kikeresése, az improvizációs skálák alkalmazása a gyakorlatban.
- Horizontáció a gyakorlatban: a felvételek közös elemzése, a sztenderdek harmóniameneteinek törvényszerűségei.
- Dúr és moll hangsorok 7# és 7b előjegyzésig.
- Moll II–V–I, harmóniai patternek (turnback).

A formaérvék fejlesztése

- Formai elemzések; szimmetrikus és aszimmetrikus formák. Jellegzetes formák részletes elemzése.
- Speciális blues– és sztenderdformák.

Ritmusérvék fejlesztése

- Többszólamú ritmusok játszása, függetlenítési gyakorlatok.
- Frazírozási gyakorlatok.
- Ritmusdiktálás (pl. egy dallam vagy téma ritmusa).

Hallás fejlesztése

- Egyszerűbb jazzakkordok éneklése, leírása.
- A diatonikus skálák fokaira épülő hármások és négyesek, ezek éneklése, leírása.
- Könnyebb funkciós elemzések az egyszerűbb sztenderdekben hallás után.
- Skálák éneklése és írása többszöri hallás után.

Zenei olvasás fejlesztése

- Könnyebb szving-gyakorlatok lapról olvasva.
- Háromszólamú akkordsorok olvasása hangzókkal.

Zenei írás fejlesztése

- Egyszerű témák írása.
- Kiegészítő gyakorlatok írásban, az osztály képzettségétől függően.

Ajánlott tananyag

Gonda János: A rögtönzés világa II – A jazz-improvizáció elmélete és gyakorlata

Mark Levine: Jazz Theory

Lendvai Ernő: Bartók és Kodály harmóniavilága

John Mehegan: Jazz Improvisation I–IV.

Jerry Coker: Improvising Jazz

Jerry Coker: The Jazz Idiom

Követelmények

A tanév során bevezetett jazzelméleti alapfogalmak ismerete; e fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.

A különböző hangrendszerek, skálák, moduszok alapos tudása a gyakorlatban is (felismerés hallás után a tanuló fő hangszerén, és írásban való szerkesztés).

Valamennyi tanult harmónia (hármások, négyesek, jazz-szextakkordok, összetett jazzakkordok) felismerése és írásban való szerkesztése.

Improvizációs játékelvek, a belső kötöttségek ismerete. Horizontációs készség: egy – a vizsgán vagy összefoglalón kijelölt – egyszerűbb sztenderd horizontálása.

Egyszerűbb ritmikai gyakorlatok.

Az eddigieknél bonyolultabb formájú és kidolgozású jazzdarabok, jazz-sztenderdek.

12 ütemes dúr blues-téma éneklése.

3–4 jazz-darab meghallgatása és formai elemzése.

Lapról éneklés, az adott zenei anyag alapján.

Zenei szakkifejezések, az ismeretanyaghoz kapcsolódóan.

A jazzelmélet-órán tanult anyag feldolgozása a gyakorlatban.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Ismeretlen dallam lejegyzése, a hangnem, ütemszám és szerkezet megállapítása után.
- Jazz-sztenderd elemzése formai és harmóniai szempontból.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Nem állandó szerkezetű összetett jazzakkordok
- Törzsakkordok és harmonikus felépítmény
- Az akkordok színező hangjai: diatonikus akkordok diatonikus, színező hangjai

- Az akkordok felrakási lehetőségei: szűk fekvés
- A legfontosabb négyeshangzatok, jazz–szextakkordok és összetett akkordok megfordításai
- Az akkordkötési elvek érvényesülése a jazz gyakorlatában
- A tercépítkezésű harmóniák teljes állományának áttekintése
- Egyszerűbb harmonizációjú sztenderdek horizontálása
- A jazz–melodika kialakulása
- A különböző jazz–stílusok dallamvilága
- A különböző korszakok improvizációs stílusainak elemzése dallami szempontból
- Formai lehetőségek a különböző jazz–stílusokban
- Klasszikus jazz–témák, jazz–sztenderdek
- Egyszerűbb előadási formaszémák elemzése
- A beat, a jazz alaplüktetés–értéke
- A pulzálás szerepe a jazzritmikában
- A beat kettes és hármas osztása, hangsúlyozási technika, szinkópák
- A beat és off beat viszonya a jazzritmikában: a ritmusélmény meghatározó szerepe
- Off beat és szinkópa, off beat és frazírozás
- A jazzfrazírozás főbb sajátosságai
- Az európai lejegyzési rendszer és a jazz ritmikája közötti ellentétek
- Hullámzás és lebegés a pulzálásban: a drive és a relax fogalma a jazz–előadásban.
- Alaplüktetés és double time.
- Páros és páratlan ütemnemek
- A jazz jellegzetes tempói

A formaérzék fejlesztése

- Egyszerűbb formák elemzése.

A ritmusérzék fejlesztése

- Egy külön kiemelt hangszer ritmusának leírása.
- Memóriafejlesztő ritmusképletek, visszhangjáték.

Hallás fejlesztése

- A tercépítkezésű négyeshangzatok éneklése, írása
- Skálák éneklése és írása hallás után
- Akkordfordítások meghallgatása

Olvasás fejlesztése

- Egyszerűbb szving–gyakorlatok lapról olvasása
- Négyszólamú akkordsorok olvasása hangzókkal

Zenei írás fejlesztése

- A tanult harmóniák és skálák írása
- Egyszerűbb sztenderd–témák lejegyzése

Kollektív improvizáció fejlesztése

- Improvizációs gyakorlatok egy adott négyütemes harmóniasorra énekelve.
- Felelgetős ritmus–improvizáció.

Ajánlott tananyag

Gonda János: A rögtönzés világa II – A jazz–improvizáció elmélete és gyakorlata

Mark Levine: Jazz Theory

Lendvai Ernő: Bartók és Kodály harmóniavilága
John Mehegan: Jazz Improvisation I–IV.
Jerry Coker: Improvising Jazz
Jerry Coker: The Jazz Idiom

Követelmények

A III. évfolyam tananyagában szereplő jazzelméleti alapfogalmak alapos ismerete. A fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.
A tanult jazzakkordok ismerete, írásban való szerkesztése.
A jazzritmika alapvető jelenségeinek ismerete.
Egyszerűbb harmonizációjú sztenderd horizontálása.
Differenciáltabb ritmikai gyakorlatok.
Egyszerűbb jazz–sztenderdek felvételről.
A jazz akkordfordítási technikájának alapjai.
A tercépítkezésű négyeshangzat–készlet, ezek fordításai.
A jazz négyeshangzat–állománya, fordítás–technikája.
A tanuló biztosan ismerje fel az egyszerű, tipikus periódusokat és formai szerkezeteket.
Le tudja írni öt–hat ismétlés után jazzes dallammotívumokat.
Ismerje fel a jazz alap–akkordállományát, a hármas– és négyeshangzat–készletet, az összes tanult skálát.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Ismeretlen dallam lejegyzése, a hangnem, ütemmutató és szerkezet megállapítása után.
- Mintegy 3–4 sztenderd téma. Dallam és ritmus leírása, lapról olvasása a zenei anyagnak megfelelően.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- A nóna, undecima és tredecima akkordok rendszerezése a diatonikus hangrendszerben
- Törzsakkordok és harmonikus felépítmény.
- Az akkordok színező hangjai: diatonikus akkordok alterált színező hangjai; alterált akkordok színező hangjai.
- Az akkordok felrakási lehetőségei: tág fekvés.
- Bizonyos akkordhangok kihagyása, mások duplázása (eltérő regiszterben), idegen hangok beépülése az akkordba: a jazz akkordfordítási technikája.
- Az akkordkötési elvek érvényesülése a jazz gyakorlatában.
- A hagyományos blokkakkord–szerkesztés elvei.
- A nem tercépítkezésű harmóniak és szerkezeti lehetőségek bevezetése: kvart– és szekundmodellek, szerkezetileg összetett hangzatok.
- Az improvizációs skálaállomány kiterjesztése: distancia–skálák, speciális skálamodellek (1–2, 2–1).
- Moll II–V–I. A különböző moll jellegű improvizációs skálák alkalmazása a gyakorlatban.
- Modern kompozíciók formai elemzése.
- Egyszerűbb arrangement–ok elemzése.
- Aszimmetrikus hangsúlyok, átkötött hangok, szinkópák.
- Poliritmika: bonyolultabb ritmusképletek és újabb lüktetésérték (8/8) bevezetése.
- Bonyolultabb metrumok, aszimmetrikus struktúrák, polimetria a jazzben.
- A transzkripció jelentősége.

- Az elemzés főbb szempontjai: ritmus, melódia, harmóniai készlet, tonalitás, modulatorikus folyamatok, improvizációs skálarendszer, frazírozás, a ritmus–szekcióval való összhang stb.
- Új skálák és skálamodellek mind a 12 hangról.
- A jazz alapvető akkordállománya, fordítás–technikája.

A formaérzék fejlesztése

- Speciális formák elemzése és formai vázak szerkesztése

A ritmusérzék fejlesztése

- Többszólamú, szólamonként eltérő ritmusú motívumok ritmusának leírása
- Memóriafejlesztő ritmusképletek, visszhangjáték

Hallás fejlesztése

- A teljes négyeshangzat–készlet éneklése, írása
- A leggyakoribb alterált akkordok meghallgatása
- Skálák éneklése és írása hallás után
- Akkordfordítások meghallgatása
- Distancia–skálák és speciális skálamodellek meghallása
- Moll blues–akkordsorok éneklése négy szólamban

Zenei olvasás fejlesztése

- Nehezebb szving–gyakorlatok lapról olvasása
- Négyzólamú akkordsorok olvasása hangzókkal

Zenei írás fejlesztése

- A tanult harmóniak és skálák írása
- Sztenderd–témák lejegyzése, funkciójelző basszussal.

Kollektív improvizáció fejlesztése

- Improvizációs gyakorlatok egy adott harmóniasorra énekelve.
- Egyszerű ritmus–improvizációs gyakorlatok (adott ritmus motívum továbbfejlesztése, folytatása, felhívás–válasz).

Ajánlott tananyag

Gonda János: A rögtönzés világa II – A jazz–improvizáció elmélete és gyakorlata

Mark Levine: Jazz Theory

Lendvai Ernő: Bartók és Kodály harmóniavilága

John Mehegan: Jazz Improvisation I–IV.

Jerry Coker: Improvising Jazz

Jerry Coker: The Jazz Idiom

Követelmények

A III. és IV. évfolyam tananyagában szereplő jazzelméleti alapfogalmak alapos ismerete, a fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.

A jazz teljes akkordállományának ismerete, írásban való szerkesztése.

Az alap–akkordállomány hallás utáni felismerése.

A fontosabb alterációs lehetőségek ismerete.

A jazzritmika alapvető jelenségeinek ismerete.

Bonyolultabb jazz–sztenderdek felvételről; a teljes négyeshangzat–készlet.

Jazz–szextakkordok, összetett akkordok, ezek fordításai.

A jazz gyakorlatában sűrűn előforduló alterációk és alterált hangzatok.

Új skálák és skálamodellek.

Mintegy 5–6 sztenderd-téma, funkciói, funkciójelző hangjai.

A tanuló tudjon leírni nyolc-tíz hallás után legalább 8 ütemes, egyszerű dallam- és ritmusmotívumokat.

Ismerje fel a jazz alap-akkordállományát, a hármas- és négyeshangzat-készletet, az összes tanult skálát.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Ismeretlen dallam lejegyzése, a hangnem, ütemszám és szerkezet megállapítása után.
- Egy modern jazzkompozíció önálló elemzése, horizontálása.
- Egy-két, a vizsgára készített transzkripció önálló elemzése
- Dallam és ritmus lapról olvasása a zenei anyagnak megfelelően.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

1. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Vertikális és lineáris koncepció a jazzben.
- Pentatónia az afro-amerikai folklórban, a klasszikus jazzben és a mai stílusokban.
- Diatonikus hangrendszerek; dúr, összhangzatos és melodikus moll.
- A pentatónia és diatónia közti áthidalások; a jazz intonációs sajátosságai: blues-hang, dirty tones stb.
- A diatonikus hangrendszer moduszai – modális skálák, ezek szerepe a jazzben.
- Tonalitás és funkció; fő- és mellékfunkciók a klasszikus zenében és a jazzben.
- A blues mint funkciós váz; bluesforma, blues-periódus.
- A diatonikus skálák fokaira épülő akkordok – a diatonikus akkordkészlet bevezetése.
- A jazz alap akkordállománya: a jazzben gyakran használatos négyeshangzatok.
- A jazz akkordjelzés rendje, az akkordjelzések különböző formái, típusai.
- A szeptimakkordok jelzés-lehetőségei.
- Naturális előadásmód a népzeneben: improvizatív jelleg, ösztönös variálás és rögtönzés a folklórban.
- Az improvizáció fejlődéstörténete; a variatív és improvizatív formák a klasszikus zenében, rögtönzés – az afro-amerikai folklórban és a jazz különböző korszakaiban.
- Kadenciális, diatonikus patternek.
- A tonális-funkciós elemzés szükségszerűsége.
- A harmóniák összevonásának technikája – tonális tömbök.
- Horizontáció a gyakorlatban: a felvételek közös elemzése, a sztenderdek harmóniameneteinek törvényszerűségei., Dúr és moll hangsorok 7# és 7b előjegyzésig.

A formaérvék fejlesztése

- Blues- és sztenderdformák, ezek elemzése

Ritmusérvék fejlesztése

- Adott dallamhoz ritmusrögtönzés. Ritmusdiktálás (pl. egy dallam vagy téma ritmusa).

Hallás fejlesztése

- A diatonikus skálák fokaira épülő hármasok és ezek éneklése, játszása, leírása.

- Könnyebb funkciós elemzések az egyszerűbb sztenderdekben, hallás után.
- Skálák éneklése és írása többszöri hallás után.

Zenei olvasás fejlesztése

- Könnyebb szving-gyakorlatok lapról olvasva.
- Háromszólamú akkordsorok olvasása hangzókkal.

Zenei írás fejlesztése

- Egyszerű témák írása.

Kollektív improvizáció fejlesztése

- Visszhangjáték dallamokkal, adott harmóniasorra.

Ajánlott tananyag

Gonda János: A rögtönzés világa II – A jazz-improvizáció elmélete és gyakorlata

Mark Levine: Jazz Theory

Lendvai Ernő: Bartók és Kodály harmóniavilága

John Mehegan: Jazz Improvisation I–IV.

Jerry Coker: Improvising Jazz

Jerry Coker: The Jazz Idiom

Követelmények

A tanév során bevezetett jazzelméleti alapfogalmak ismerete; e fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.

A különböző hangrendszerek, skálák, moduszok alapos tudása a gyakorlatban is (felismerés hallás után, a tanuló fő hangszerén és írásban való szerkesztés).

Improvizációs játékelvek, a belső kötöttségek ismerete. Horizontációs készség: egy – a vizsgán vagy összefoglalón kijelölt – egyszerűbb sztenderd jellemző harmónia-részleteinek (II–V–I) horizontálása.

Egyszerűbb ritmikai gyakorlatok. Jazz-sztenderdek.

12 ütemes bluestéma éneklese

3–4 jazz-darab meghallgatása és formai elemzése.

Ismeretlen téma vagy dallam lejegyzése, a hangnem, ütemmutató és szerkezet megállapítása után.

Zenei szakkifejezések, az ismeretanyaghoz kapcsolódóan.

A jazzelmélet órán tanult anyag feldolgozása a gyakorlatban.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Lapról éneklés az adott zenei anyag alapján.
- Dallam- és ritmusírás a megfelelő zenei anyag szintjén
- Valamennyi tanult harmónia (hármások, négyesek) felismerése, kiéneklése bontva és írásban való szerkesztése.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Az akkordjelzéses rendszerek újabb fajtái. A jazz-szextakkordok jelzés lehetőségei.
- A szerkezetileg állandó összetett jazzakkordok (dúr és moll 69, 76, b10) bevezetése.
- A törzsakkordok és az összetett jazzakkordok funkciós jellege.

- Improvizációs rendezőelvek a modern jazzben; harmóniasoron és funkciós vázon alapuló rögtönzéstechika.
- Alterált és kromatikus patternek.
- A jazzimprovizáció másfajta – nem harmóniai kötöttségei: periódus, motivikus organizáció, tonális centrum, tematikus kapcsolódások, tempó, metrum stb.
- A modulatorikus sztenderdek hangnembváltásai.
- Egyes akkordok megfelelő skáláinak kikeresése, az improvizációs skálák alkalmazása a gyakorlatban.
- Horizontáció a gyakorlatban: a felvételek közös elemzése, a sztenderdek harmóniameneteinek törvényszerűségei.
- A dúr, az összhangzatos és a melodikus moll fokaira épülő hármasok és négyesek.
- Moll II–V–I, harmóniai patternek (turnback)
- Hármas– és négyeshangzatok a diatonikus skálák fokain (a moll skálák fokain is).

A formaérvék fejlesztése

- Formai elemzések; szimmetrikus és aszimmetrikus formák
- Jellegzetes formák részletes elemzése
- Speciális blues– és sztenderdformák

Ritmusérvék fejlesztése

- Adott dallamhoz ritmuskomponálás vagy –rögtönzés
- Többszólamú ritmusok játszása, függetlenítési gyakorlatok
- Frazírozási gyakorlatok
- Ritmusdiktálás (pl. egy dallam vagy téma ritmusa)

Hallás fejlesztése

- Egyszerűbb jazzakkordok éneklése játszása, leírása.
- A diatonikus skálák fokaira épülő hármasok és négyesek, ezek éneklése, játszása, leírása.
- Egyszerű hangnemi kitéréses témák éneklése.
- Könnyebb funkciós elemzések az egyszerűbb sztenderdekben, hallás után.
- Skálák éneklése és írása többszöri hallás után.

Zenei olvasás fejlesztése

- Könnyebb szving–gyakorlatok lapról olvasva.
- Három–négyzólamú akkordsorok olvasása hangzókkal.

Zenei írás fejlesztése

- Egyszerű hangnemi kitéréses témák írása.
- Kiegészítő gyakorlatok írásban, az osztály képzettségétől függően.

Kollektív improvizáció fejlesztése

- Változatos improvizációs gyakorlatok egy adott témára vagy harmóniasorra.

Ajánlott tananyag

Gonda János: A rögtönzés világa II – A jazz–improvizáció elmélete és gyakorlata

Mark Levine: Jazz Theory

Lendvai Ernő: Bartók és Kodály harmóniavilága

John Mehegan: Jazz Improvisation I–IV.

Jerry Coker: Improvising Jazz

Jerry Coker: The Jazz Idiom

Követelmények

A tanév során bevezetett jazzelméleti alapfogalmak ismerete; e fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.

A különböző hangrendszerek, skálák, moduszok alapos tudása a gyakorlatban is (felismerés hallás után, a tanuló fő hangszerén és írásban való szerkesztés).

Valamennyi tanult harmónia (hármások, négyesek, jazz–szextakkordok, összetett jazzakkordok) felismerése, kiéneklése bontva és írásban való szerkesztése.

Improvizációs játékelvek, a belső kötöttségek alapos ismerete.

Differenciáltabb ritmikai gyakorlatok.

Az eddigieknél bonyolultabb formájú és kidolgozású jazz–darabok. Jazz–sztenderdek.

12 ütemes moll blues–téma éneklése.

Változatos improvizációs készség fejlesztése.

6–8 jazzdarab meghallgatása és formai elemzése.

Ismeretlen téma vagy dallam lejegyzése, a hangnem, ütemmutató és szerkezet megállapítása után.

Zenei szakkifejezések, az ismeretanyaghoz kapcsolódóan.

A jazzelmélet órán tanult anyag feldolgozása a gyakorlatban.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Lapról éneklés, az adott zenei anyag alapján.
- Dallam– és ritmusírás a megfelelő zenei anyag szintjén.
- Egy – a vizsgán vagy összefoglalón kijelölt – egyszerűbb modulatorikus sztenderd horizontálása.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Nem állandó szerkezetű összetett jazzakkordok.
- Törzsakkordok és harmonikus felépítmény.
- Az akkordok színező hangjai: diatonikus akkordok diatonikus, színező hangjai.
- Az akkordok felrakási lehetőségei: szűk fekvés.
- A legfontosabb négyeshangzatok, jazz–szextakkordok és összetett akkordok megfordításai.
- Az akkordkötési elvek érvényesülése a jazz gyakorlatában.
- A hagyományos blokkakkord–szerkesztés elvei.
- A tercépítkezésű harmóniak teljes állományának áttekintése.
- Egyszerűbb harmonizációjú sztenderdek horizontálása.
- A különböző jazz–stílusok dallamvilága.
- A különböző korszakok improvizációs stílusainak elemzése dallami szempontból.
- Formai lehetőségek a különböző jazz–stílusokban.
- Klasszikus jazz–témák, jazz–sztenderdek formai elemzése.
- Egyszerűbb előadási formaszémák elemzése.
- A beat, a jazz alaplüktetés–értéke.
- A pulzálás szerepe a jazzritmikában.
- A beat kettes és hármasszámú osztása, hangsúlyozási technika, szinkópák.
- A beat és off beat viszonya a jazzritmikában: a ritmusélmény meghatározó szerepe. Off beat és szinkópa, off beat és frazírozás. A jazzfrázis főbb sajátosságai.
- Az európai lejegyzési rendszer és a jazz ritmikája közötti ellentétek.
- Hullámzás és lebegés a pulzálásban: a drive és a relax fogalma a jazzelő–adásban.
- Alaplüktetés és double time.

– Páros és páratlan ütemnemek. A jazz jellegzetes tempói.

A formaérzék fejlesztése

– Egyszerűbb formák elemzése.

A ritmusérzék fejlesztése

– Egy külön kiemelt hangszer ritmusának leírása.
– Memóriafejlesztő ritmusképletek, visszhangjáték.

Hallás fejlesztése

A tercépítkezésű négyeshangzat–készlet éneklése, írása.

– Skálák éneklése és írása hallás után.
– Akkordfordítások meghallgatása, éneklése.
– Blues–akkordsorok éneklése.

Zenei olvasás fejlesztése

– Egyszerűbb szving–gyakorlatok lapról olvasása.
– Négyzólamú akkordsorok olvasása hangzókkal.

Zenei írás fejlesztése

– A tanult harmóniák és skálák írása.
– Sztenderd–témák lejegyzése basszussal.

Kollektív improvizáció fejlesztése

– Improvizációs gyakorlatok egy adott 4 ütemes harmóniasorra, hangzókkal énekelve.
– Felelgetős ritmusimprovizáció.

Ajánlott tananyag

Gonda János: A rögtönzés világa II – A jazz–improvizáció elmélete és gyakorlata

Mark Levine: Jazz Theory

Lendvai Ernő: Bartók és Kodály harmóniavilága

John Mehegan: Jazz Improvisation I–IV.

Jerry Coker: Improvising Jazz

Jerry Coker: The Jazz Idiom

Követelmények

A III. évfolyam tananyagában szereplő jazzelméleti alapfogalmak alapos ismerete. A fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.

A tanult jazzakkordok ismerete, írásban való szerkesztése.

A jazz–ritmika alapvető jelenségeinek ismerete.

Differenciáltabb ritmikai gyakorlatok.

Egyszerűbb jazz–sztenderdek felvételről.

A jazz akkordfordítási technikájának alapjai.

A tercépítkezésű négyeshangzat–készlet és fordításai.

Új skálák

Mintegy 5–6 sztenderd–téma, azok funkciói, funkciójelző hangjai. Dallam és ritmus leírása, lapról olvasása a zenei anyagnak megfelelően.

A tanuló biztosan ismerje fel a periódusokat és formai szerkezeteket.

Ismerje fel a jazz alap–akkordállományát, a hármas– és négyeshangzat–készletet, a klasszikus fordításokat, az összes tanult skálát.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Improvizáljon hangzókkal énekelve adott blues–harmóniasorra.
- Leírni nyolc–tízszeri hallás után, egy 12 ütemes témát.
- Egyszerűbb harmonizációjú sztenderd horizontálása.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- A nóna, undecima és tredecima akkordok rendszerezése a diatonikus hangrendszerben.
- Törzsakkordok és harmonikus felépítmény.
- Az akkordok színező hangjai: diatonikus akkordok alterált színező hangjai; alterált akkordok színező hangjai.
- Az akkordok felrakási lehetőségei: tág fekvés.
- Bizonyos akkordhangok kihagyása, mások duplázása (eltérő regiszterben), idegen hangok beépülése az akkordba: a jazz akkordfordítási technikája.
- Az akkordkötési elvek érvényesülése a jazz gyakorlatában.
- A modern blokkakkord–szerkesztés elvei.
- A nem tercépítkezésű harmóniak és szerkezeti lehetőségek bevezetése: kvart– és szekundmodellek, szerkezetileg összetett hangzatok.
- Az improvizációs skálaállomány kiterjesztése: distancia–skálák, speciális skálamodellek (1–2, 1–3, 1–4, 1–5), tengelyelvű skálák, különböző típusú diatonikus skálaszelvények kombinációi.
- Bonyolultabb harmonizációjú sztenderdek horizontálása.
- A moll horizontáció problémái: a különböző moll jellegű improvizációs skálák alkalmazása a gyakorlatban.
- Modern kompozíciók formai elemzése.
- Egyszerűbb arrangement–ok elemzése.
- Aszimmetrikus hangsúlyok, átkötött hangok, szinkópák.
- Poliritmika: bonyolultabb ritmusképletek és újabb lüktetésérték (8/8) bevezetése.
- Bonyolultabb metrumok, aszimmetrikus struktúrák, polimetria a jazzben.
- A transzkripció jelentősége.
- Az elemzés főbb szempontjai: ritmus, melodika, harmóniai készlet, tonalitás, modulatorikus folyamatok, improvizációs skálarendszer, frazírozás, a ritmus–szekcióval való összhang stb.

A formaérvék fejlesztése

- Speciális formák elemzése és formai vázak szerkesztése.

A ritmusérvék fejlesztése

- Többszólamú, szólamonként eltérő ritmusú motívumok ritmusának leírása. Memóriafejlesztő ritmusképletek, visszhangjáték.

Hallás fejlesztése

- A teljes négyeshangzat–készlet éneklése, írása.
- A leggyakoribb alterált akkordok felismerése, éneklése, írása.
- Skálák éneklése és írása hallás után.
- Akkordfordítások meghallgatása, éneklése négy szólamban.
- Distancia–skálák és speciális skálamodellek meghallása, éneklése.
- Moll blues–akkordsorok éneklése négy szólamban.

Zenei olvasás fejlesztése

- Nehezebb szving–gyakorlatok lapról olvasása.
- Négyeszólamú akkordsorok olvasása hangzókkal.

Zenei írás fejlesztése

- A tanult harmóniak és skálák írása.
- Sztenderd–témák lejegyzése, funkciójelző basszussal.

Kollektív improvizáció fejlesztése

- Improvizációs gyakorlatok egy adott, legalább 12 ütemes harmóniasorra, hangzókkal énekelve.
- Témakomponálás egy adott harmóniasorra. (Közös értékelés.)
- Ritmuskomponálás több szólamban.

Ajánlott tananyag

Gonda János: A rögtönzés világa II – A jazz–improvizáció elmélete és gyakorlata

Mark Levine: Jazz Theory

Lendvai Ernő: Bartók és Kodály harmóniavilága

John Mehegan: Jazz Improvisation I–IV.

Jerry Coker: Improvising Jazz

Jerry Coker: The Jazz Idiom

Követelmények

A III. és IV. évfolyam tananyagában szereplő jazzelméleti alapfogalmak alapos ismerete. A fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.

A jazz teljes akkordállományának ismerete, írásban való szerkesztése.

A fontosabb alterációs lehetőségek ismerete.

A jazzritmika alapvető jelenségeinek ismerete.

A teljes négyeshangzat–készlet.

Jazz–szextakkordok, összetett akkordok, ezek fordításai.

A jazz gyakorlatában sűrűn előforduló alterációk és alterált hangzatok.

Új skálák és skálamodellek.

1–2 saját kompozíció; blues és sztenderd jellegű téma adott harmóniasorra.

Mintegy 8–10 sztenderd téma, azok funkciói, funkciójelző hangjai.

Dallam és ritmus komponálása, leírása, lapról olvasása a zenei anyagnak megfelelően.

A tanuló improvizáljon hangzókkal énekelve adott moll blues–harmóniasorra. Tudjon leírni nyolc–tízszeri hallás után hangnemi kitéréses, legalább 12 ütemes témákat.

Ismerje fel a jazz alap–akkordállományát, a hármas– és négyeshangzat–készletet, a klasszikus fordításokat, az összes tanult skálát

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy bonyolultabb harmonizációjú sztenderd vagy modern jazzkompozíció önálló elemzése, horizontálása.
- Egy–két, vizsgára készített transzkripció önálló elemzése; a transzkripciót a tanuló készítse.
- Az alap–akkordállomány hallás utáni felismerése.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozaton

A tanuló ismerje

- a jazzelmélet anyagában szereplő valamennyi alapfogalmat;
- a jazz teljes akkordállományát;
- a legfontosabb alterációs lehetőségeket;
- a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;
- a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait;

Legyen képes egy bonyolultabb harmonizációjú jazz–szentderd vagy modern jazz kompozíció önálló elemzésére; ismerjen néhány dūr és moll bluest.

„B” tagozaton

Az „A” tagozat követelményein felül a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és a végzett anyag mennyiségének növelése (repertoár) az elvárás. A tanuló legyen alkalmas szakirányú tanulmányok folytatására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli, és/vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga feladatait az iskola választhatja ki illetve a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgyai és időtartama

jazz–elmélet kötelező tantárgy

„A” tagozaton minimum 45 perc;

„B” tagozaton minimum 45 perc.

A vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga

„A” tagozat

- Teszt, ami 10–15 egyszerű, általános zenei, jazz–zenei kifejezésekkel kapcsolatos kérdést tartalmaz.
- Hármashangzatok és fordításaik felismerése.
- A jazzben gyakran használt modális skálák felismerése négyeseri lejátszás alapján.
- A jazz nemzetközi akkordjelzési gyakorlatának megfelelően megadott 10 különböző jazzakkord szűkekvéses kibontása az ötvonalas rendszerben.
- 4 ütemes, tonális, közepes nehézségű, megadott kezdőhangú dallam leírása hallás után, nyolcszori eljátszás alapján, előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot.
- 4 ütemes, közepes nehézségű jazzes ritmus leírása hallás után, nyolcszori eljátszás alapján.

„B” tagozat

- Teszt, ami 10–15 egyszerű, általános zenei, jazz–zenei kifejezésekkel és alapvető, jazztörténeti ismeretekkel kapcsolatos kérdést tartalmaz.
- Hármashangzatok és fordításaik, alaphelyzetű négyeshangzatok felismerése, hallás utáni leírása violinkulcsban, megadott basszushangra.
- A jazzben gyakran használt modális skálák felismerése négyeseri lejátszás alapján.
- A jazz nemzetközi akkordjelzési gyakorlatának megfelelően megadott 10 különböző

jazzakkord szűkfekvéses kibontása az ötvonalas rendszerben.

- 4 ütemes, egyszerűen moduláló, közepes nehézségű dallam leírása hallás után, nyolcszori eljátszás alapján, előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot
- 4 ütemes, közepes nehézségű jazzes ritmus leírása hallás után, nyolcszori eljátszás alapján.

A szóbeli vizsga

„A” tagozat

- 10–15 egyszerű, általános zenei, jazz–zenei kifejezésekkel, fogalmakkal kapcsolatos kérdés
- Oktávon belüli hangköz felismerése négyszeri eljátszás alapján.
- Hármashangzatok és fordításaik felismerése.
- A jazzben gyakran használt modális skálák felismerése négyszeri lejátszás alapján.
- A jazzben használatos négyeshangzatok hangstruktúráinak kibontása.
- 4 ütemes, közepes nehézségű jazzes ritmus visszatapsolása nyolcszori eljátszás alapján.

„B” tagozat

- 10–15 egyszerű, általános zenei, jazz–zenei kifejezésekkel, fogalmakkal és alapvető jazztörténeti ismeretekkel kapcsolatos kérdést tartalmaz.
- Oktávon belüli hangköz felismerése négyszeri eljátszás alapján.
- Hármashangzatok és fordításaik, alaphelyzetű négyeshangzatok felismerése.
- A jazzben gyakran használt modális skálák felismerése négyszeri lejátszás alapján.
- A jazzben használatos összetett akkordok (ötös és hatoshangzatok) hangstruktúráinak kibontása.
- 4 ütemes, közepes nehézségű jazzes ritmus visszatapsolása nyolcszori eljátszás alapján.

Az írásbeli vizsga értékelése

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Rendszeresen hangolt zongora vagy elektromos zongora.

Metronom.

CD lejátszó, lemezjátszó készülék, egy ötvonalas tábla.

A közös elemzésekhez, horizontáláshoz és transzkripcióhoz a jazzirodalom tanításánál használt lemez– és kazettatár– és CD–tár.

KAMARAZENE TANSZAK

JAZZ–ZENEKARI GYAKORLAT

A jazz–kombó tantárgy hivatott betölteni a kamarazenei gyakorlat szerepét a jazzoktatásban. A jazz műfajra ez a legjellemzőbb megnyilatkozási forma, így rendkívül fontos, hogy az egyéni felkészültség mellett a jazz mint kamarazene művelése, megfelelő hangsúlyt kapjon az oktatás során. Ezért 3. évfolyamtól mindenkinek kötelező tárgy.

A jazz–zenekari gyakorlat tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene főbb irányzatait, stílusait;
- a különböző zenei stílusok jellegzetes játékmódját;
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait;
- az együttes zenekari játékot.

Fejlessze a tanulók

- technikai adottságait;
- hallását;
- zenei memóriáját;
- muzikalitását, kreativitását, ritmusérzékét;
- előadói készségét, személyiségét, kapcsolatteremtő képességét.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ritmusszekció játékanak fejlesztése

- Együttjátás alapjainak megteremtése: tempó tartása, dob–basszus lüktetés összehangolása.
- Zongora, gitár játékanak a lábcin–re (hi–hat) hangolása.
- Egyszerű szvinges lüktetés, shuffle (triolás groove), egyszerű bossa nova.

Improvizáció, közös játék fejlesztése

- Alló harmóniakra való szabad ritmikai improvizáció pentatonokkal (lá, és dó pentatonok), diatonikus skálákkal (pl.: Fm7, G7, Ebmaj.)
- Az első élmények fontosak, lehet 8 – 8 ütemes váltásokkal kérdezz–felelek formában elkezdni, majd sűríteni 4–4 ütemesre. Lehet két szóló hangszerrel, de lehet úgy is, hogy mindenki sorra kerül, körbe jár a 8, ill. 4 ütem.
- Egy adott hangot is megjelölhetünk, amivel mindenki elkezd a 8 ütem variációját. (pl.: Fm7, lá pentaton improvizáció esetén Bb, C hang.)
- Egy adott ritmusképlet is lehet a 8 ütemes variációk indító ötlete, lehetőleg egy ütem hosszúságú. Ezt fűzi mindenki tovább a maradék ütemekben.
- 2–3 akkordos gyakorlatokra szabad ritmikai és dallami ötletek játéka pentatonokkal (pl.: 8 ütem Gm7 // 8 ütem Cm7 (azonos alapú lá–pentaton improvizáció)
- 8 ütem Gm7 // 8 ütem Fm7 (azonos alapú lá–pentaton improvizáció)
- 8 ütem F7 // 8 ütem Es7 (azonos alapú dó– vagy a kvintről induló lá–pentaton improvizáció)
- Diatonikus skálával egyszerű improvizációk turnaround–okra. Kezdetben lehet egy akkord 2 ütem is. – Szabályok nélkül, szabadon, lehetőleg a harmóniai ívek dallami lekötésére koncentráljunk. Később gyakoroljuk ezt is párokban felhívás–válasz jelleggel, betartva a 4 ill. 8 ütemes periódust. (pl.: II–V–I–VI; I–VI–II–V.)
- Gyakoroljuk a fentiek variációit szvingre, bossa novára, shuffle–ra. Amennyiben a periódus

tartása nehézségekbe ütközik, alakítsuk úgy az improvizációt, hogy egy tanuló csak a páratlan vagy páros ütemekben játsszon (pl.: 1–3–5–7; 2–4–6–8).

Ajánlott tananyag

Jamey Aebersold Vol. 1. How to play and improvise jazz

Jamey Aebersold Vol. 24. Major and minor

Követelmények

Egy–hármás, triolás szving érzet. Egyszerű bossa nova lüktetés.

Periódus tartása, nyolc ütemes zenei mondatok létrehozása

Stílusos, egyszerű, főleg ritmikai alapú szólók játéka egyszerű harmóniamenetekre pentatonokkal, skálákkal.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két különböző karakterű jazz–sztenderd előadása a tanult módszerekkel

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ritmusszekció játékanak fejlesztése

- Nehezebb szving, latin kombó gyakorlatok közös gyakorlása különböző stílusokban, előbb előre megszerkesztett iskolákból, csak ritmusszekcióval, majd fúvósokkal, szólistákkal.
- Voicing akkordok használata, fűzése a kíséretben.
- Periódusok, sorok jelzése a dobon, AABA forma zenei lekötése a ritmusszekcióban.
- Kombó arrangement–ok játéka meghangszerelt kombó kottákból.

Improvizáció, közös játék fejlesztése

- Jazz–ritmika gyakorlása, tudatosítása.
- Egyszerű improvizációs gyakorlatok (3. évf.) előre megadott ritmusban, vagy motívumindító ritmusképlettel.
- Felütések, triolák, elnyelt hangok.
- A dallam ívének dinamikai lekötése.
- Alapvető frazeálási jelek elsajátítása, egyszerű kombó arrangement–ok játéka a ritmusszekcióval. A frazeálási jelek szigorú betartása, zenekari dinamika.
- A 12 ütemes blues egyszerű fajtáinak megismerése, gyakorlása.
- Improvizáció akkordhangokkal.
- Azonos akkordok gyakorlása (pl.: Cm7–Dm7–Em7) egyszerű harmóniamenetekre. Az akkord különböző fokairól indított saját dallamok
- Skálahorizontációk játéka egyszerű sztenderdekre.
- 4–6 számból álló repertoár kialakítása év közben

Ajánlott tananyag

Jamey Aebersold Vol. 1. How to play and improvise jazz

Jamey Aebersold Vol. 2. Vol 42. (Blues)

Jamey Aebersold Vol. 24. Major and minor

Jamey Aebersold Vol. 30. Rhythm Section Workout

Kendor Jazz Combo Serie

Real Book

Követelmények

Legalább egy kombó arrangement játéka fúvósokkal. Stílusos kíséret, hangsúlyok játéka, periódus érzékeltetése

Szóló játéka néhány akkordos sztenderdekre skálák, harmóniahangok segítségével.

A periódus tartása, dinamika, frazeálás használata játék közben

Néhány egyszerű standard rendszeres gyakorlása, memorizálása

Javasolt repertoár számok:

Tune up

Afro blue (egyharmóniás improvizációval javasolt)

Take the „A” train

Watermelon man

All blues

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző karakterű jazz–sztenderd előadása a tanult módszerekkel

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ritmus szekció játékanak fejlesztése

- Hangszerelések kottából való játékanak gyakorlása, képességének kialakítása
- Egyszerű ritmikai hangszerelések készítése (pl.: bevezetés, lezárás) a ritmusszekciónak.
- transzkripció vagy saját ötlet alapján.
- Lejegyzési készség fejlesztése.
- Dinamikai, frazírozási készség fejlesztése
- Latin zenei stílusok ismeretének bővítése, szving játéka különböző tempókban
- Ritmikai ötletek átvétele játék közben
- Komplet arrangement-ok játéka

Improvizáció, közös játék fejlesztése

- A tanulók kis zenekarokba való beosztása
- Dinamikai és frazeálási eszközök használata szóló játéka közben
- Összefüggő szólók játéka sztenderdekre skálák, akkordhangok segítségével.
- Az alsó kromatikus, és felső diatonikus váltóhangok gyakorlása akkordokra,
- egyszerű harmóniamenetekre.
- 4–8 számból álló repertoár kialakítása évközben

Ajánlott tananyag

Jamey Aebersold Vol. 3. The II–V–I Progression

Jamey Aebersold Vol. 30. Rhythm Section Workout

Kendor Jazz Combo Serie

Követelmények

Javasolt repertoár számok

Straight no chaiser

Cantaloup Island

In a Sentimental mood

I can't give you anything but love, Song for my fater

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző karakterű jazz–sztenderd előadása a tanult módszerekkel

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ritmus szekció játéka fejlesztése

- Kombó transzkripciók készítése egyszerű, követhető felvételek alapján
- Stílusos kíséret játéka a különböző jazz műfajokban
- Arrangement–ok játéka, szólisták kísérete dinamikai érzékenységgel
- 9–, 9+, 5–, 5+ alterációk tudatos használata, egyeztetve a szólistákkal
- Balladajáték triolás lüktetéssel

Improvizáció, közös játék fejlesztése

- Improvizáció diatonikus skálákkal, akkordokkal és váltóhangokkal
- Összhangzatos és melodikus moll behelyettesítések domináns szeptimek esetén

Ajánlott tananyag

Jamey Aebersold Vol. 16. Turnarounds, Cycles & II–V7

Kendor Jazz Combo Serie

Real Book

New Real Book

Követelmények

Egyszerű sztenderdek stílusos előadása, zenekari arrangement–ok játéka

Javasolt repertoár

Autumn Leaves

St. Thomas

I'm beginning to see the light

Footprints

How Insensitive

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző karakterű jazz–sztenderd előadása a tanult módszerekkel

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozaton

A tanuló

- ismerje a különböző stílusok jellegzetes stílusjegyeit;
- ismerje a gyakoribb blues–sémákat, egyszerűbb blues–harmonizációkat;
- ismerje a különböző kíséresi módokat;
- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;
- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus– és ritmikai gyakorlatait;
- rendelkezzen megfelelő repertoárral 5–10 különböző karakterű jazz–sztenderd játéka kotta nélkül, különböző kíséresi formákkal, egyszerű improvizáció;
- ismerjen néhány dúr és moll blueset;
- ismerje a jazzben használatos gyakori szerkezeteket, formákat.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Rendszeresen hangolt zongora vagy elektromos zongora
Gitár, basszusgitár kombó erősítő
Minimum 4 csatornás keverő erősítővel és két hangfal
Dob felszerelés (lábcin, pergő, lábdob, felsőtam, állótam, két kísérő cintányér)
Minimum 4 darab kottatartó
Mikrofon állvány
Ének mikrofon, hozzávaló kábellel
Minimum 4 darab legalább 1,5 méteres jack–jack kábel
Metronóm
Hangológép
Hangrögzítésre és CD lejátszásra alkalmas audió eszköz.